

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
rendes közgyűlésére,
mely 1896. évi november hó 22-én d. e. 10
órákor fog az egyesület Köztelek épületében
megtartatni.

Tárgyak:

1. Elnöki ünnepélyes megnyitó.
2. Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kiküldése.
3. Igazgató-választmány jelentése az egyesület 1895—1896. évi működéséről.
4. Az évközben belépett tagok felvétele.
5. Az évközben meghalt tagok bejelentése.
6. Tiszteletbeli tagok választása.
7. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése a múlt év számadásáról, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.
8. Az 1897. évi költségvetés és ennek keretében a tisztviselői fizetések megállapítása.
9. 15 kisorsolt választmányi tag helyett újak választása az alapszabályok 28. §. alapján.
10. A IV. országos gazdakongresszusról jelentés és intézkedés határozatainak végrehajtásáról.
11. Az egyesületi tisztikar nyugdíj-szabályzatának megerősítése.
12. Esetleges indítványok, melyek tagok által az alapszabályok 14. §. k) pontja szerint benyújtottak.

Budapest, 1896. évi október hó 23.

A 14. §. k) pontja így szól: „A tagoknak a közgyűlés elé az igazgató-választmány útján tett beadványai és indítványai.”

Gr. Desseffy Aurél s. k.,
elnök.

Figyelmeztetés.

Mindazon tagjainktól, kik az évidíjat, vagy alapítványi kamatot mindez ideig az egyesület pénztárába be nem fizették, tartozásukat postai megbízás útján szedjük be, az okozott postai költséggel együtt. Felkérjük tehát T. Tagjainkat, hogy ezen megbízásokat kiváltani sziveskedjenek. Igazgató.

Sertéskivitelünk akadályai.

Bécs, 1896. november 12.

Néhány év előtt még azon szerencsés helyzetben voltam, hogy a „Köztelek”-ben Bécsbe irányuló sertéskivitelünk hatalmas fellendüléséről irhattam. Megemlítettem akkor, hogy a magyar sertések felhajtása Bécsben hetenkint 7—8000-re rug. Sajnos, ma már egészen másképp állunk. Hetenkint alig kerül 3500—4000 magyar sertés a bécsi piacra. Ezzel szemben pedig a galicziai sertések száma, mely akkor átlagban alig tett ki 2500 dbot, ma 4000-en felül emelkedett, azaz a magyarországi eredetű állatok felhajtását túlhaladta.

Mi ezen szomorú jelenségnek oka? Talán az, hogy a magyarországi állomány a sertésvész következtében csökkent? Nem. Ez ugyan tetemesen csökkent, de még mindig akadna annyi sertés, hogy nagyobb számmal kerülhetne az osztrák piacokra, ha az osztrákok állattenyésztésünk iránt nem viseltetnének olyan ellenszennvel és ha a lengyel sertés a mienket mindjobban ki nem szorítaná.

A sertésvész u. i. az irányadó osztrák köröknek kapóra jött, hogy alkalmuk nyílt a magyar sertésbehozatal elé — védelmi intézkedések örve alatt — olyan

akadályokat gördíteni, melyek következménye az, hogy az osztrák piacokról sertéseink mindinkább kiszorulnak. Ezen körök a feudális lengyel birtokosok és a belőle alakult kormány, kik azon csalóka reményt táplálják, hogy Ausztriában sertésenyésztést lehet létesíteni, továbbá az osztrák belügyminiszterium illetékes osztálya s különösen ezen osztálynak az állattulajdonosok körében sokat emlegetett vezetője, a sertésvész által teremtett helyzetet céljaik elérésére egyszerűen kihasználják. Ismeretes eljárásuk a következő volt: Legelőször is a 120 kilón aluli magyar sertéseket tiltották ki. Történt pedig az a magyar földmivelési miniszterium hozzájárulásával (Festetiűs alatt) azon állítólagos ok miatt, hogy a sertésvész különösen a könnyű, azaz 120 kilón aluli sertések között pusztít.

A földmivelési miniszterrel el tudták hitetni azt is, hogy ez a határozomány csak nekünk magyaroknak használ, mert ezáltal megakadályozzuk, hogy a gazdák sovány malaczaikat a vésztől való félelmükben nyakra-főre eladják és a későbbi hizlalásnak anyagától magukat megfoszszák. S mi volt ezen rendeletnek következménye? Az, hogy a 120 kilón aluli sertések igen nagy része — minthogy velük menekülni nem lehetett, — odahaza lassan szépen el is pusztult. Pedig mennyi pénzt lehetett volna megmenteniök a gazdáknak, ha fenyegetett állataikat az osztrák piacokon idejében eladhatták volna. Nem, e helyett a forgalomból azokat teljesen kizárták, hagyták elpusztulni, a galicziai sertés pedig vigan özönlött Bécs felé, mert hát legerősebb konkurensével — a 120 kilón aluli ma-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetséget célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.
Tűz és jég elleni biztosítások közvetítése.
Sürgőnyezim:
Mezőgazdák, Budapest.
Hivatalos óra 1/20—1-ig és 2—5-ig.
Árúraktár czime:
M. A. V. ny. pályaudvar XX. sz. raktár.

Bizomány osztály.

Hadseregellátás.
Gabonaeladás.
Erőtakarmányok vétele.
Fedezeti tőzsdei kötések.

Árú-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben.
Műtrágyák.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.

Gyapju, hizott marha és sertés bizományi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostolása.

Gazdasági gép-osztály.

M. kir. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetségi képviselősege.

A „bergerdof Eisenwerk” tejjgazdasági gépgyár kizárólagos képviselősege.

Adrience Platt & Co. new-yorki kaszáló, marokrakó és kéveköto gépeinek kizárólagos képviselősege.

V. Vermorel-féle Éclair-permetező kizárólagos képviselősege.

Osonka Bánki-féle petroleummotorok mezőgazdasági képviselősege.

Mindennemű kipróbált solid kivitelű gazdasági gép jutányos beszerzése.

Gazdasági géptelemek, malmok, takarmányos és tejes kamarák berendezése.

A szövetséget alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Mai számunk 24 oldal.

gyar sertéssel — mérköznie többé nem kellett.

Hátra volt már most a nehéz magyar zsirsértés, amely kevés akadályljal jött Ausztriába. Hogy az osztrákok ennek behozatalát megnehezítsék, kitalálták a külön miniszteri engedélyek módját, azaz a forgalmi korlátozás alatt álló megyékből csupán külön miniszteri engedéllyel engedték a sertéseket az osztrák piacra jönni. (Megjegyzem, hogy ma már alig van egy-két megye, mely forgalmi korlátozás alá nem esnék.) Ezen engedélyeket az osztrák belügyminiszterium állategészségügyi osztálya adja, hol ezek adásában éppen nem bőkezűek. Az engedélyek iránti kérvényeknek egy nagy része elutasítva kerül onnan vissza. Tekintve pedig, hogy a magyar sertések csaknem kivétel nélkül ilyen engedéllyel jöhetnek csak be, látható, hogy a magyar behozatal leszorítását az osztrák belügyminiszter tetszése szerint eszközölheti és eszközli is. Ilymódon aztán nem csoda, ha a lengyel sertések felhajtása Bécsben a magyarországit ma már túlhaladja.

A magyar sertésekhez szokott és azokat nélkülözni nem képes bécsi hentesek küldöttségének — mely a külön engedélyezési mód eltörlését kérelmezte — azt felelte az osztrák belügyminiszterium már említett osztályfőnöke, hogy husszükségletük fedezésére *vásároljanak galicziai sertést*, az van elegendő számmal, ha pedig zsirra van szükségük, *vegyenek amerikai zsirt*. És a hentesek nagy része az osztályvezető ur tanácsát meg is fogadta. Nagy mennyiségben vásárolják ma a lengyel sertést és vesznek hozzá amerikai zsirt, mit a bécsi nagykereskedők most 55–58 kron bocsáta-

nak bármely mennyiségben rendelkezésükre. Az amerikai zsirt aztán magyar zsirral keverve, ezen utóbbi neve alatt hozzák 70–75 kros árak mellett forgalomba. Magyar sertést pedig csak minimális számban vesznek, majdnem csak felét annak, mit még nemrégiben hetenkint vettek. Ezek az okai annak, hogy a csekély felhajtások mellett is a zsirsértések ára nem emelkedik és a piacon mindig marad néhány száz darab eladatlanul.

Ilyen protekcióban részesítik Bécsben a lengyeleket, pedig az állategészségügyi viszonyok ott sem kedvezőbbek, mint Magyarországon, mit azon körülmény is mutat, hogy a bécsi vásárra kerülő csapatoknál a körömrágály, meg a sertésvész is igen gyakran konstataztatik. Mindannak daczára Galiczia bármely zár alatt nem levő községéből szabadon lehet sertéseket az osztrák piacokra szállítani, míg a magyar sertések csak akadályokkal jöhetnek.

Ez azonban még csak a kisebb visszaélés volna a magyarok türelmével. Nagyobb dolog az, hogy most már *nagyszámu romániai sertés is kerül az osztrák piacokra*. A románok országukból — néhány kerület kivételével — Bukovinán át, szabadon hozhatják be állataikat, tekintet nélkül azok súlyára, tehát a 120 kilón aluliakat is. Amit tehát nekünk nem szabad, az a románoknak meg van engedve. Igaz, hogy ez szerződésen alapuló dolog, de annyit csak követelhetünk, hogy ha már az idegen állatokat — szerb és román sertést — ilyen kedvező elbánásban részesítik Ausztriában, akkor a tarsország állattenyésztésével szemben legalább hasonló mértéket használjanak. Ha a mai állapotoknak végét nem

vetik, egyedüli sertéspiacunkat Ausztriát nemsokára egészen el fogjuk veszíteni és ez nagyobb kalamitás lesz a sertésvésznél, annal inkább, mert arra sem gondolhatunk egyhamar, hogy Németországba ismét exportálhassunk.

A magyar érdekek megvédésére szükséges, hogy még a kiegyezés megnyitása előtt orvosoltassanak ez állapotok a visszasságok megszüntetése által. E visszasságok megszüntetése elérhető:

1. a 120 kilón aluli sertéseknek az ausztriai piacokra való bebocsátása által;

2. a szokásban lévő miniszteri engedélyek eltörlése által;

3. a magyar állami állatorvosok egészségi bizonyítványának teljes érvény szerzése által. Kormányunknak ki kell eszközölnie, hogy bármely m. kir. állami állatorvos által kiállítandó bizonyítványnak az osztrák hatóságok teljes hitelt adjanak s ha az állami állatorvos a rakományt egészségesnek deklarálja, annak elszállítása bárhová és bármikor minden további engedély nélkül foganatosítható legyen.

A magyar kormány eddigi kijelentéseiből némi reményünk lehet, hogy a kiegyezési szerződés megújítása alkalmával az állatforgalomra nézve kedvezőbb megállapodások lépnek életbe. Ámde ez ma már nem elegendő. A mai állapotok orvoslására mielőbbi intézkedések szükségesek, osztrák szomszédaink nemcsak magasabb kvótát, hanem egyéb ajándékokat is kívánnak, ezzel szemben a magyar kormánynak is követeléseket kell támasztania és első sorban azon visszasságok megszüntetését, mely amugy is sujtott mezőgazdaságunk részére biztosít némi könnyítéseket.

Vass Jenő.

TÁRCZA.

Őszi hajtás az erdőben.

Irta: Bársony István.

Hűs hajnal virradt az erdősegre.

Az égen egy-egy fehér szegélyű felhő uszik, amit bíbor esikkal övez a ráhulló napsugár. A földön hullámzó párák foszladoznak, amik meg-megfekszik az erdő tisztátságait.

Harmat van mindenütt.

A magas, száraz avarfü meghajlítja nyirkos derekát; a cserje lombzatáról nagy csöppekben szinte koppanva hullik az összegyülemlt harmatcsöppje.

Lassankint kinappalodik.

A fákon itt-ott megszólal egy dalos pintyőke, megbuvik a vastag ág tövében, onnan kaczerkodik a reggellel. Egy óriás tölgy száraz koronájára vérese ül és sikogva hívja társát. Hamvaskék vadgalambok, élesszavú rigók villannak el a vágás fái fölött.

A galamb már régen elnémult, nem nyögdiésél, nem lúg, ha megpihen is régi otthona környékén. A rigó hangosabb. Csacsogva jelentkezik, bebukkan nagy kíváncsian a bokrok közé.

Az erdő szélén, a gazon tarlóban, megszólal egy vén fogolykakas. Eppen most röppent ki oda az egész falka a vágás sűrűjéből. A patkós begyü öreg összehívja a teljesen kinőtt ifjúságot, úgy indul a családdal együtt reggelizni: sáskát, tücs-

köt szedni, hullott kalászt dézsmálni, harmatot inni rá s nap melegedtével nagyot fürdeni a vakondturás szikkadt porában, sütkérezni a felséges őszi verőfényben.

A buta fázán csak nézi-nézi, hogy micsoda vidám életre pezsdül a fogolyfalka. Maga is megkívánja a tyukasaládbeli rokonok mulatságát s gyors iramodással szalad a tarlóra közéjük.

Huss! egy nagy madár, egy csunya sólyom zuhan ki ebben a perczen az erdőből; a foglyok eltűnnek, lelapulnak, a fázán egy másodperc alatt egyedül marad; rebbeni nem mer, ijedten szoritja testéhez szárnya hegyét s nyilgyorsasággal vágat vissza a védő gazba, a hol nagy ellensége meg nem leli többet. Annál nagyobb veszedelme lehetne a sunyi pofájú ravasz koma, a ki suttymban csuszik előre a vadesalán közt s oly nesztelenül lopakodik, hogy egy kigyó se különben.

Mikor a kövér fázán megíppen az apró őserdőhöz hasonlatos páfrányterületen, fészket kapar magának s elterpeszkedik benne, úgy szundit jóízűt, a nekilangyosodott délidőben. Jaj neki, ha ilyenkor akad szimatjára egy időnkivül vadászgató róka! Csak arra riad fel, hogy megzörren mögötte a haraszt, az ijedtség vészhangja nyomban a torkára forrad, feleszmélni már nincsen ideje, mert lecsapott rá egy biztos ugrással az erdők csirkefogója s egy kaffintással leszeleli nyakát a törzséről.

Fényes, megtépett tollak maradnak a véres lakoma színhelyén. Fájó szívvel talál-

gatja az arra vetődő erdősz, vén kakas volt-e, vagy idei.

Most semmi nyoma a ravasz rókának.

Bent van valahol a sűrű homályban, vagy tán a föld alatt levő lyukába vonult vissza.

Eltűntek az erdő éjjeli kalandorai, nincs rólok életjel.

Egy félénk süldőnyul épp az imént váltott be a gazonból a vágás bokrai közé; sok volt neki odakint a harmat, nem merte kitenni a bundáját az átnedvesedés veszélyének. A bokrok alatt mégis csak akad száraz hely elég; a cserlevél nyirkos ugyan, de könnyű azt egy-két rugással szétkaparni. A mi mélyedés ily módon támad, az éppen elég egy megbujni vágyó nyulnak.

Jól fent van már a nap. Az erdő félénk négy lábú közül csak az őz járja még a maga váltóját. Neki a fényes reggel is jó idő a legelésésre, a pákosztoskodásra. Csak éppen hogy a szélesebb tisztást kerüli már, közel szeret ilyenkor a lombhoz, a mely alatt egy pár ugrással eltűnhetik, hogyha bajt neszel.

Felséges reggelizés ez: harmatos fű közül válogatni a javát, így volt mindig, így lesz mindig; a késő ős se változtat ezen, ha nem is kínál annyi deliciasát, mint a gyönyörű nyár, a mikor az izes füvek, a pompás vad borsó, a zsenge lóhere, mindenütt virított a tisztásokon.

Egy szép hatos bak éppen egy másodhajtásu rügyeekét csipne le, de megijedva amitől s nagyot dobbanva ugrik arrább.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Bovátvezető: Mezey Gyula.

Rozsdás őszi vetés.

(Felelet a 333. számú kérdésre.)

Azok a téglavörös foltok, melyek a fiatal őszi rozsvetés leveleit ellepték, egy rozsdagomba, a *Puccinia Rubigo vera*, nyári azaz uredó spóráinak csomói.

A rozst két rozsdagombafaj szokta megtámadni: az egyik a *Puccinia graminis* Pers., a másik a fentebb említett *Puccinia Rubigo vera*, a mely két gomba ugy fejlődésének utmenetében, mint pedig külalakjában elüt egymástól.

Mind a két rozsdagomba közönségesen *gazdacserével* fejlődik, ami alatt azt értjük, hogy a rozson vagy más fűvön kívül még egyéb, nem a fűvek családjába tartozó növényen is élőködik, még pedig más alakban.

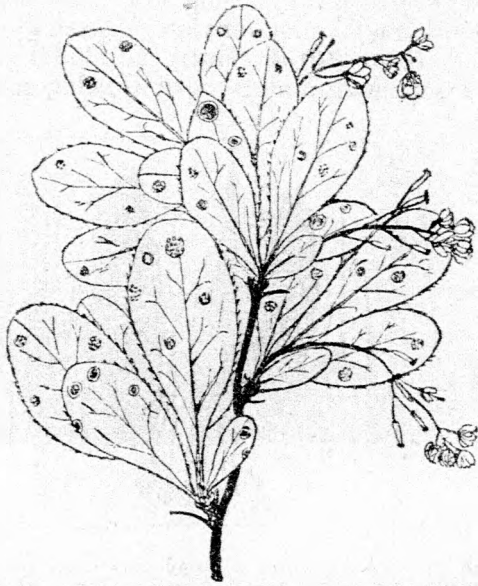
Ugyanis a gabonaféléken (a búzán, rozson, árpán és zabon) élőködő rozsdagombák fejlődésmenete röviden a következő:

Tavaszzal és az egész nyáron, a meddig a vetés meg nem érett, tehát a meddig a vetés zöld, a leveleken, de magán a kalászon is olyan vörösszínű foltokban mutatkoznak a rozsdagombák mint a minők belepik a beküldött zsenge vetést. Ezek a foltok amint már említettem, a rozsdagomba uredó spóráiból állanak, melyeket eleinte elföd a levél bőre, de később a spóracsomó felszakítja a levél bőrét és szétporzik. A szétporzás alkalmával egyes spórák az egészséges növényekre vagy a megtámadott növények még egészséges részeire rájutnak, s ha ezeket harmat- vagy esővíz lepi be, csirázásnak indulnak. Az uredospóra csirája behatolva a növénybe, ebben a rozsdagomba fonalas testévé (miczéliumává) fejlődik, s ez a fonalas test bizonyos idő múlva újra uredó spórákat fejleszt a növények bőre alatt, melyek felszakítva később a bőrt, megint felszabadulnak s új infekciót okoznak. Így megy ez a folyamat tavasztól egész a gabona érésig s az egész időszak alatt a szél és a rovarok

jelentékeny szerepet játszanak a betegség terjesztésénél.

A nyár végén azután a rozsdagomba fonalas teste, mely benn él a növények belsejében, másszínű és más alakú spórákat fejleszt. Ugyanis, ha a megérett rozsdás gabonát vesszük szemügyre, ugy annak szalmáján nem vörös, hanem sötétbarna, majdnem fekete foltokat találunk, melyek szintén spórákból állanak, de amely spórák egészen más alakúak, mint a vörös foltokat alkotó uredó spórák. Ezek a feketés csomókat alkotó spórák téli vagy *teleuto* spóráknak nevezetnek onnét, mert míg az uredó spórák amint létrejöttek, azonnal képesek továbbfejlődni, új infekciót létrehozni, addig a teleuto spóráknak okvetlenül előbb bizonyos ideig pihenni, mondhatnók „*érni*” kell s csak azután folytathatják fejlődésüket. Mert a legtöbb rozsdagombánál a teleuto spórák az egész télen át pihennek s csak tavasszal indulnak fejlődésnek, innét nevezik azokat téli spóráknak is.

Amit eddig elmondtam a rozsdagombák fejlődéséről, abban mind a két megemlített gabonarozsda megegyez s a kettő kö-

236. ábra. A sóska borbolya galylya, levelein a puccinia graminis aecidiumai. Tubent után.

zötti különbség csak a spórák alakjában nyilvánul. Ezentul azonban a két gomba fejlődése elválílik.

A téli spórákból tavasszal ugyanis a rozsdagombák egy fonalas testet fejlesztettek, amelyen megint apróbb, leginkább gömbös testecskék, az ugynevezett *sporidiumok* keletkeznek. Ezek a sporidiumok az eddigi megfigyelések szerint hiába kerülnek a tavasszal kikelt vagy az ilyenkor már szépen diszáló őszi vetésre, ezt rozsdássá tenni nem képesek. De ha a *Puccinia graminis* sporidiumai rákerülnek, vagy mesterségesen rávitetnek a *sóska borbolya* (*Berberis vulgaris* L.) eme nálunk annyira közönséges bokor leveleire, ugy a sóska borbolya megrozsdásodik. Ugyanis a sóska borbolyán is bizonyos idő elteltével téglavörös foltok keletkeznek, különösen a levél alsó (l. a 236. ábrát) lapjain. Ha éles szemmel vizsgáljuk ezeket a foltokat, ugy azt vesszük észre, hogy a levelek alsó lapján látható nagyobb foltok számos apró eszszikéből állanak, melyek egymás mellé vannak helyezve. E eszszikék göresői vizsgálata azt mutatja, hogy azok spórákkal vannak kitöltve, de amely spórák megint más alakúak, mint a *Puccinia graminis* uredó vagy teleuto spórái. A sóska borbolya levelein található eszszikék *aecidium*-oknak, a bennök lévő spórák pedig *aecidium*-spóráknak hivatnak, amely utóbbiakat magyarul *eszszé-spóráknak* nevezhetjük.

A csészespórák, ha megértek, kiürülnek a csészéből s a szél és a rovarok által szertehordatnak, a midőn természetesen számos csészespóra rákerül a zöld vetésre is. Ha ez megtörtént s ha a roz, buza, árpa vagy zabvetésen nedvességre akad a csészespóra, akkor itt csirázásnak indul: a csira behatol a növény belsejébe, ebben miczéliummá lesz s nemsokára a miczélium kifejleszti a vetésen a *Puccinia graminis* uredó spóráit, azaz: a vetésen megint megjelennek azok a téglavörös foltok, a melyekből ismeretésemm kezdetein kiindultam.

Tehát a *Puccinia graminis* nevű rozsdagomba az elmondtak szerint két gazdán fejlődött ki, mindegyiken más-más alakokban. Első gazdája volt a roz, vagy valamely más gabona, a melyen uredó és teleuto

Löttek az erdőszélen.

A lövés dőreje végig gördült a fák között és visszhangosan puffogva folyt szét, amint a szabad térségre ért. Nyomban reá zavaros lárma kél messziről; jajgató intés, ijesztgető kísértet-sírány.

— Fussatok!... csak fussatok mindnyájan! Jön az erdei rém, a százlábu orv! jaj annak, akit közöletek elér.

S a szegény, megriadt, elképedt vadak futnak, menekülnek.

De hova? De merre?!

Akármerre, csak el e pokoli zaj elől, amelyhez nincsenek szokva füleik, amelytől páni félelem szállja meg a bátor erdei banditát is.

Mi készül itt?

Valahol az erdő szegélyén egy sor szűrös-boeskoros hadsereg mozdul előre egy vonalban, megkopogtatja kampós botjával a fák derékát, lomha lépéssel nehezkedik rá a száraz ágra, hogy azzal is növelje a lármat. S amellet hangos, vontatott ümmögéssel, messzehallatszó rikkantással ébreszt fel minden életet maga előtt.

A megriadt vad ész nélkül menekül. Előre, amerre esend van, ahol nincs megbolygatva az erdő némasága.

Arra is bajnak kell pedig lenni.

Hisz minden szajkó hallatja recsegő-hangu figyelmeztetőjét, amint a vágás vonalán keresztül röpi. A varjak nagy körben emelkednek atájt magasabba s mintha lefelé förmednének, amikor megszólal káro-gásuk.

S a rémült vad mégis csak arra veszi utját.

Első az őz rendszerint, ámbár elég példa van a kivételre. Az erdő e legszebb, legformásabb lakója ideges, nem türi a lármat. Mikor még csak kezdődik a messzeségben a hajtás, az őz már talpon van s karesu testét könnyű laptaként röpitve át a kisebb bokrokon, rohan előre — végzete felé.

A „végzet” ott les rá, ahol a szajkó recsegve berzenkedik.

Vadászok állták el arra a menekülés utját; sötét öblü puskacsővek néznek ott befelé, vakon az erdőbe.

Ah! mikor egyszerre megvillan, kigyulad a vakoskodó üreg, s rögtön rá döngő pukkanással röpi belőle a halál a futó őz szívébe.

A többi vad is mozdul. A róka tanakodik, bujkál, lopakodik. Korán indul, szökik, de bizik ravaszágában s gyakran nem siet. A nyul a legostobább. Meg-megáll, letelepszik, rejtőző helyet keres utközben többször is, ha nem tulságosan zajos a hajtás. De ha nagy a lárma, vakon rohan és egyenesen, hogy majd leüti a vadászt a lábáról.

Az a nyul különben, amelyik így jön, többnyire a szépnemhez tar ozik. A nyulhölgyek kevésbé óvatosak, kevésbé elővigyázók. A hajtás elején majd mindig ök kerülnek a tűzvonalba. A vén kani elmarad, szívesen visszatör, épp ugy, mint a baköz.

Hallani egy-egy surrogó, lármas röpenést is. Azok a fácskanyukok. Szeretnek

megbujni, könnyebben bevárják a hajtót, mint a kakas; egyszer csak kirebbennek a boeskor mellől s hang nélkül, legfeljebb ezirpegve szállanak előre. A fácskanyak egészen más szisztemát követ; neki hatalmas szívós versenypárik állnak rendelkezésére, amelyek észrevétlenül szállítják tova — gyalogszerrel. Futni szeret. Ilyenkor, őszszel együtt tart már a zománcos kakasnép és együtt is menekül. A cserlevél zizegve esuszik el erős lábok alól, messziről hallja már a vadász, hogy mint közeledik feléje az egész szőkevényhad. Mintha vágatató, ijedező, bizonytalanul kapkodó süldőnyulak serege jönne. Az erdei nyilas szélé-ről most, a levegőbe kap egy vén kakas, amelyik először odaért. Élesen kakatolva emelkedik a fák fölé s nagyot lödi a levegőben magán. Kiterjeszti azután a szárnyát s elkezd uszni, siklani, mint a kilőtt nyil; hosszu lengő farka alig mozdul.

Messziről hallani: „capre, nu lasze, capre!” Ott fut az őz; vissza akar törni a hajtók közt. Hogy borulnak el ilyenkor a várakozásoktól izgatott Nimród-arculatok! Ki tudja, hol jár már akkor a tapasztalt vén bak!

A nagy zugásra, kiabálásra, puffogásokra esend következik. A völgyben egy nagy fa lábánál megpihen a vadászkompanyia. A hajtók némán gubbaszkodnak össze s várják a maradék elemőzsiát, meg a szivarvéget.

spórák alakjában volt látható a második gazdája volt a sóska orbolya, a melyen a gomba a csészikéket fejlesztette. Láttuk egy-szersmind azt, hogy ezek az alakok bizonyos sorrendben egymásból keletkeztek u. m. az uredó-ból a teleuto, ebből gazdacserével az aecidium s ebből megint gazdacserével újra az uredo.

Mondottam, hogy a két rozsdagomba-faj, u. m. a *Puccinia graminis* és a *Puccinia Rubigo vera* fejlődésmentele a teleuto spórák kifejlődése után elválják. Ez az elválás abban áll, hogy a *Puccinia Rubigo vera* nem a sóskaorbolyán, hanem más gazdán szokott továbbfejlődni s képezi azon csészikéket.

A *Puccinia Rubi vera*-nak számos a második gazdája s ezek valamennyien az érdeslevelűek (*Asperifoliák*) növényesaládjába tartoznak, a mely családnak majd minden tagja hazánkban mint közönséges gyom, uton-utfélen található. Így igen gyakran találhatjuk a *Puccinia Rubigo vera* csészikéit a farkasszemen (*Lycopsis arvensis* L.), az

237. ábra. A *Puccinia graminis* hosszú uredospóratelepe a gabonalevélen. Erős kézi nagyítón át. Prillieux után.

atrachylon (*Anchusa officinalis* L.), a *terjökén* (*Echium vulgare* L.), a *borágón* (*Borago officinalis* L.), az *ebnyelvűvön* (*Cynoglossum officinale*), a *nadálytón* (*Symphytum officinale* L.) és sok egyéb e családba tartozó növényen.

Tehát a gazdaválasztás már elválasztja a rozson elősködő két rozsdafajt s azért csészike (aecidium) alakban e két rozsdát gazdájuk után könnyen felismerhetjük. Az a kérdés már most, magán a rozson vagy egyéb gabonán, képesek vagyunk-e megmondani, hogy a leveleket belepő téglaveres vagy később a fekete foltok melyik gombafajhoz tartoznak? a mit már csak azért is érdekes tudnunk, hogy ezután figyelmünket a második gazdára, a sóskaorbolyára vagy a fentemlített érdeslevelűkre irányítsuk, a melyeket fellelni és irtani mindenestre érdekünkben lesz, mert ezáltal a rozsdagombák továbbfejlődésének egyik jelentékeny terét venjük el.

A felvetett kérdésre igennel felelhetünk, mert a gabonán azt, hogy minő rozsdával van dolgunk, szabadszemmél is, de

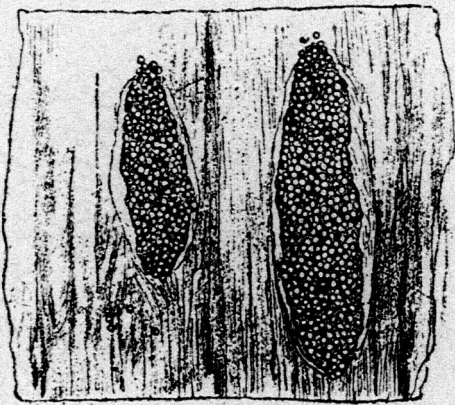
még biztosabban göröső segítségével nehézség nélkül felismerhetjük.

A *Puccinia graminis* vörös foltjai (uredo csomói) rendszeren hosszukás vonalat alkotnak s néha több folt egyesüléséből az erek mentében valóságos sávok keletkeznek. Innét ezt a rozsdát magyarul tán *sávós gabonarozsdának* nevezhetnénk (a francziák *rouille linéaire*-nak — vonalas rozsdá — vagy *rouille commune*-nek — közönséges rozsdá — nevezik).

A 237-ik ábrán, erős kézi nagyítón át nézve, egy gabonalevél darabkáját s rajta a levél felbőrét áttört, hosszú, a vörös uredospórákból álló sávot látjuk, melynek kétoldalán a felszakított bőr foszlányai emelkednek ki.

A *Puccinia Rubigo vera* uredo csomói az előbbi gombáknál sokkal kisebb, rendszeren tojásdad foltokat okoznak (l. a 238-ik ábrát), a miért is ennek a *foltos gabonarozsdá* nevet adhatnánk (a francziák e néven — *rouille tachetée* — ismerik is).

Ha pedig a rozson talált vörös rozsdafoltokból egy keveset a göröső alá helyezünk, úgy vagy azt látjuk, hogy a csomót alkotó uredospórák legtöbbször tojásdad alaku (l. a 239-ik ábrát) vagy pedig azt, hogy az uredospórák majd mindannyian egészen gömbölyűek (l. az 240-ik ábrát): az előbbi esetben a *Puccinia graminis* nevű rozsdagomba faj-

238. ábra. A *Puccinia Rubigo vera* két uredospóratelepe a gabonalevélen. Erős kézi nagyítón át. Prillieux után.

jal, az utóbbi esetben a *Puccinia Rubigo vera*-val van dolgunk.

A kérdéstevő által beküldött rozsvetésen egyrészt már a vörös foltok alakjából, de méginkább a rozsdafoltok görösői vizsgálatából határozottan meg lehetett állapítani, hogy a *foltos gabonarozsdával*, tehát a *Puccinia Rubigo vera*-val van dolgunk.

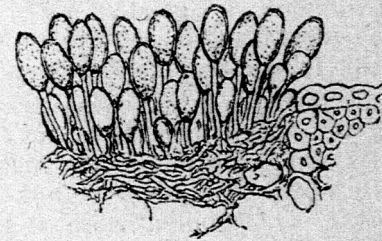
De hogyan kerülhetett a rozsdá már most az őszi vetésre, mikor mint említettem, a gabonarozsdák teleuto alakban átszoktak telelni s csak tavasszal fejlesztik a sporidiumokat, a melyek előbb a második gazdán (a *Puccinia graminis*-nál a sóskaorbolyán, a *Puccinia Rubigo vera*-nál valamely érdeslevelű növényen) a csészikéket hozzák létre s csak a csészikékben fejlődő spórák szokták a gabonát megtámadni, a melyen azután később a vörös uredospórák kiütődnek?

Ennek a dolognak következő a magyarázata.

Európa több buzatermő államában tapasztalták már, hogy a buza vagy a rozsa már ősszel, tehát az őszi vetés kikelése után, megrozsdásodik, s ha az ilyen vetés vörös foltjait görösővel megvizsgálták, az tünt ki, hogy a *talált rozsdafaj mindig a Puccinia Rubigo vera volt*, a miből azt következtették, hogy a *Puccinia Rubigo vera* fejlődéséhez az *aecidium* alak nem okvetlenül szükséges, de sőt, hogy e gombánál a teleuto alak is elmaradhat s ilyenformán a *Puccinia Rubigo vera* képes az uredo alakból folyton uredo alakokat létrehozni nemcsak tavasztól nyárig, hanem az őszi idején is s hogy ebben az állapotban át is telelhet.

Tekintetbe véve, hogy a *Puccinia Rubigo vera* igen gyakori parazitája egy gyomfűnek, a *puha rozsnoknak* — *Bromus mollis* L. — a mely a nyár végén is mindennél zöldül és sokszor tele van a *Puccinia Rubigo vera* vörös foltjaival, a következő módon fejthetjük meg az őszi vetés megrozsdásodását.

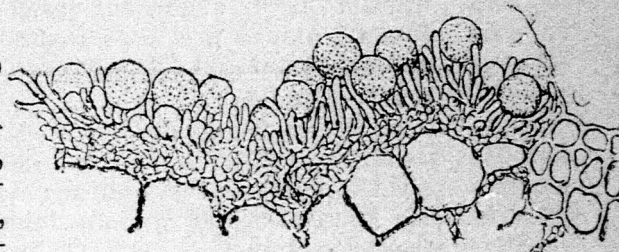
Mivel tudjuk, hogy tavasztól a gabona érésének idejéig az uredospórák az infekció után a gabonán is mindig uredospórákat hoznak létre s hogy a különböző gabonák s minden oly fű a melyen a *Puccinia Rubigo vera* elősködik, egymást kölcsönösen inficiálják, nem nehéz belátni, hogy akkor, midőn már a megsárgult gabonán a rozsdagomba a teleuto stádiumba ment át, a még zöld puha rozsnokon az uredo alakok fejlődnek. Ugyanis addig, míg a gabona vagy bármely más fű zöld, mindig csak e vörös rozsdafoltok, az uredo csomók, találhatók rajtuk s fekete foltok — a teleuto spórák — csak a már sárguló gabonán jelentkeznek. Mikor tehát az őszi vetés kikel, a *Puccinia Rubigo*

239. ábra. A *Puccinia graminis* uredospórái. Göröső nagyítás. Prillieux után.

vera a puha rozsnokon még mindig található uredo alakban s így erről az uredo a kikelt gabonára egyszerűen átmege. Azonkívül tudjuk, hogy magán a tarlókon is a kihullott gabonaszemek egy meleg eső után nemsokára kikelnek, s így ezek is, még az őszi vetés kikelése előtt jó tanyát szolgáltatnak az uredo alakoknak.

Tehát a most előadottakból kitűnik, hogy a *Puccinia Rubigo vera* uredo alakban is áttelelhet akként, hogy az egész nyáron s az egész őszen, mindaddig, míg az időjárás

240. ábra. A *Puccinia Rubigo vera* uredospórái. Göröső nagyítás. Prillieux után.

enyhe, csak uredo alakok fejlődnek. Ha a hidegek beállnak, akkor természetesen a gomba továbbfejlődése megakad, az már tovább nem szaporodik; de azért a növény belsejében lévő micélium alakjában vagy a hó által védett már képződött uredospórák alakjában a *Puccinia Rubigo vera* áttelelhet s tavasszal továbbfejlődik, habár tavasszal azután az áttelelt teleuto spórák utján s az érdeslevelű növényeken képződött csészike-spórák közvetítésével szintén megindul az infekció.

De másképp is megmagyarázhatjuk ezt a jelenséget, hogy a *Puccinia Rubigo vera* már ősszel megtámadja a vetést.

Ugyanis a *Puccinia Rubigo vera* csészikéit az érdeslevelűeken nemcsak tavasszal, hanem az év minden szakában, még télen is fellelhetni, ha a tél enyhe.*) De *Barry* magyarázata szerint az akként történhetik, hogy a *Puccinia Rubigo vera*-nak a gabona vagy más fű szalmáján áttelelt teleuto spórái, a melyek e növények felbőre alatt

*) L. Prillieux: *Maladies des plantes agricoles*. Paris, 1895., 233. l.

fejlődnek
lődsnek
kiszabad
elrothada
szerint a
esetleg t
ban vagy
dön a te
letkezett
dig zöld
rajtuk a
tehát vé
a tökéle
Az
jelentkez
ban nem
években
ben a
alkalmak
den meg
Em
rozsdafol

sen, azt
a Puccin
graminis
Arr
illetve m
a Puccin
tehát a
rászoruly
virágese
levő föld
zett, me
spórai v
védte, h
máshonn
teinek a
cserepek
zett, a k
graminis
cserepek
szalmát
Bar
buzán m
a Puccin

fejlődnek, csak akkor indulnak továbbfejlődésnek, ha a felbőr alul kiszabadultak. A kiszabadulás pedig sokszor csak a szalma elrothadásánál esik meg, s így De Barry szerint a teleuto spórák továbbfejlődése is esetleg tavasz helyett csak a nyár folyamán vagy még később megy végbe s a midőn a teleuto spórák, illetve a belőlük keletkezett spóridiumok rájutnak a még mindig zöld érdeslevelűekre s ezeket inficiálják rajtuk a esészikéket képezve. Ilyenformán tehát végbe mehet az őszi vetés inficiálása a tökéletes fejlődési menet betartásával is.

Az, hogy a rozsdafoltok már ősszel jelentkeznek a vetésen, ugy látszik hazánkban nem valami ritka dolog, s már az előbbi években is küldtek be hozzám 2 vagy 3 ízben a „Köztelek” útján ilyen vetést, a mely alkalmakkor e tünemény magyarázatát röviden meg is adtam.

Említettem, hogy Európában ha a rozsdafoltok már ősszel mutatkoztak a veté-

bolya nem található, illetve az érdeslevelű növényeken az utóbbi gomba aecidiumalakjait nem lehet fellelni. *)

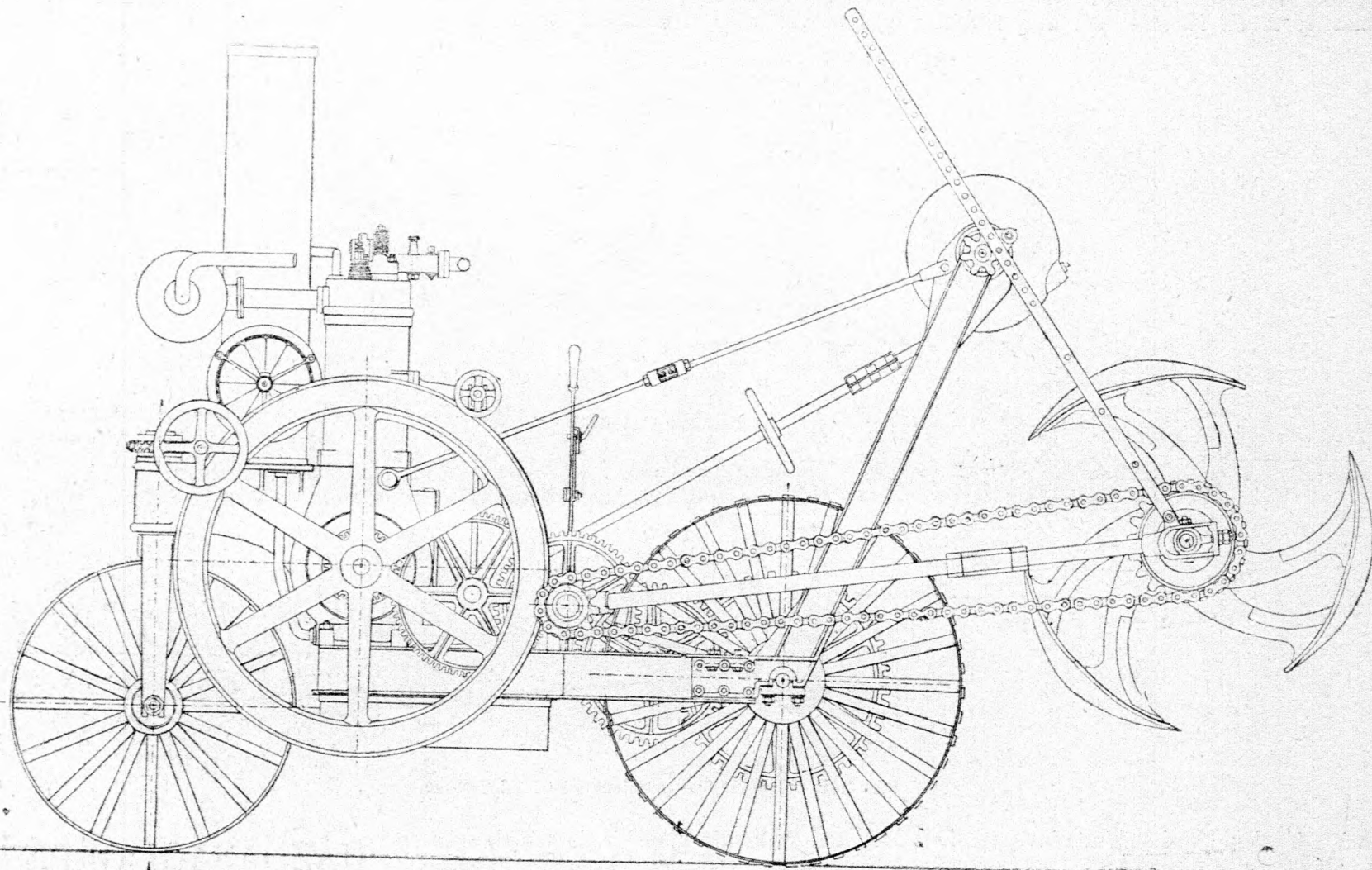
A rozsdá kártételei mindenki előtt ismeretesek. Ilyenkor ősszel még nem nagy az a kár a mit a rozsdá okoz; az egész abban áll, hogy egyes helyeken a levelek elszáradnak, mi a vetés fejlődését — a mi az ilyen enyhe ősznél ugy is tulbuja — lassítja. Fő kárt a rozsdá később okoz, a mikor a gabona kalászát hánnya s méginkább mikor a gabona már érésben van. Ilyenkor a rozsdá erős támadása esetén a gabonaszem nem bír jól kifejlődni, összeaszik, összetöprödik. Hazánkban a silány, könnyűszemű gabonatermés — különösen a buzatermés — nagyon gyakran a rozsdá kártételének a rovására irandó.

A mi a rozsdá kártételei elleni védekezést illeti, sajnos ninesen semmi olyan védekezési módunk, amelylyel az egyes gazda megfelelő eredményt tudna elérni. Da-

hanem az időjárás szerint is más-más viselkedést tanusítanak a rozsdával szemben, s így nem igen van kilátás arra, hogy még csak olyan fajták is találtassanak, illetve létesíttessenek, melyek egyes vidékekre határozottan beválnak, tehát amelyek egyes vidékeken mint ellenálló fajták termelhetők.

Megpróbálkoztak már olyanforma védekezéssel is, aminővel a peronoszpóra betegségekkel szemben (a burgonyavész és a szőlő peronoszpóra betegségével szemben) sikerrel lehet védekezni. Azaz megkísérlették a gabonát gombamérgező anyagokkal bepermetezni, de mindezideig ezek a kísérletek sem vezettek megfelelő eredményre.

Mai napig legtöbb eredmény várható attól, ha mindazok a haszontalan növények, a melyeken a gabonarozsdá a gabonán kívül élőködik, általánosán irtatnak. Így ha irtatnak nemcsak a szóban levő gombák ama gazdái, a melyen a esészike-alakok fejlődnek — a sós-kaborbolya és az érdeslevelű

241. ábra. Mechwart-féle petroleum-eke oldalnézete.

sen, azt az eddigi vizsgálatok szerint mindég a Puccinia Rubigo vera okozta, a Puccinia graminis soha.

Arra is vannak azonban kísérletek, illetve megfigyelések, hogy a esészike alak a Puccinia graminisnál is elmaradhat, hogy tehát a Puccinia graminis sincs okvetlenül rászorulva a gazdacserére. Így Flouwright virágcserepekbe vetett el búzát, a cserepben levő földre pedig olyan tavalyi szalmát helyezett, melyen a Puccinia graminis teleuto spórái voltak, s a cserepeket üvegburokkal védte, hogy azokra idegen anyag, s így máshonnét gombacsira ne hatoljon. Kísérleteinek az lett az eredménye, hogy mindama cserepekben, a melyekbe tavalyiszalmát helyezett, a kikelt vetésen megjelentek a Puccinia graminis uredo spórái, holott azokban a cserepekben, a melyekbe ellenőrzésül rozsdás szalmát nem tett, a vetés rozsdamentes volt.

Barclay szerint pedig Indiában, a hol a búzán mind a Puccinia graminis mind pedig a Puccinia Rubigo vera élőködik, sós-kabor-

ezára annak, hogy a gabonarozsdát már a rómaiak ismerték s féltek pusztításaitól, s daczára annak, hogy ujabban a növénykörtan fellendülésének ideje óta is számos tudós és gazda foglalkozik e kérdés megoldásával, a rozsdával szemben ezideig majdnem tehetetlenek vagyunk.

Ajánlják a kár csökkentésére a rozsdás gabona szalmájának elégetését, hogy ezen az uton a teleuto spórák megsemmisüljenek. Eltekintve attól, hogy a magyar gazdának a szalmára, mint takarmányra és alomra szüksége van, ennek a tanácsnak nagy hatása már csak azért sem lenne, mert ezt a tanácsot is valamely vidék összes gazdáinak meg kellene fogadni.

Megpróbálták sokan a rozsdának ellentálló fajták keresésével védekezni, de eddig ebben az irányban sem éretett el pozitív eredmény, mert az egyes fajták nemcsak a vidék,

növények — hanem egyszersmind irtatnak ama füvek is, melyek az uredo és a teleuto spórák hordozói.

A Puccinia graminis különösen a tarackbuzán (Triticum repens L.), az angol perjén (Lolium perenne L.), a csomós ebiren (Dactylis glomerata L.) és a közönséges tippannon (Agrostis vulgaris With.) igen gyakori; a Puccinia Rubigo vera pedig a már említett puha rozsnokon (Bromus mollis L.) kívül leggyakrabban az egérárpán (Hordeum murinum L.) található.

A felsorolt füvek közül a tarackbuza, a puha rozsnok és az egérárpa közönséges gyomok, a melyeket tehát mindenütt bátran irtathatunk, a többiek azonban jó takarmányfüvek, a melyeket ezért csupán a szántóföldek szélein, a mint az utszéleken maguktól felverődnek, lehetőleg nem kellene irtanunk.

Mezey Gyula.

*) L. Frank: Die Krankheiten der Pflanzen. Breslau, 1895. II. köt., 165. l.

Növénykörtani állomás.

Engedelmet és elnézést kérek, midőn felhívatlanul — függetlenül hivatalos minőségemtől — tisztán egyéni nézetemet nyilvánítom ezen fontos kérdésben, de teszem ezt az ügy iránt már régebbi idő óta viseltető érdeklődésem folytán, más részről pedig éppen ennek kapcsán, előbbi alkalommal más helyen előadott eszmémnek propagálása és sikeres megvalósítása érdekében. Mielőtt a becses szaklapban említettek reflektálva, a kínáló alkalomból a magam észrevételeit megtenném, szabadon előzményképpen hivatkozni amaz indítványomra, melyet a kir. magyar természetndományi társulat egyik szakosztályi ülésében múlt évnek december 11-ikén terjesztettem elő s kivonatban a következőkben közlök:

„Létesítsék Magyarországon egy központi mezőgazdasági kísérleti állomás, oly formán, hogy hozassanak egymással szerves kapcsolatba az eddig fenálló és eredményesen működő országos vegyikísérleti állomás, rovarügyi állomás és magvizsgáló

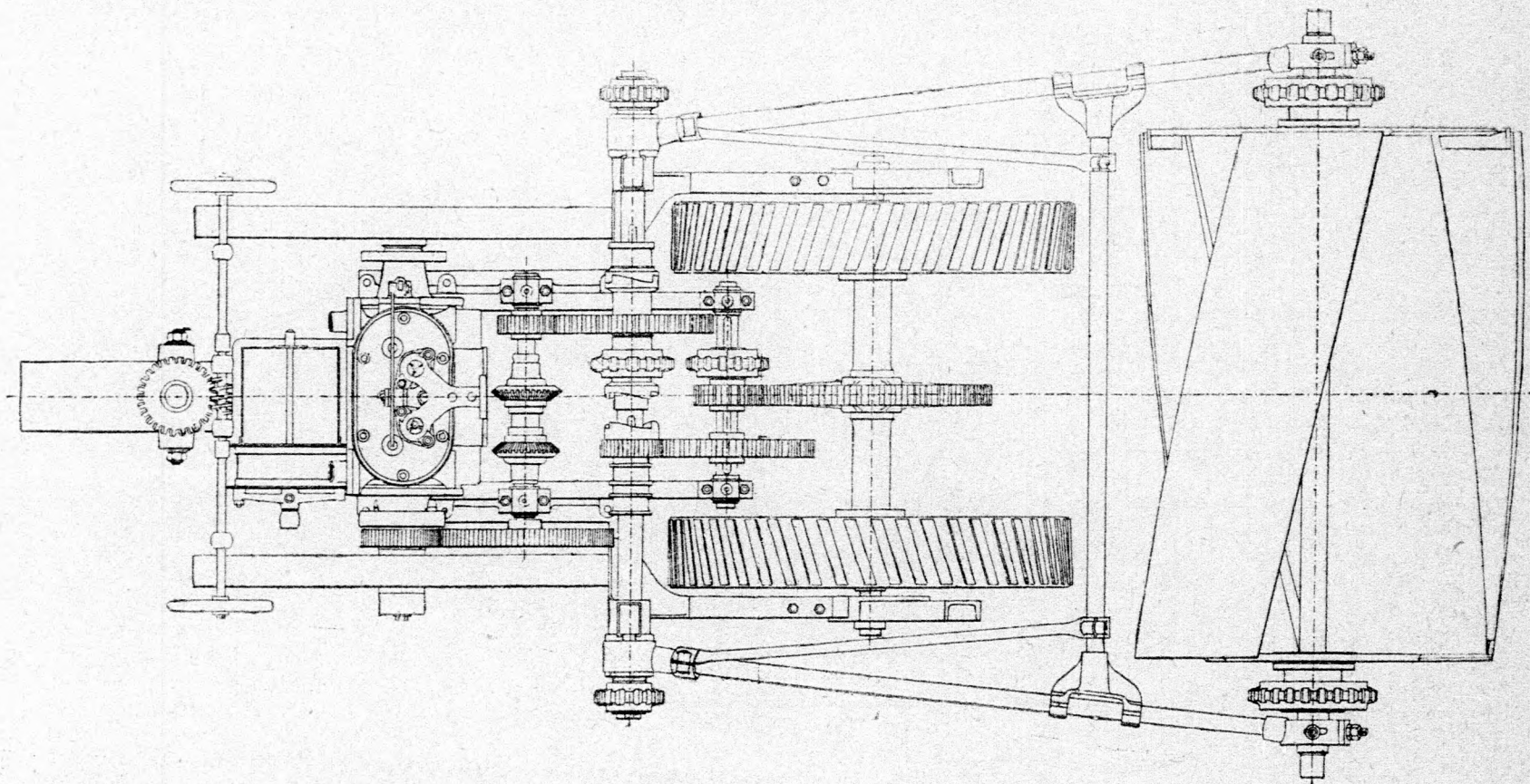
helyeül azért, mert ezen állomás működésének a kertészet és szőlőszet érdekein túl az egész mezőgazdaságot fel kell karolnia, már pedig erre a nevezett intézetben természet-szerűleg alkalom nincs, nem is lehet czél. Voltaképpen igaz hivatását ilyen növény-pathologiai állomás említett keretben úgy töltené be, ha az összes növénytermelésre, tehát az erdészeti kulturákra is kiterjesztené hatáskörét.

Ezen nézetem világosabban érthetővé válik, ha a leendő szervezésnek egyik lényeges körülményére irányítom a figyelmet, mely az, hogy a központi mezőgazdasági kísérleti állomás szakosztályai bármelyikének vezetésével nem volna kívánatos valamelyik alkalmas szakmabeli tanárt *mellesleg foglalkozásképp* megbízni — a mint az a múltban volt — hanem e központi kísérleti állomás vezetői önálló és egyedüli hivatásukat találhassák kizárólag ezen munkakörben, a mint az több kísérleti állomásunkon így van; a tanár, ki kötelességeinek hiven és igazán meg akar felelni, annyira igénybe van véve, a tanításon kívül annyi

termények és a magkereskedelem tulajdonképpen központjában.

Dr. Schilberszky Károly.

Örülünk, hogy az illetékes szakkörök növénykörtani állomásra vonatkozó nézeteiket osztják. A fentközlött sorokra csak az a megjegyzésünk van, hogy a fővárost magát sem a növénykörtani, sem a vegyikísérleti állomás székhelyeül alkalmasnak nem tartjuk. Mert ezeknek az állomásoknak hivatása s gyakorlati élettel szorosabb kapcsolatba lépni, semhogy az a fővárosban lehetséges volna. Pusztán ellenőrző, meghatározó ilyen állomás lehet a fővárosban, de gyakorlati kísérletekkel és kutatással foglalkozó nem. A mennyiben azonban igaz az, hogy a fővárosi szakkönyvtárak és egyéb szakintézmények a buvárlatokat megkönnyítik, a magunk részéről a központi kísérleti állomás felállítását a főváros közelében gondoljuk egyedül alkalmasnak. Szerk.

242. ábra. Mechwart-féle petroleum-eke felülnézetben.

állomás a jövőben létesítendő növény-pathologiai állomással. Az ekként egyesítendő kísérleti állomások fővezetése egy igazgatóra lenne bízandó, a ki alatt az egyes megnevezett szakmakörök, mint szakosztályok működneek felelős vezetőikkel és segéd-személyzetükkel. Ilyen enciklopedikus irányú központi mezőgazdasági kísérleti állomás, az élére állítandó és a kísérleti ügy terén kipróbált szakférfi igazgatása alatt kellő szervezés mellett igen jelentékeny szolgáltatásokat tehetne úgy magának az országnak gazdasági fellendülése érdekében a gyakorlati téren, valamint másfelől önálló vizsgálatokra, kutatásokra és kísérletezésekre váró különféle különféle kérdések megoldása által az illető tudományok alkalmazott ágainak szolgáltatna új becses adatokat.

Ily szempontok által vezéreltetve, önként érthető, hogy egy önálló pathologiai állomásnak — pars pro toto — való felállítását akár egymagában, akár kapcsolatosan a rovarügyi állomással a m. kir. kertészeti tanintézet telepházán nem lehet összeegyeztetnem és csatlakoznom a „Köztelek“ abbeli véleményéhez, midőn nem tartja megfelelőnek a budai kertészeti tanintézetet ily állomás

időt kell szakmája újabb irodalmának szentelnie, hogy e mellett kísérleti állomást rendszeresen vezetni, a felelősséggel járó vizsgálatokat pontosan végezni fizikailag képtelen, a gondjaira bízott állomást pedig fokozatosan fejleszteni éppenséggel lehetetlen.

Nézetem — azt hiszem — sokaknak a nézete, kik az ügy érdemét tekintik: t. i., hogy a szakosztályok élén álló vezetés egész embert kíván, megfelelő tudományos szak-képzettséggel és teljes odaadással, csak így várható az áldásos közhasznú működés a közügy terén, a vele szoros kapcsolatban levő gazdasági jólét érdekében.

A mi végül a szóban forgó központi mezőgazdasági kísérleti állomás székhelyét illeti, a vázolt szervezet feltételezésével, alig hinném, hogy azt bárki is másutt gondolná czélszerűen létesítve, mint Budapesten, az ország természetes központjában. Ervek gyanánt szólnak e mellett nem csupán az itt található és mellőzhetetlen szakkönyvtárak, hanem főleg ama fő körülmény, hogy pl. az országos vegyikísérleti állomás és a vetőmagvizsgáló-állomás tapasztalás szerint Budapesten érvényesülhetnek leginkább: az ipari

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

A petroleum-eke.

A rohamosan haladó mezőgazdasági gépészet ismét egy új, meglepő, vívmánnyal szaporította a gazdasági gépek számát. Ez új gép a Ganz és Társa gépgyárában készült Mechwart-féle petroleum-eke.

Mikor a petroleumról, mint motorikus hajtóerőről a „Köztelek“-ben szó volt, említés volt tőle arról is, hogy a petroleum erejét nemcsak az erőgépek hajtására, hanem más gazdasági gépi munkák végzésére is lehet majd használni, ha arra megfelelő szerkezeteket, gépeket készítenek. Jelezve volt ugyanakkor, hogy szántásra is lehet majd ez erőt használni, ha a tervbe vett petroleum-eke elkészül.

Ma már e terv valósággá lett, mert a petroleum-eke tényleg meg van, hosszabb idő óta már dolgozik is és bizvást elmondhatjuk róla, hogy már kijöhet a gyakorlatba mint használható, jó gép.

A petroleum-eke általános szerkezeti beosztása — mint mellékelt 241. ábrából lát-

ható —
wart-fé
jain ar
mögött
(ások)
(eke),
s össze
munká
petrole
ez a
módja,
kájához
A
leum-e
arányb
leum-e
kéthet
petrole
zett kü
mögött
álló h
4. az e

A
részlete
mert ar
már el
ekénél
motor
penybe
együtt
tudnak
két her
lára e
át a gé

A
hűtő vi
helyeze
viktató
folyton
mely v
hengere
gedve
lasztó
lasztják
szivatna
e leveg
damelle
viktató
a kocsi
vattyu
közben
haladás
tartott
szállítat

A
közvetl
kerék n
működ
felékel
az eke
ugyan
lyével
gásba.
lázcske
erős ha
lázcske
és a 24

A
Mechwa
menetsz
lyek
erősítve
A
ekedob
szerüen
belekap
tengely
A
hogy a
tása sz

A
ből, a
első k
hűtőviz
melyne
irányát

ható — általában ugyanaz, a mi a Mechwart-féle gőzeké, melyet a „Köztelek“ hasábjain annak idején ismertettünk. A hajtógép mögött van itt is a hajlított szántóvasakból (ásók) dobszerűen elrendezett szántókészülék (eke), mely előre felé forogva a földet felássza és összekeveri. A ki a Mechwart-féle gőzeke munkáját látta — mely ugyanaz mint a petroleum-eke munkája — beláthatta, hogy ez a föld megmunkálásnak egyik legjobb módja, mert igen közel áll az ásó munkájához.

A Ganz gyárban megszerkesztett petroleum-ekénél a munkamennyiség kedvező arányban áll a munka költséggel. A petroleum-eke szerkezetének főbb részei 1. a kéthengerű közönséges Bánki-Csonka-féle petroleummotor, 2. a motor előtt elhelyezett kürtő alakú víztartó, 3. a motor mögött elhelyezett, fogaskerék áttételekből álló hajtó mű és ekekiemelő szerkezet, 4. az eke, 5. a kocsiszerkezet.

A mi a petroleummotort illeti, annak részletesebb ismertetése e helyen felesleges, mert annak szerkezete és működési módja már eléggé ismeretes. Ezen ekénél két ily közönséges motor van egy közös köpenybe burkolva s ketten együtt 12 tényleges lóerőt tudnak kifejteni. A füst e két hengerből a víztartó oldalára erősített kátrányfogón át a gép elején távozik el.

A motorhoz szükségelt hűtő vizet a motor előtt elhelyezett kürtő alakú víztartó szolgáltatja, melyben folyton ugyanazon viz kering, mely vizet a mint az a motor hengerköpenyéből felmelegedve visszaömlik egy porlasztó készülékkel szétporlasztják s eközben levegőt szívatnak be a víztartóba s e levegő a vizet lehűti. Mindamellett a viz megfogy a víztartóban s ennek pótlására a kocsialjzatra szerelt szivattyu szolgál, mely munkájában, vagyis a gép továbbhaladása alatt képes az odatartott vízesedényből vizet szállítani a víztartóba.

A motor főtengelyére, közvetlen a baloldali lendítő kerék mögött van a hajtóművet működésbe hozó fogaskerék felékelve, mely első sorban az ekekiemelő készülék hajtóművét s az ugyanezen tengelyre ékelt fogaskerék segítségével az ekét forgató hajtóművet hozza forgásba. Az ekét forgató hajtómű tengely végén lánczerek vannak felékelve, melyekről az erős hajtólánczok az ekedob tengelyén levő lánczerekre futnak át, mint azt, a 241. és a 243. ábrák mutatják.

A szántó-készülék ugyanaz, mint volt a Mechwart-féle gőzekénél s áll három, esavarmenetszerűen meghajlított szántóvasból, melyek egyenként két-két karra vannak erősítve.

Az ekekiemelő-készülék áll két — az ekedob tengely végeire erősített — létraszerűen fokozott karból, melynek farkába belekapaszkodnak a kiemelő szerkezet felső-tengelyének fogaskerekei.

A hajtómű oly módon van szerkesztve, hogy az eke a fogaskerekek ki és beakasztása szerint előre vagy hátrafelé mozoghat.

A kocsiszerkezet áll az állványból, keretből, a két hátsó bordázott talpu és a két első kisebb, sima talpu járókerékből s a hűtővíztartó előtt forgó kormánykerékből, melynek elforgatása által a gép járásának irányát lehet változtatni.

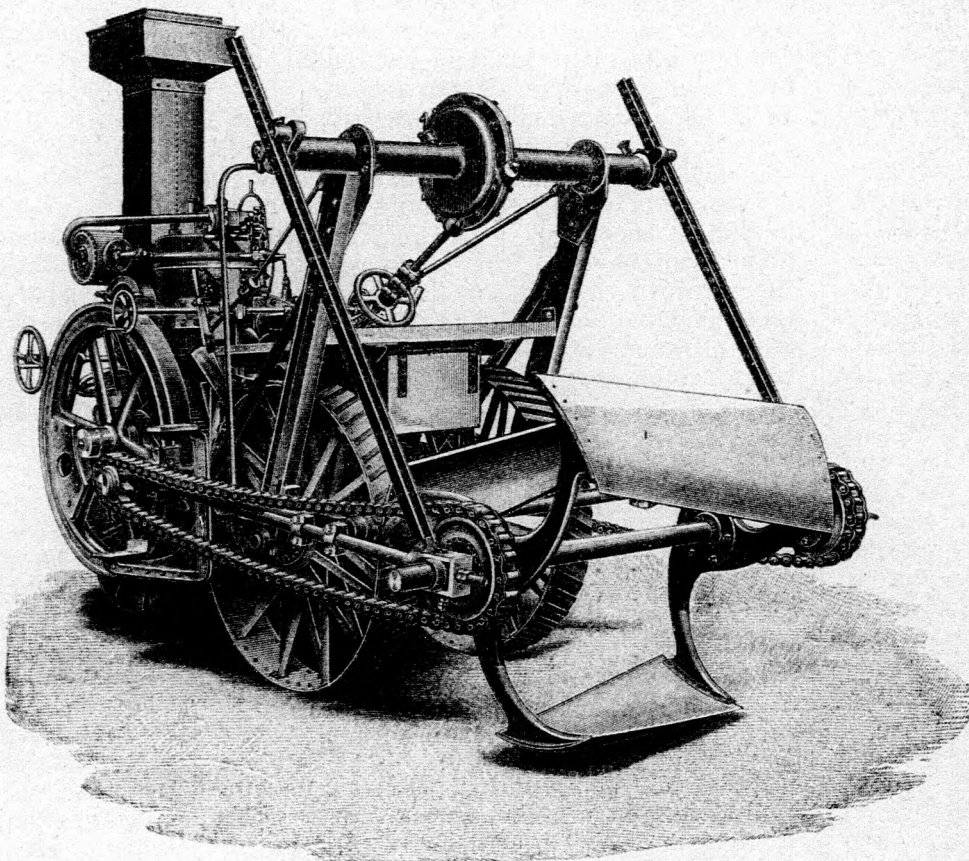
A motorhoz szükséges petroleum a hajtómű fölött megerősített tartóban van, melyet a gép járása közben is lehet szükség szerint megtölteni. Innen a petroleumot a víztartó átállítható szivattyuja viszi a motor felett elhelyezett uszóba, honnan az a már ismert módon jut a motor munkahengerébe.

Ennyiből áll nagyjában a Mechwart-féle petroleum-eke szerkezete.

Ami a petroleum-eke munkáját illeti, az, mint már említettem, egyike a legjobb földmunkáknak, mert nemesak lazítja és felássza, de keveri is egytuttal a földet s így mintegy egyesíti magában némileg az eke és borona összetett munkáját.

Munkabírása az eddigi tapasztalatok szerint 400—600 négyszögöl óránként, a szerint, a mint a mély (10—12") szántásnál az 1 méter, vagy a sekélyebb szántásnál a 1 1/2 méter széles ásódobbal dolgoznak.

Az üzemköltségek különösen az adómentesen métermázsánként 8—10 forintért kapható könnyű petroleum használata esetén tetemesen kisebbek bármely más ilyennemű

243. ábra. Mechwart-féle petroleum-eke.

költségeknél, mert azonfelül elesik a vízhorlás, tüzelőanyag szállítás kiadása és a drága kézimunka, amennyiben a gép kezelésére egy jól betanult ember teljesen elegendő lesz. De előnyére válik még e gépnek az is, hogy aránylag könnyű s így vele a nedvesebb szántóföldön is lehet dolgozni, mert láttuk e gépet friss, megázott szántáson is végigmenni fennakadás nélkül.

A motornak mint ilyennek pedig tág terenylik mindenféle gazdasági munkánál, mert a szántókészüléket leszerelve, kész a petroleum-lokomobil, melyet cséplésre már ez idén is igen jó eredménnyel alkalmaztak és kész az uti lokomobil, mely terhek szállítására, esetleg a cséplőgép szállítására, szóval mindazon munkák végzésére használható lesz, amelyekre ma a gőzerőre berendezett uti lokomobileket használják.

Figyelemmel fogjuk kísérni ez érdekes és nagy jövőt ígérő gép fejlődését és alapos a reményünk, hogy benne megkapjuk a már régen szükségesnek érzett olcsó és jó gazdasági általános erőgépet.

Iffj. Sporzon Pál.

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

Hazai gazdaságaink a kiállításon.

II. Baró Baratta-Dravano Alajos gazdasága.

A báró nógrádmegyei poltár-zelenei gazdaságából, a gazdaság üzemét feltüntető kimutatásokat, épületerrajzokat, magvakat, közöttük saraťow s imperial rozstot, hanna és golden melon árpát, milton, ligowói és troppai zabot, vörös- és koresherét, nyulszapukát, komócsint, kölest, disznóbabot, spartium-magot; a kétnyireti fésűgyapjas juhászatának gyapjumintáit s egész bundáit, alagesőveket, vízvezető csöveket, különféle fedéllemezeket, eszerépszindelyeket, téglákat állított ki.

A poltár-zelenei gazdaság alagesőtéglagyárral kapcsolatos mintagazdaság, mely 1864-ben került a jelenlegi tulajdonos birtokába. A birtok kiterjedése 3274 kat. hold, melyből 859 hold szántóföld, 137 hold kert, 276 hold rét, 955 hold legelő, 1981 hold erdő s 49 hold terméketlen.

Talaja nehéz, hideg, vadvizes agyagföld, melynek kellő megmunkálása és jó erőben tartása rendkívül sok trágyát és munkát igényel. És éppen ebben kell a gazdaság kezelését mintaszerűnek tekinteni, mert a tulajdonos minden tevékenysége a talaj javításának és termőerejének fokozásában pontosul össze. Mig az uradalom átvétele idejékor a buza termesztése jóformán ki volt zárva s rozsnál, zabnál egyebet nem termelt, jelenleg minden földje buza- és heretermő.

A lét vagy nemlét kérdését itt a talaj művelése képezi s a kitűnő Sack-ekén a különböző, gyűrűs, fogas, bordás, rögtörő, Raudal és Crossill hengerekkel, fogásokkal igyekeznek a talaj kellő porhanyóságot megadni. A hengerek valóságos gyűjteményt képeznek s mind-egyiknek megvan a maga helye s ideje; mily különbség a körülötte fekvő többi gazdaságokhoz képest, hol az egytagu sima hengeren kívül mást nem ismernek, vagy legalább is nem használnak.

Nem a szántás haszonélküli szaporítása, hanem a talajművelő eszközök ökszerű kihasználása képezi itt a czélt. Három szántás helyett például csak kettőt adnak, a harmadik szántás helyett kellő időben és módon a fogásokat s hengereket használják. Ezen beosztással nem is fordulhat elő azon más gazdaságokban oly gyakori eset, hogy ismételt szántás alkalmával a szét nem porlott rögtöket egyszerűen ismét lefordítják. Itt a szántást nyomon követi vagy a fogas vagy a henger s használtatik a következő szántás idejéig annyiszor, a hány-szor a körülmények megkívánják. A kellő időben végzett két jó szántás, a szükséges fogasolás s hengerezéssel, kevesebb munkajerejébe kerül a tulajdonosnak, mint a helytelenül aplikált három szántás: konok agyag-talaja pedig porhanyó és gyommentes. A tarlószántás s az őszi mély szántás, itt elmaradhatatlan munkák és sohasem felejttem el azon különbséget, melyet az őszi s tavaszi szántásba vetett kölesnél láttam.

A talajra való tekintettel a trágyázás rendkívül erős. Istállótrágya minden harmadik évben, ezenkívül nagymennyiségű komposzt, a téglágetőkből kikerülő fahamu

(700—800 q) s a gazdaságban levő iszap-fogó tó évenkénti kitisztítása alkalmával kikerülő 4000 szekér iszap. Az agyagtalaj javítását nagyban előmozdító takarmánynövények termelése kiterjedt mértékben üzetik, a mennyiben a szántóföld $\frac{1}{10}$ -ed része gabona s $\frac{1}{10}$ -ed része takarmány, a következő forgó szerint:

1. Kapásnövények trágyázva, 2. tavaszi füvesherével, 3. füveshere (a második kaszálás egyrésze magherének), 4. füveshere (a komócsin részben magnak), 5. legelő s ugar trágyázva, 6. őszi. 7. kapásnövények, lóbab, 8. tavasziak, 9. takarmánybüköny trágyázva, 10. ősziak.

A vetésforgó ezen beosztásának a kitűnő munka s erős trágyázásnak köszönhető, hogy a kedvezőtlen viszonyok dacára 26 évi átlagban a hektáronkénti termés búzából 14.7, rozsból 12.7, árpából 14.4, zabból 19.5 hektoliter; voltak esztendőik, midőn a buza 21, az árpa 25 és a zab 33 hektolitert fizetett. Viszont a tavaszi nagy hóolvadás s tartós eső érzékeny károkat is okoz olyannyira, hogy némely éveken a mélyebben fekvő táblákon az őszi vetés teljesen kiázik.

A rozsfajták közül legjobban bevált az *imperial rosz*, a zab közül a korai *milton* s a kései *troppai* hegyi zab. A ligowói zabbal — mert hamar elfajtyzik — felhagytak. A troppai hegyi zab igen jó eredményeket ad és éppen kései érése miatt természetik, hogy az aratás munkálatai össze ne torlódjanak.

A vöröshere — mint a felső-magyarországi gazdaságokban általában — itt is nagy szerepet játszik s elegendő száraz fekvésű földeken buján nő; nedvesebb helyeken *korcs vagy svéd herét* (*Trifolium hybridum*), a kellően át nem trágyázott földeken átmenetileg *nyulszapukát* (*Anthyllis vulneraria*) természetnek.

A vörös herét komócsinnal (*Phleum pratense*) keverten vetik; a keverék 70% here s 30% komócsin. Ezen füves here előnye, hogy a széna könnyebben szárítható, zölden etetve vagy legeltetve nem puffasztja fel az állatokat, a termés nagyobb. Az első esztendőben a here dominál, a második s harmadik évben a komócsin kezd tulsúlyra emelkedni. A legelő (a harmadik évben) idejekorán feltörve s megtrágyázva, félgaz mivélésben részesül.

A mélyebben fekvő, őszzsel és tavasszal erősebben felázó földeken a vöröshere helyét a korshere foglalja el, mely itt kitűnően megállja helyét és kiázástól, kifagyástól féltetni nem kell.

Miután az egész vidéken a nép a téglagyártással háziiparszerűleg foglalkozik, a munkásviszonyok nem a legjobbak. Epen azért a kaszálás s aratás gépekkel, fűkaszálokkal és marokrakó gépekkel történik.

Egy különlegességét képezi a gazdaságnak még a *seprő geszter* (*Spartium scoparium*) termesztése. Ezen évelő növényt az erdőkben, mezőkön, dűlőutak mentén vetik mint téli takarmányt a vadak és birkák részére; ezenkívül vízmosásos, hegyoldalas partos helyeken, mint talajkötő növény is szerepel. Miután zöld színét télen át is megtartja, a juhokkal egyszerűen a helyszínen legeltetik le. A spartiumnak ilyirányu felhasználására, ezuttal is felhívom gazdátársaim figyelmét.

Az erdő, mely annak idején teljesen elhanyagolt állapotban vétetett át, jelenleg szintén rendes üzemben kezeltetik, a letarolt, kopár területek pedig, saját nevelésű faeseméttel évenként fokozatosan befásítatnak. A vízmosásos, az előtt terméketlen területek akáczfával beültetve, jelenleg már igen jó birkalegelőt adnak: ugyanily módon járnak el, a kiaknázott téglavető gödrökkel.

Az állattenyésztés áll 2000—2400 db kétnyiretű birkából, nagyobb számú növendékállatból és egy kisebbszériu tehenészetből.

A tüzálló agyag felhasználása cseljából két gőzüzemű keramikai gyár állított fel, melyekben jelenleg 150 munkás dolgozik; évenként 500—600 waggonrakomány árut állítanak elő.

III. A mölki apátság „margittai” gazdasága.

Ez a kiállítás nem nagy, de annál érdekesebb, mert a gazdaság multját és jelenét, az alagesővezés előtti és utáni időben mutatja be írásban és képpen.

A biharmegyei „margittai” gazdaság talaja kötött agyag, mely a bő forrászvízek s magasra emelkedő altalajviz folytán túlnedvességben szenved, sőt a mélyebb helyeken mocsaras s vadvizes volt olyannyira, hogy a földek jelentékeny része üzembe sem volt vehető. Az elmocsarasodott s savanyu füvet termő rétek, alig adtak egy kis használható takarmányt, a szántóföldek pedig nehezen s rosszul munkálhatók, igen bizonytalan termésűek voltak; a gazdaság nemcsak hogy jövedelmet nem adott, de maga magát is alig volt képes fentartani. Kalászosoknál egyebet jóformán nem termett s ezek is minimális terméseket adtak. Ez volt a gazdaság képe a 80-as években. Jelenlegi képe már egészen más. Az uradalom mostani igazgatójának Hirschmann Konrádnak legelső dolga volt, egy alageső gyárat, (mely azóta téglá s cementgyárra alakult át) felállítani, s a gazdaságot alagesővezetni. A földek most már mind alagesővezve vannak, a mocsaras, vadvizes helyek teljesen eltűntek, helyüket édesfüvet termő rétek s szántóföldek foglalják el. Hogy ezen munkálattal kapcsolatban, a fokozott trágyatermelés s talajmivéléssel a földek termőképessége mily óriási mérvben fokozódott, kitűnik következő statisztikai adatokból:

	Hektáronkénti termés:	
	előtt	után
	6 évi átlagban	11 évi átlagban
	hektoliter	
buza	11.63	22.76
rozs	11.03	19.14
őszi árpa	12.83	22.19
zab	12.83	26.01
csöves tengeri	29.67	70.06
hüvelyesek	6.40	10.80

A földek tehát 11 évi átlagban a kalászosoknál kétszerannyi, a tengerinél háromszorannyi termést adnak, mint előbb, ezen kívül pedig a termelés a sörárpa, hüvelyesek, répa, lóher, luczerna s csalamádé sikeres mivéléssel sokkal változatosabb lett. Az ezzel arányban fokozódó állattenyésztéssel kapcsolatban pedig az a gazdaság, mely azelőtt csak tengődött, tekintélyes tisztá jövedelmet ad, mint erről a 20 év óta vezetett számadásokból meggyőződhettem.

Az alagesővezéssel nemcsak a termőképesség fokozódott, hanem a tényleges termőterület is 529 holddal nagyobbodott, melyből azelőtt 290 hold teljesen hasznavehetetlen volt. Az összes költségek 11 év alatt 25,590 frtot tettek ki.

Az állatállomány 11 év óta 27 drb lóval, 242 szarvasmarhával, 1828 bikával s 503 darab sertéssel szaporodott s ezzel a trágyaprodukczió is tetemesen növekedett.

Az alagesővezésen kívül, a természettől fogva hideg s nehezen munkálható agyagtalaj trágyázására is nagy gondot fordítanak. Miután a terület $\frac{2}{3}$ -ad része szántó s $\frac{1}{3}$ -ad része természetes kaszáló, a bő széna terméssel nagy mennyiségű trágya jut a szántóföld javára. Ezenkívül a szántóföld 25%-ka pillangós virágú növényekkel van bevetve.

A szemes termények (buza, rozs, árpa, zab tengeri) 67.75%-ot tesznek ki; ebből eladásra 36.5% kerül, a többi a gazdaságban használtatik fel. A szántóföldi takarmány (lóbab, répa, csalamádé, luczerna,

vörös here s fehér here) 32.25%-ot tesz, melyből 26.5% légenygyűjtő növény. Növekedik még az évi trágyamennyiség 1500 q. vétel útján beszerzett s 2500 q. cselédségi trágyával, továbbá 4000 q. komposzttal azonkívül Thomás-salakkal és mészzsel. Évenként trágyázás alá kerül a szántóföldnek 16%-a marhatrágyával, 7.2%-a Thomás-salakkal, 4.1%-a mészzsel. Egy-egy tábla 10 év alatt kap egy igen erős (450 q), egy erős (300 q) trágyázást, egy meszeztést s egy foszfortrágyázást.

A vetésforgó a norfolki négyes alapján van összeállítva. Répa után tavaszi (árpa), here után buza; csalamádé után lóbab, lóbab után buza. kapások után tavaszi, korai tengeri után gyakran rozs.

A foszfortrágyát a tavaszi árpa kapja a beléje vetett here miatt; a lóbabot rendszeresen meszezik. A csalamádé igen erős trágyába, a tengeri erős trágyába kerül. A fehér vagy kuszó here egy kaszálást s legelőt ad, őszi vetése is jól sikerül, mely esetben rozsszal vetik. A luczerna védnövényeül zabos büköny szerepel igen jó eredménnyel, csak hogy a zabos bükönnyet ez esetben korábban kell vágni. A lóbabot géppel vágják s nyomtatással csépelik. A hideg s későn bevethető földre való tekintettel, korai székelyt s cinquantinót természetnek; a tengeri közé pedig tököt vetnek olyformán, hogy a tengeri vetése alkalmával 1—1 tökmagot dobnak a csövezetek kifolyó tölése-rebe.

Az állattenyésztés a szarvnélküli fésűsgyapjas juhászatból, növendék állattartásból s hizlalásból áll.

A sertéshizlalók berendezése igen praktikus; a takarmányfőzőkből a moslák, csövek s csapok segítségével egyenesen a vályukba vezetetik; az alageső-vezeték egy része ugy van berendezve, hogy a sertésitatókat s usztatókat önműködőleg folyton friss vízzel látja el. A majorépületek és istállók mind mintaszerűek, a rend és tisztaság pedig valóban páratlan. A cselédség fogata, szekere, kocsija, szerszáma, ekeje stb. mind megszámozva, számozott helyen áll.

A filloxera által elpusztult hegyi szőlők regenerálása most van folyamatban; eddigelé 24 hold van beültetve, részint amerikai alanyokra ojtott, kész nemcsített gyökere vesszőkkel, részint zöldojtással. A felújítás s kezelés valóban mintaszerű. A talaj előkészítése alkalmával a zöldtrágyaül szereplő vöröshere 80 cm-re leforgatják s a még őszzsel előkészített ültető lyukakba érett trágyát tesznek. A már beültetett területet rendszeren trágyazzák oly módon, hogy ez istállótrágyát őszzsel a sorok közé huzott árkokba rakják; ezenkívül nagy mennyiségű töreket használnak a talaj kötöttségének mérséklésére. A szőlőhegy szintén alagesővezve van, a víz pedig arányosan elosztott kutakban gyűjtetik össze. A margittai uradalom például szolgálhat arra, miképpen lehet munkával és szakértelemmel, kedvezőtlen viszonyok között is fényes sikereket elérni. K. K.

IRODALOM.

Valuta-Bimetallizmus. A nagyközönségnek írta: *Bálint Imre*. A nagy arányokban megindult agrármozgalom sok oly kérdést hozott a felszínre, a mely a nagy közönség előtt eddig teljesen ismeretlen volt s a melyekről abban a hiszemben volt, mert úgy informáltak, hogy azokhoz mikéül sincs. Még a gazdasági egyesületek közül is nem egy nyilatkozott így a kiegyezés kérdésében, hogy az nem reá tartozik. Persze nem reá tartozik, ha nem tud hozzá. De épp ez a baj, hogy a gazdaközönség a tulajdonképpeni

nagy eldőlése sorsa fű azért, n gelni, le tanulta. tanítás népszerű feladata kérdések sikerül, cseléztat mely a dóan f bimetall közönség hogy a röviden hető mo lényegét csak szű kezünkben

A nagy számván v lességének bocsájtót sása a n annál kö októv alab 1 korona keresked küldésév

A f és okai. lomban készletei. papirvaló állandóság bitrázs. V sakor a r állandóság nek előn és jólét e nek hatá valutamoz

Élel A „Mag Szövetkez élelmiczi k társára von azon tudr sárcsarno élelmiczi azok a p ezáltal le sithetők. Targ adás mód golást és pedig egy hus, élő nyas vad, tejszin, tu spárga, b félék és e bor és h cognac, a Ezen „Ut tagjának Vásárcsarn

LE

333.

(idei rozsz szerű fölt mint eset lag a véd tetni sziv

334.

birtokon

nagy kérdésekkel, a melyek miként való eldőlésétől évtizedekre kihálólóg országok sorsa függ, nem törődik. Nem törődik pedig azért, mert azoknak nagy horderejét mérlegelni, lényegét felfogni nem tudja, mert nem tanulta. Innen a törekvés, hogy a mit a tanítás elmulasztott, azt most igyekezzünk népszerűsíteni. Ez az agrármozgalom első feladata, a nagy közönséget a fontos napikérdések lényegével megismertetni. Ha ez sikerül, akkor győzött az agrárizmus. E czélzattól látott napvilágot Bálint könyve, mely a jelen két legjelentékenyebb s állandóan felszinen levő kérdéssről a valuta és bimetalizmusról óhajtja tájékoztatni a nagy közönséget. Dicséretére legyen mondva, hogy a szerzőnek ez fényesen sikerült, mert röviden a laikus által is könnyen megérthető modorban ismerteti a két napikérdés lényegét, a melyeknek ismerete nélkül nem csak szaklapot, de napilapot sem vehetünk kezünkbe.

A kis füzetet épp ezért melegen ajánljuk a nagy közönség figyelmébe, a melynek száma van. Mert a szerző megfelelt kötelességének, a midőn a füzetet megírta s közreboesájtotta. A füzet megszerzése és átolvasása a nagy közönség feladata, a melynek annál könnyebben felelhet meg, mert a kis október alaku s 50 oldal terjedelmű füzet ára csak 1 korona s megrendelhető bármely könyvkereskedés útján, vagy a pénz előzetes be- küldésével az OMGE. titkári hivatalánál is.

A füzet tartalma: Valuta. Arhanyatlás és okai. A mai gabonaáremelkedés. Forgalmomban levő pénzmennyiség. Jegybankok készletei. A pénz szaporítása. Bimetalizmus, papirvaluta. A két fém értékviszonyának állandósága. Nemzetközi kereskedelem. Arbitrázs. Váltók forgalma. A reláció felállításakor a reláció tényleg is beáll. Az érték állandóságának és a valuta nemzetköziségének előnyei. Minden valutareform terhek és jólét eltolása. Carey a pénz mennyiségének hatásáról. A magyar valutarendezés. A valutamozgalom ma.

Élelmicikkék kezelése és szállítása. A „Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó-Szövetkezete” egy kis füzetben kiadta „Az élelmicikkék kezelésére, csomagolására és szállítására vonatkozó utasítások” czím alatt mindazon tudnivalókat, melyeket a központi vásárcsarnokba értékesítés végett beküldendő élelmicikkéknél figyelembe kell venni, hogy azok a piaci szokásoknak megfelelően és ezáltal lehető legjobban legyenek értékesíthetők.

Tárgyalja az általános részben az eladás módját, a czimzést, szállítást, csomagolást és felszólamlást, a különleges részben pedig egyenkint azon eljárást, amely a friss hús, élő baromfi, leolt baromfi, vad, szárnyas vad, tojás, élő halak, rákok, tej, vaj, tejszín, turó, sajt, méz, különféle gyümölcs, spárga, burgonya, hagyma, ugoroka, káposztafélék és egyéb zöldség, száraz hüvelyesek, bor és házilag készült pálinka, likör és cognac, ásványvíz beküldésénél követendő. Ezen „Utasítás”-t a szövetkezet minden egyes tagjának ingyen küldi meg a Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezete.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

333. kérdés. Kérem a mellékelt növény (idei rozsvetés) sásán lévő téglavörös, peteszerű foltok okát megállapítani s azt, valamint esetleges káros voltát s ebből kifolyólag a védekezési módot is, velem megismertetni sziveskedjenek. *Dr. B.*

334. kérdés. A kezelésem alatt levő birtokon egy ragyobb ér vonul keresztül,

mely az esővizet és tavaszszal a hólét vezeti le. Ezen ér nyáron át kiszárad. Miután ezen ér nagyobb területet foglal el, szeretném azt kosárfonó fűzzel beültetni.

Kérek szives felvilágosítást arra nézve, mely nemü fűz lenne e czélra a legjobb, hol lehet azt beszerezni és milyen áron? Mely idő legjobb az ültetésre, és mily távolságban ültetendő egymástól a fűz, hány év múlva haszonképes?

Saágh.

G. V.

335. kérdés. Fiatal élő csukákat hol szerezhetnék jutányos áron, s lehet-e, míg ezek megnőnek a pontytavakban a csukát patakhalal vagyis pozsárral helyettesíteni. Dézna.

V. T. Cy.

336. kérdés. Csépeseim eddig fejeként egy-egy hold kukorica-földet kaptak, a melyért tartoztak minden egyes hold után tíz hold takarmányt kaszálni, szekérre rakni és a behordásnál segédkezni. Ezentúl kaszázó gépekkel szándékozom dolgoztatni; csépeseimnek tehát csak a lógereblye utáni munka marad, u. m. a petrencézés, szekérre, pajtába, padlásarakás: kérdem tehát hány holdnyi munkát követelhetek most viszonyítva az előbb teljesített munkához?

G. Z. I.

337. sz. kérdés. Szeszmoslékkal hizlalt marháknál mivel lehet az alomszalmát legolcsóbban pótolni, és mily eljárással lehet a szalmával legjobban takarékoskodni.

Bátorkesz.

M. K.

Feleletek.

Genyet üritő tőgy. (Felelet a 331. kérdésre.) Kérdéstevő tehene valószínűleg már akkor, mikor még vemhes volt, valamely okból tőgybántalmat kapott s leülés után azért nem tőgyelt meg.

A hosszas és erőteljes fejési kísérletek csak rosszabbították a bajt, megsértették a tőgyállományt s genyedő tőgylobot idéztek elő.

Nem lehetetlen, hogy jelenleg genytályog van már a tőgyben, amely felmetzés nélkül alig fog gyógyulni, s az öreg állatnál oly állapotot hagy vissza, hogy tejelni nem fog.

Nem-e tőgytuberkulózis forog fenn, az így meg nem ítélt, de nincs kizárva, azért mindenképpen indokolt állatorvos tanácsát kikérni, vagy az állatot — tekintettel egyfelől öreg korára, másfelől arra, hogy kielégítő tejelés ugy sem várható többé tőle, — kimustrálni. *Mi.*

Méhhüvely-kifordulás. Felelet a 332. sz. kérdésre. Üszője azért erőlködik s ilyenkor méhhüvelye azért fordul ki, mert vagy belülről, vagy kívülről méhét valami összehúzódásokra izgatja. Így pl. a mell- és hasüregnek bármily okból való megszükülése. Időszakonként fellépő dobkór vagyis felfúvódás. A méhre ható anyagok, pl. anyarozs. A hüvely izgatottsága pl. a beléfolyó bélsártól, az alomból bejutó mocskoktól. Fogékonynyá teszi az állatot e bajhoz a veleszületett hajlam és a lejtős állás.

Bár nem értem, hogy miért nem fordul tanácsért állatorvoshoz, a ki helyben tüzetes vizsgálatot ejtve a körülményekhez képest legalkalmasabban tudna beavatkozni — megjegyzem, hogy a gyógyítása következőkben állhat.

Ha állatja hátrafele lejtősen állana, emelje meg az állását magasabban rakott alommal. Adjon kevésbé terimés és oly takarmányt neki, amely felfúvódásra alkalmasat nem szolgáltat, a gyomrokat és beleket tulságosan ki nem tájtja s így a has- és medenceüreget nem szűkíti. Tartassa tisztán az állat környezetét is gáttája és farka területét. Mosassa le naponta méhhüvelyét 2%-os kreolinos vízzel.

Ha mindezek daczára a hüvely mégis megint kifordul, alkalmazza az u. n. méh-visszatartó köteléket, mely az „Allatgyógyászat” czimű populáris könyv 116. oldalán le van rajzolva.

E könyv beszerzését annál inkább ajánlanom kell, mert ugy látom, hogy kérdéstevő állatorvoshoz nem könnyen juthat. *Mi.*

Országos mezőgazdasági hitel-egylet.

A magyar agrár- és járadékbank, mint ismeretes egy országos mezőgazdasági hitel-egyletet létesített, mely a középirtokosok és bérlők hiteligenyeit van hivatva kielégíteni. Az agrárbank igazgatósága a hitelegylet megalakítása után azon kérelemmel fordult a gazdasági egyesületekhez, mondjanak véleményt ezen hitelegyletről és alakítsák meg saját vármegyéjük területére a hitelengedélyező bizottságot. A Pest vármegyei gazdasági egyesület a bank ezen kérelmét f. évi július hóban tárgyalván, a bank igazgatóságát állásfoglalásáról egy átiratban értesítette, melyet a „Köztelek” f. évi 64. számában egész terjedelmében közöltünk. A bank igazgatósága ezen átiratra válaszolva (közölve a „Köztelek” f. évi 66. számában) elosztatni igyekezett a Pest vármegyei gazdasági egyesület aggályait s arra kérte az egyesületet, hogy az ügyet újból vegye tárgyalás alá, mely kérelemnek az egyesület igazgatóválasztmánya eleget téve a következő határozatot hozta:

A magyar agrár- és járadékbank
Tek. Igazgatóságának

Budapesten.

A t. igazgatóságnak július hó 29-én kelt, egyesületünkhöz intézett 1551/896. sz. átiratát igazgató választmányunk szeptember 3-án tartott ülésében tárgyalta s annak megállapodásaihoz képest van szerencsém értesíteni, miszerint:

Igazgató-választmányunk a hitelegylet cenzuralizált szervezete ellen felhozott aggályait az igazgatóság elosztatni ugyan nem volt képes, de elismeri, hogy az ily alapon megalkotott szervezetet mindjárt az alakulás után megváltoztatni nehéz és az igazgatóságnak az alapszabályok azonnali gyökeres változtatásával szemben elfoglalt álláspontját érti és reményli, hogy a gyakorlat ugyis rá fogja vezetni az agrárbankot azon irány elfogadására, melyet ajánlatba hoztunk s melynek megkezdését a kisebb hiteligenyek csoportosításával átiratukban kilátásba is helyezik.

A mi a kamatlábra, a szavatossági hányad befizetésére, a pótbefizetések mikénti bekövetelésére és az esetleges veszteség mikénti elszámolására vonatkozó szabatosabb rendelkezéseket vagy hézagos rendelkezések kiegészítését czélzó egyéb észrevételeinket illeti, erre nézve szives volt az igazgatóság magyarázatul és felvilágosításul közölni velünk idevágó intenczióit és az általunk nem elég világosnak jelzett helyek interpretációját, melyekre csak az a megjegyzésünk, hogy habár ezeket helyeseljük is, még azon esetekben is az a nézetünk, hogy a legjobb intencziók és interpretációknál többet ér, ha a szabályzat ugy alkottatik meg, hogy azt interpretálni vagy miként leendő applikációját magyarázni nem szükséges, hanem a szöveg adja meg a felvilágosítást.

Ezek előrebocsátása után igazgató-választmányunk hajlandónak nyilatkozott az agrár-bank által kívánt véleményező testületként szerepelni, illetve azt maga kebeléből olyformán megalkotni, hogy a pestmegyei üzletet lebonyolítására törvényhatóságunk területére egy hitelengedélyező bizottság létesíttessék, mely egyesületünk igazgató-

választmányának kiküldött tagjaiból s a pestmegyei kölcsönvevő tagok közül választott tagokból állana s az összes pestmegyei kölcsönügyletek e bizottság által nyernének elintézését.

A bizottság a viszonyokhoz képest tartaná üléseit s a lebonyolítás, (pénzkezelés nyilvántartás stb.) a bank központja által intéztetnék.

Ezen szervezet nagyobb költséget nem okozna, mert kiadása alig lenne más, mint a bizottság tagjainak jelenléti díja.

Ha az ügy ily módon szervezhető lenne, szükségesnek látnánk, hogy a kölcsönvevő összeg 10%-ig való kölcsönös szavatosság oly módon osztatnék fel, hogy 5%-ig a tagok a pestmegyei körzetre nézve, 5%-ig pedig az országos egyesületre nézve vállaltan szavatosságot.

Kérjük a t. Igazgatóságot, amennyiben közreműködésünkre ily alakban sulyt helyez, hogy velünk e tekintetben a részletek megállapítása céljából tárgyalásokba boesájt-kozni sziveskedjék, mely esetben megbízott-jainkat készségesen fogjuk kiküldeni.

Kelt Budapesten, 1896. szeptember hó 3-án tartott igazgató-választmányunk gyűléseinek 119/896. sz. határozatából.

Pest-P.-S.-Kiskun-vármegye gazdasági egyesülete nevében:

Gróf Károlyi Sándor.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztviselői, segéd- és szolgaszemélyzetének nyugdíj-szabályzata.*

1. §. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél állandó fizetés mellett rendszeresített állomásokra véglegesen alkalmazott tisztviselői, segéd- és szolgaszemélyzet tagjai az esetre, ha a szolgálat kötelekéből megválnak és az alól felmentetnek, az alapszabályok XI. és XII. fejezete alapján s az ezen szabályzatban előirt feltételek mellett állandó ellátásra, vagy pedig, egyszersmindenkora adandó kielégítésre tarthatnak igényt.

2. §. A véglegesen alkalmazottak ezen állandó ellátásának biztosítására 1897. január 1-től kezdődőleg egy nyugdíjalapot létesít.

3. §. Ezen nyugdíjalap képződik:

1. Az egyesület hozzájárulásából a mely áll:

a) az egyszersmindenkora adományozott néhai id. Darányi Ignác-féle alapítvány 1000 ftos tőkéjéből;

b) az állandó fizetéssel alkalmazottak évi fizetésének évenként fizetendő 8%-ából.

2. Az állandó fizetéssel alkalmazottak hozzájárulásából, a mely áll:

a) évi fizetésüknek — a lakbért bele nem értve — évenként fizetendő 5%-kából;

b) fizetésemelés, vagy magasabb fizetéssel rendszeresített állás elfoglalása esetén, a fizeteskülönbözet 20%-kából, mely azonban minden egyes alkalommal csak az első évben fizetendő.

3. Esetleges adományokból és

4. időközi kamatokból.

4. §. A 3. §. értelmében létesítendő nyugdíjalap 1897. évi január hó 1-től számított 10 éven át érintetlenül marad, s így e 10 év elteltén belül a nyugdíjalapból való részletetésre az egyesület egy alkalmazottja sem tarthat igényt.

5. §. Az egyesület állandó fizetéssel alkalmazottjai közül azok, a kik már az 1897. évet megelőzőleg az egyesület szolgál-

latában állottak, ha a nyugdíjigó ultságot biztosító 10 éven belül munkaképtelenné válnak, az esetben, ha legalább 10 szolgálati évük van, elhalálozásuk esetén özvegyük, vagy árván maradt gyermekeik egy évi fizetésük erejéig végkielégítésre tarthatnak igényt.

6. §. Az 5. §-ban biztosított végkielégítés az egyesület folyó kiadásának terhére képezi és azzal a nyugdíjalap meg nem terhelhető, s általában a jelen szabályzat értelmében létesítendő nyugdíjalap másként, mint a jelen szabályzat keretén belül senki által nem vehető igénybe.

7. §. 1897. év január hó 1-től számított 10 év eltelte után a nyugdíjazás feltételei a következők:

a) Hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolt munkaképtelenség esetén az egyesületnél 10 szolgálati évet töltött hivatalnok nyugdíjkép kapja fizetésének 40%-át, minden további szolgálati év után pedig 2—2%-al többet.

A munkaképtelenséget úgy az igazgató-választmány, mint maga a tisztviselő igazolhatja, mely utóbbi esetben az igazgató-választmány jogosult a hatósági orvosi bizonyítványt felülvizsgáltatni;

b) ha a szolgálatképtelenség állandó jelleggel bír, a nyugalmahelyezés véglegesen történik, ellenben ha egy évet meghaladó, de csak időleges jelegű szolgálatképtelenség esete forog fenn, csak ideiglenes nyugalmahelyezésnek van helye s a munkaképeség beálltával az egyesület alkalmazottja munkájára, az alkalmazott pedig ideiglenesen elhagyott állására tarthat igényt. Ha az egyesület a munkaképeség beálltával a volt alkalmazott munkáját továbbra nem igényli, úgy véglegesen nyugalomba helyezhető, de ez esetben nyugdíja az egyesület folyó kiadásainak terhére képezi.

Ha pedig az alkalmazott a munkaképeség beálltával az egyesület felszólítására állását újból el nem foglalja, úgy nyugdíj, özvegyi nyugdíj s neveltetési járulékból egyáltalán nem részesíthető;

c) az egyesület tisztviselő, segéd- és szolgaszemélyzetnek azon tagjai, kik 1897. év január 1-ét megelőzőleg az egyesületnek állandó fizetéssel alkalmazottjai voltak, 1907. év január 1-ig nyugdíjra, özvegyi nyugdíjra vagy neveltetési járulékra igényt ugyan nem tarthatnak, de az ezen időpont után bekövetkező esetleges nyugdíjazásnál az 1897. évet megelőzőleg az egyesületnél töltött szolgálati éveik beszámítandók;

d) az egyesületnél töltött 40 szolgálati év után az egyesület minden alkalmazottja nyugdíjképpen teljes fizetését élvezi, tekintet nélkül munkaképességére;

e) a nyugdíjazás büntetésből nem történhetik s az előző a), b) d) pontokban felsorolt eseteket kivéve, a igényjogosult azt maga sem kérelmezheti;

f) az egyesület alkalmazottjai elhalálozása esetén azok özvegyei, ha a házasság a nyugdíjba lépést megelőzőleg 2 évvel kötött s ha a nő a férjvel közös háztartásban élt, nyugdíjkép évenként a férj utolsó évében élvezett s a nyugdíjba beszámítható teljes fizetésének 40%-át kapja.

g) az özvegyeknek nyugdíjigénye megszűnik elhalálozásuk vagy férjhez menetelük esetén;

h) az egyesület alkalmazottainak elhalálozása esetén, minden egyes 18-ik évét be nem töltött gyermekük 18 életévének betöltéseig az özvegyet megillető nyugdíjnak évenként $\frac{1}{5}$ -öd részét neveltetési járulékkép kapja, azonban az összes gyermekek által élvezett gyermektartási díj nem haladhatja meg az özvegyet megillető évi nyugdíj $\frac{1}{5}$ -öd részét;

i) a neveltetési járulékok fizetésének kötelezettsége megszűnik a 18. életév betöltése előtt minden esetben akkor, ha a gyermek akár állami, akár magánjellegű s a neveltetési járulékkal hasonló összegű vagy azt meghaladó ösztöndíjban vagy ingyen neveltetésben részesül, vagy örökbe fogadtatik;

j) az esedékes nyugdíjat, vagy az özvegyi nyugdíjat és neveltetési járulékat egyenlő s előleges havi részletekben az egyesület pénztára fizeti ki a nyugdíjat élvező nyugtája ellenében; az egyesület azonban megkövetelheti, hogy a nyugdíjat élvező nyugtáját hatóságilag láttamoztassa.

8. §. 1897. év január 1-ét követőleg az egyesület kötelekékébe lépő s állandó fizetéssel véglegesen alkalmazottak a jelen nyugdíj-szabályzatból folyó előnyökre csakis akkor tarthatnak igényt, ha az egyesület kötelekékben 10 évet szolgáltak s ha szolgálatba lépésükkor a 40 éves életkort még be nem töltötték.

9. §. Sem maga, sem pedig özvegye részére állandó ellátásra vagy egyszersmindenkora szóló kielégítésre igényt nem tarthat azon alkalmazott:

a) a ki állásáról önként lemond;

b) a ki állását önként elhagyva, felhívás daczára sem tér vissza;

c) a ki az igazgatóválasztmány engedelmével állandó jellegű hivatalát vállal el s arról felszólításra sem mond le;

d) a ki a szolgálat kötelekéből büntetéképp fegyelmi uton elbocsátatik;

e) a ki oly cselekmény elkövetése után, mely a hivatalból való elbocsátását vonja maga után, öngyilkos lesz, megszökik, vagy bármely más okból ezen cselekmény miatt ellene fegyelmi eljárásnak helye nem lehet, mely esetekben azonban a részletetésből való kizáratás fegyelmi eljárás megfelelő alkalmazása mellett mondatik ki.

Ha az elbocsátás csak akkor mondatik ki, midőn az özvegy vagy árvák ellátása már elrendeltetett, ezek szerzett joga épségben marad.

10. §. Az állandó ellátás alapját képezi:

a) a beszámítható szolgálati időtartam,

b) a szolgálatban utoljára huzott javadalmazás összege a lakbér levonásával.

11. §. A jelen nyugdíjszabályzat érvénye kiterjeszkedik az Országos törzskönyv és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége alkalmazottjaira is s az ezek után esedékes nyugdíj-alap hozzájárulást az illető intézmények, illetve alkalmazottaik fizetik és pedig:

a) az intézmények hozzájárulása alkalmazottaik fizetése után 10%,

b) az alkalmazottak hozzájárulása állandó fizetésük után a lakbért bele nem értve 5%.

12. §. A nyugdíj-alap fennállásának biztosítása céljából a jelen szabályzat alapján származó nyugdíjigények csak 80%-ig tarthatnak kielégítésre számot.

Ha a nyugdíjalap időközben bármikor az 1906. év után annyira megerősödik, hogy a foganatosított számítások a nyugdíjigény százalékának felemelését vagy 100% megállapítását indokolják, úgy a nyugdíjfizetések azonnal a magasabb százalék alapján teljesítendő azoknál is, akik addig a 80%-ra leszállított nyugdíjat élveztek.

13. §. Jelen nyugdíjszabályzat az egyesület közgyűlése által tíz év elteltével megváltoztatható s a nyugdíjalap az egyesület alapvagyonához csatolható a szerzett jogoknak érvényben tartása s kielégítése mellett.

14. §. Ezen nyugdíjszabályzat alapján létesítendő nyugdíjalap kezelésével s a szabályzat rendelkezéseinek végrehajtásával az igazgató-választmány bizatik meg.

* Előterjeszti az igazgató-választmány a f. hó 22-én megtartandó közgyűlésen.

Intranszignens merkantilizmus.

A Lloyd kereskedelmi társaság kereskedelmi szakosztálya november 12-én ülést tartott, melynek tárgyát a kereskedelmi miniszter által tervezett börzereformra vonatkozó hivatalos kérdőpontok megvitatása képezte. Ez a tárgyalás fölötté épületes képet nyújtott a börze urainak gondolkodásáról. Nem volt az egyéb a szitkolódzás és indulatos kifakadások özönénél, a melyekből egy eszme kristálylázódott ki és ez az, hogy a börzének az intranszignens merkantilizmus álláspontra kell helyezkednie, mely a gazdákat a börzén csak akkor tűrheti meg, ha magukat szó nélkül kifosztogatni engedik. És ezen kifosztogatás érdekében a börzének elneveznie kell minden reformot, a mely a börze üzelmének megszüntetésére alkalmas volna. Szerintük a gazdáknak semmi közük a börzéhez.

Mi éppen az ellenkező véleményen bátorokodunk lenni, a mint ezen az állásponton van ma már minden józanul gondolkozó, közállapotainkat figyelemmel kíséző és közgazdasági visszás állapotainkon segíteni akaró egyén, a társadalmi és kereseti osztályoknak bármelyikéhez tartozzék is. Ehhez azonban egy kissé magasabb nézpontra szükséges, mint a minőt a Lloyd társaság egyes tagjai tegnapi tárgyalásukkor elárultak.

Egyébként nagyon jól van ez így, hogy a farkas panaszkodik a bárányra, hogy a tőle elfolyó patak vizét megzavarja, annál eklatánsabbul tűnik ki a mi igazságunk, melynek győznie kell és annál teljesebb lesz ez, minél ellenszenvesebb magatartást tanusítanak az üzletekre féltékeny börziánerek.

Az épületes ülés lefolyása a következő volt:

A Lloyd-egyesület kereskedelmi szakosztálya ma *Tschögl* Henrik elnöklésével ülést tartott, melynek célja a börzeanketra kiküldött két tagnak, *Neumann* Sándor dr. és *Weisz* Bertold orsz. képviselőnek információt adni a börzeanketén való állásfoglalásra nézve. A jegyzői tisztelet *Klein* Gyula tölti be.

Az ülés vitával kezdődött, mely arra irányult, hogy a választmány e két tag delegálásával egyáltalán nem cselekedett a jelenlévők kívánsága szerint, mert sem *Neumann* dr., a ki ügyvéd, sem *Weisz* Bertold, a ki kereskedő és nagyiparos, nem képviselheti joggal a börze érdekeit, s azt tartották volna szükségesnek, hogy a két küldött közül egyik az értéktőzsdéről, a másik az árutőzsdéről legyen.

E kérdés fölött azonban csakhamar napirendre tértek, mert ez állítólag nem volt a fölvetett vitakérdések között, s a *Ballay*-féle kérdőpontok vitatásába fogtak. Az első szakaszról, mely a börzertörvény létesítéséről szól, *Steiner* József ügynök szólalt föl, s az egész reformot feleslegesnek jelenti ki. A reform agrár vívmány, mely a börze ellen, az igazságtalanul vádolt és becsmért börze ellen irányul. Miután a börze teljesen egészséges és az a mit az agráriusok mondanak, tiszta rágalom, a reformra semmi szükség nincs. Egyébiránt nem érti a kormány eljárását, hogy az ügynököket nem hívták meg az ankétra.

Pap Dávid dr. osztozik *Steiner* véleményében, hogy a börzét ért agrárius támadások tisztán vak lármá, de jónak tartja a

reformot, melytől nincs mit félni, mert ezzel ezt a vak lármát elnyomhatjuk s alaptalanak bizonyíthatjuk.

Politzer Kornél azt tartja, hogy az egész börze senkit sem érdekel, mert az mindegy, akár billiárdozásra társulnak az emberek, akár börzejátékra. A mi a nagyközönséget érdekli, az a jegyzés és kotirozás. Ezeket ellenőrizze az állam, de különben ne bántsa a börze teljes autonómiáját. *Schlesinger* Pál szükségesnek tartja, hogy az agráriusoknak világba szórt hazugságai megczáfoltassanak. A börze autonómiájára vonatkozólag a vélemény határozottan a mellett szól, hogy az autonómiából egy vonalnyt sem szabad engedni.

A börze vezetőségének pontjainál *Weisz* Bertold ismerteti véleményét, melyet az ankéten elő fog adni. Szerinte a börzén csak azok lehetnek a tanács tagjai, a kik a tőzsde tagjai, s csak azok választhatnak, a kik a tőzsde tagjai. Így ki van zárva, hogy a tanácsba akár gazda, akár iparos tagokat választhasson, vagy küldjön be, akár hogy gazda vagy iparos a tanácsba mintsem tőzsdetag bejusson.

Klein Gyula megjegyzi, hogy a tőzsde a nyolczéves években hozott egy határozatot, mely szerint a tőzsdetagok közé 5 gazdát küldhessen az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, mely akkor Korizmic elnök alatt működött s a börzével eziránt tárgyalásokat folytatott. Egyébiránt biztosítja a jelenlévőket, hogy az agráriusok nem olyan vadak, mint a hogy festik őket s hogy az érintkezés a gazdákkal mindkét félre kellemes volna.

Steiner József kijelenti, hogy nem használhatja a gazdákat a bizottságban, mert nem értenek a börzeügyekhez s ő nem bízhatja vagyonát esetleg olyan bíróra, a ki nem ért a dolgához. Egyébiránt nem tartja szükségesnek a gazdákat kimélni, mert ők sem kimélik a börzét. Felolvas *Széchenyi* Imre grófnak a nemzetközi agrárkongresszusról tett jelentéséből egynehány passzust, mely a kartelben egyesült nagy tőke, s a börze ellen irányul. Szól róla, hogy a nemzetközi kongresszuson senkinek sem jutott eszébe védelmébe venni a börzét, pedig voltak ott olyanok, a kiktől ezt elvárhatták volna.

Ezután többen szólaltak föl a börze autonómiájának védelmére és kijelentik, hogy a mai állapotokból semmit sem szabad engedni.

Pap Dávid dr. figyelmeztet arra, hogy a mai agrárius tendenzia mellett hiába helyezkednek az intranszignens álláspontra, mert az bizonyos, hogy azon az ankéten a börze jogait okvetlenül meg fogják nyírni. De azért helyesli ezt az intranszignens álláspontot. Mert az agrárius közvélemény már ma is gyöngült és nemsokára lefelé fogja venni utját, s ha az agráriusok agitációja megszűnik, mindent visszakaphat a börze, a mit elvettek tőle, de a mit maga adott oda, azt soha sem. Azért minél kevesebbet kell önként oda adni.

Auer Róbert sem annak nem barátja, hogy a gazdasági egyesület beküldjön tagokat, sem annak, hogy a mint többen ajánlották, a gazdák tagul lépjenek be a börzére, s ezek közül például ötöt kelljen a tanácsba választani, mert ez esetben is elveszhet a választási jog gyakorlása, ha csak öt gazda lép be a börzére.

Schlesinger Pál kérdezi az elnököt, vajjon mi az értelme a mai értekezletnek. Köteles-e a két kiküldött magát az adott utasításokhoz tartani. Az elnök kijelenti, hogy az ülés csak informativus jellegű, a két küldött előtt megvitatják a tárgyat, s ha esetleg az ülésnek valami óhaja van, azt jegyzőkönyvbe veszik, s a választmány elé terjeszthetik.

Weisz Bertold tiltakozik az ellen, hogy ő

néki utasítást adjanak; ő a maga véleményét fogja előadni, s azért ismerteti ma is az álláspontját, hogy hozzászólhassanak, s ő esetleg, ha meggyőződik egy vélemény helyességéről, kész megváltoztatni álláspontját.

A börzetagságra vonatkozólag *Weisz* Bertoldnak az a véleménye, hogy a tőzsdének tagja csak az lehet, a ki a tőzsdén üzött üzletek valamelyikével foglalkozik. Ezt a véleményt többen helytelennek tartják, mert nem lehet tisztán distingválni az üzleti köröket, s például a börzéről nem lehet kizárni azt a tőkepénzest, a ki talán tegnap foglalkozott ilyen üzlettel, ma meg nem, s holnap talán ismét fog foglalkozni. A szakosztály a mellett marad, hogy bárki lehessen a tőzsde tagja, a kinek feddhetetlen előléte van, s a szükséges vagyoni szolidaritással rendelkezik.

A mi a tagok ajánlatát illeti, azt *Weisz* Bertold szükségesnek tartja, de minden felelősség nélkül s így minden fejelemi büntetést, mely a tervezetben proponálva van lelkiismeretlen tagajánlók megfenyítésére, elejtendőnek tart.

A fegyelem kérdésénél *Weisz* Bertold az eddigi állapot fentartását tartja helyesnek, azzal a különbséggel, hogy külön fejelemi bíróság volna szervezve. A felszólalók többségének óhaja az, hogy a fejelemi hatalom mindenkire kiterjedjen, a ki a tőzsdén megfordul, tehát nemcsak a börzetagra, hanem újságíróra, napi jegyes látogatóra stb. is. *Weisz* Bertold a szinleges felmondást, mely nem is létezik, nem tartja büntetendőnek.

Az elnök az előtehaladt időre való tekintettel az ülést bezárja s a kérdőpontok további tárgyalását a jövő ülésre halasztja.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Meghívó. — Figyelmeztetés.	Oldal
Sertéskivételünk akadályai. <i>Vass Jenő.</i>	1639
Országos mezőgazdasági hitelegylet. <i>Gr. K. S.</i>	1647
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztviselői, segéd- és szolgazemélyzetének nyugdíjszabályzata.	1648
Intranszignens merkantilizmus.	1649
Tárca. Őszi hajtás az erdőben. <i>Bársony István.</i>	1640
Gazdasági növénytan.	
Rozsdás őszi vetés. <i>Mezey Gyula.</i>	1641
Növénykórtani állomás. <i>Dr. Schilberszky Károly.</i>	1644
Gazdasági gépészet.	
A petroleum-ek. <i>Ifj. Sporzon Pál.</i>	1644
Ezredéves kiállítás.	
Hazai gazdaságaink a kiállításon.	1645
Irodalom.	
Valuta-Bimetallizmus.	1646
Levelszekrény.	1647
Vegyések.	1649
Kereskedelem, tőzsde.	1651
Budapesti gabonátőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmiczikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül).	1652
Szerkesztői üzenetek.	1652

Megbízások. A földmívelésügyi miniszter *Fest* Sándor szepesváraljai lakost Szepes vármegye szepesváraljai járására nézve, *Albersz* Vilmos fridmani és *Körnhäuser* Ignác nagy-lipniki lakosokat Szepes vármegye szepes-ófalvi járására nézve, *Szkrkanek* Rezső palocsai lakost Sáros vármegye felső-tarcai járására nézve, *Strausz* Flórián dobronaki lakost plébánost Zala vármegye alsó-lenevai járására nézve, ifj. *Schullerus* Ferencz márposdi lakost Szepes vármegye uj-egyházi járására nézve, *Sövegjártó* Kristóf szent-miklósi lakost Vas vármegye német-ujvári járására nézve, *Bartalis* József olaszteleki lakost Udvarhely vármegye homoródi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Házasság. *Lukachich* Jenő, gr. Pálffy János feketevízi uradalmának intézője oltárhoz vezette *Klein* Roderick pudmerici intéző leányát, Paulát.

Az OMGE. tisztikarának nyugdíjszabályzatát lapunk jelen számában az igazgató-választmány által elfogadott szöveggel egész terjedelmében közöljük, melyre külön is felhívjuk az OMGE. tagjainak figyelmét.

Rendelet a hizlaldókból kikerült szarvasmarhák marhaleveleinek kiállítására tárgyában. A földművelésügyi miniszter arra való tekintettel, miképp ismételt előfordult, hogy a hizlaldókból kikerült szarvasmarhák a vágóhídon megállapított ragadós betegségek esetén az illető állatokra felmutatott marhalevelekkel sem az állatoknak származási helyét, sem pedig azoknak azonosságát helyesen megállapítani nem lehetett s ebből kifolyólag az észlelt ragadós betegségek eredete a legtöbb esetben nem volt kinyomozható, a mult hó folyamán egy rendeletet adott ki e visszas állapot megszüntetése céljából. A rendelet lényege az, hogy a hizlaldóra szánt szarvasmarhának behajtásáról vett jelentés alapján a községi előjáróság intézkedni tartozik, hogy a községi marhalevélező haladéktalanul a hizlaldóban megjelenjen és az ujonnan beállított marhának minden egyes darabjára vonatkozólag külön-külön pontosan állapítsa meg azt, hogy melyik állatra, melyik marhalevél vonatkozik. Az azonosság megállapítása után a marhalevélező jelenlétében az állat jobb szarva az illető hizlaldó folyószámával beégetendő s ezen számot a marhalevélező a marhalevél megfelelő rovatába ott helyben bejegyezni tartozik. A hizlaldótulajdonosok kötelesek bevásárlóikat arra utasítani, hogy már a bevásárlás alkalmával oly jeyzeteket készítsenek maguknak, melyeknek alapján biztosan megállapítani lehessen, hogy melyik marhalevél melyik állatról szól. E rendeletre vonatkozólag egy marhahizlaldóval foglalkozó gazdatársunktól a következő levelet vettük:

Tekintetes szerkesztő ur! Sziveskedjék a hizlaldókból kikerült szarvasmarhák marhaleveleinek kiállítására tárgyában legutóbb kiadott rendeletet átolvasni s megmondani nekem, miként tegyünk eleget az abban foglalt intézkedéseknek, vajjon kinek a költségén és kinek a fuvarján jöjjön ki pl. hozzám (6-szszel és tavasszal járattalan utakon) a tőlem 18 kilométernyi távolságra lakó marhalevélező, a járlatot azonosítani, azt 6 hónapig vagy 8-ig őrizni és eladásnál azonosítani és ha a vásáron én pl. megveszek egy oláhtól 2 ökröt, behajtom az általam bérelt házamba, adok neki foglalót, feljegyzem a bázarájára a számot, akkor elmegy átiratni a passzust, este előhozza, kifizetem (jegy egy ökrön sínes) most már én elküldöm az ökröt olyan helyre, ahová csak 2 hónap múlva megyek, a járlatokat a vasut összefűzi, ki állapítja azt meg, hogy melyik ökrre, melyik járlatról szól. Hogy jegyezhetem én meg egy vásáron (ha koncedálok is, hogy pl. égetni lehet a számot már a vásáron, mert a festéket lemossa az eső) a marhát, egy szabad állásban, vagy karámban, mikor némelyik úgy megvadul, hogy közelíteni se lehet hozzá. Mi történik azokkal az ökrökkel, amelyeket torjkorukban veszünk, össze-vissza cseréljük és 13, 14 év múlva, mint kiérdemült mustrát elakarjuk adni. Ugyan kérem szeretettel adjon tanácsot, miképp teszünk eleget a rendeletnek, mert ha azt be nem tartjuk, szigorú büntetésnek vagyunk kitéve. Tanácsadás helyett ajánljuk fenti érveket a földművelésügyi miniszter ur figyelmébe, kérve e rendelet módosítását, vagy visszavonását, mert azt betartani a legtöbb gazda valóban képtelen.

A pozsonymegyei gazdasági kaszinó közgyűlése. A tavaly megalakult pozsonymegyei gazd. egyesület mely a gazdasági érdekek előmozdítását, ezzel kapcsolatban

gazdasági és közgazdasági kérdések megvitatását tűzte ki feladatául, f. hó 15-én tartja rendes közgyűlését. A közgyűlés programja következő. Elnöki megnyitó tartja gróf Pálffy István. Az ügyvivő titkár jelentése. A végleges tisztikar megválasztása. Cserhádi Sándor, magyaróvári gazdasági akadémiai tanár előadása a „termelőndő növény félésegek helyes megválasztásáról”. Rovara Frigyes urad. igazgató előadása a „Thomasszalak, vagy Szuperfoszfát?”-ról. Indítványok és elnöki zárászo.

A magyar-óvári m. kir. gazd. akadémiai hallgatók gazdasági egylete f. hó 10-én szakestélyt tartott. Jelen voltak: Hensch Árpád tb. elnök, dr. Kosutány Tamás, Cserhádi Sándor, Mezey Gyula tanárok és Rácssó Imre segédtanár. Schulte Alfonz egyleti elnök. A gazdasági válság és a IV. országos gazdaságkongresszus” cím alatt felolvasást tartott, melyért a gyűlés Hensch tb. elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután Seyfried Károly II. é. hallgató vita-kérdést vezetett be „Gazdatiszti kvalifikáció” címmel, mely élénk és eredménydus vitára adott alkalmat. A tagok nagyszámu hozzájárulásán kívül dr. Kosutány, Cserhádi, Mezey és Hensch tanárok is kifejtették nézeteiket, de mivel a vita befejezhető nem volt, annak folytatása a jövő szakgyűlésre határozottat.

Tatai halászat. Landgráf János halásznai felügyelő szakvezetése alatt az OMGE. tagjaiból egy kis társaság rándult ki f. hó 10-én Tataira a gróf Eszterházy Miklós-féle híres 840. k. holdas halgazdaság megtekintésére. A kirándulás érdekességét tanulságos volta mellett fokozta azon körülmény, hogy épp e héten folyik a lehalászás, a halaratás. A halgazdaság ismertette volt lapunkban, de ezért főbb vonásokban való ismertetése nem lesz fölösleges. A halgazdaság jelenben 840 kat. holdat ölel fel, de a kiválóan szerencsés fekvés és vizgazdaság a halgazdaság további fejlesztését teszi lehetővé. E 840 kat. hold több kisebb tenyésztavat és egy 420 kat. hold területű hizlaldó tavat ölel fel. A kisebb tenyésztavakban két éves korukig maradnak s mint ilyenek kerülnek a nagy hizlaldó tóba, hanem mint három évesek eladatnak. Az évi haltermelés 400—450 mm. hal, mely a helyszínen átvéve mmként 70 frton értékesül. Tekintve tehát, hogy a kezelési költségek holdanként 4—5 forint között váltakoznak a halgazdaság 24—26,000 forintot jövedelmez éventeként. A tenyész anyagot a ponty és süllő adja, de van ezenkívül csekély mennyiségben esuka, harska és kecsge is. A folyó évi lehalásztatást kiválóan érdekessé tette azon körülmény, hogy a mult évben a hizlaldó tó halmennyiségének csak fele halásztatott le, úgy hogy az idén 700 mm. halat remélnek. A kiránduló társaság ép akkor érkezett a helyszínére, a mikor a huzóhálóval partot értek s kezdetét vette a halak kimerítése. A huzóhálóban szakértők becslése szerint 150 mm. hal volt s tényleg a halak kihalászása és osztályozása délelőtt 10 órától sötét estig tartott. Impozáns látványt nyújtott az az óriási haltömeg, mely több mint 10,000 forint értéket képviselt. A kimerített halak faj és nagyság szerint osztályozva lemásztattak s a vevő által kocsikra rakva a raktárba szállítottak, honnan azután fokozatosan a szükséglethez képest a fővárosba kerülnek s értékesítettnek. A pontyot, a mely a hal mennyiség $\frac{2}{3}$ részét szolgáltatja egyszerűen csak gyékényre öntve szárazon szállítják a raktárba s noha körülbelül fél óra hosszant van szárazon s közbe sok torturán megy keresztül: egyetlen egy sem megy tönkre. A süllő már kényesebb s ebből dacára, hogy ez vízzel telt hordókban szállítatik a raktár-tóba, több példány pusztult el. A kirándulóknak szakszerű felvilágosítással szolgáltak Landgráf János halásznai felügyelő és Fesztai Lajos urad.

igazgató, kinek kalauzolása mellett tekintették meg a híres tatai várat, parkot, versenystállót, kutya kennelt stb. A társaság az esti gyorsvonattal jött csak vissza a fővárosba igen kedves és tanulságos emlékekkel gazdagon.

Gazdasági gépek behozatala Magyarországra. Daczára a gazdasági gépgyárak folytonos szaporodásának, Magyarországra még mindig nagyszámu gazdasági gépet szállítanak be a külföldről. Az orsz. statisztikai hivatal kimutatása szerint 1895-ben pénzértékben kifejezve következőleg alakult a kivitel és a behozatal:

	behozatal	kivitel
	forintokban	
gőzcséplőgépek	620,955	113,946
cséplőgépek lóerőre	225,284	12,245
kézi cséplőgépek	93,018	13,530
járgányok	94,560	6,553
arató és kaszálógépek	180,240	22,800
vetőgépek	487,148	33,920
gabona- és lóherrosták	349,380	172,240
trieurók	101,320	75,675
ekék	582,360	88,150
ekerészek	545,376	101,684
gőzekék és gőzekerészek	93,870	2,720
szeceksavágók	528,822	39,728
répavágók	44,233	2,296
tengerimorzsolók	49,197	5,148
széna- és szalmaprések	17,974	8,880
kazalozógépek	64,820	11,403
daráló és egyéb gazdasági gépek	201,670	22,815
Összesen	4,280,227	732,532

A behozatal legnagyobb a gőzcséplőgépeknél, ezenkívül arató és kaszálógépek, vetőgépek, trieurók, rosták, gőzekék, széna és szalmaprések, ekék, ekerészek, szeceksavágók, répvágók, darálógépek szintén igen nagy mennyiségben szállítottak a külföldről hozzánk. A behozatal főleg Németország és Ausztriából történik és pedig leginkább Cseh- és Morvaországból (Bécs, Bubna, Prerau), kivitelünk még igen kicsinynek mondható s eddig leginkább a Keletre irányult; az újabb időkben azonban Oroszországba kezd az exportunk főleg gőzcséplőgépekből nagyobb arányokat ölteni.

Az amerikai elnökválasztás következményei. Az amerikai elnökválasztási harc által felkavart hullámok dacára a választás esélyei eldőltének, nem igen csillapodnak és most különösen azoknak a hatásoknak a mérlegelése foglalkoztatja a közvéleményt, a melyeket Mac Kinley elnöksége okvetlenül előidézni fog. Mac Kinley megválasztásának az Egyesült-Államok közgazdasági viszonyaira és az általános helyzetre nézve legsúlyosabb következménye, hogy az ögyőzelmé a szósoros értelmében a kizsákmányolás politikájának győzelmét jelenti. A magánmonopóliumok a kartelek, kornelek, trüszitók és ringek által már eddig is valóságos csapását képezték az Egyesült-Államoknak, mely ellen nem használtak az 1890-ben hozott törvények sem. Ezek a monopóliumok ezentul a kapitalizmus érdekében még nagyobb mértékű védelemben fognak részesülni, mert a republikánusok nem csak elnököt, hanem megfelelő képviselőháza is választottak a nagy kapitalisták milliói segítségével a maguk üzletei biztosítására. Az egész világ négy éven keresztül élvezheti majd azt a színjátékot, hogy 65 millió népeiséget miképp szipolyoz és használ ki a maga céljaira néhány száz milliómos kartelista ugyanakkor, a midőn az Egyesült-Államok a legmesszebb menő védvámpolitika kínai falával zárják el magukat az európai iparezikkek elől. Szerencsére ez első sorban Európa iparos kiviteli államait érinti, de ezzel a súlyos közgazdasági helyzet az ipari termelés terén is válságot fog előidézhetni, a mely az uralkodó mezőgazda-

sági válsággal karöltve egész Európát beláthatatlan veszélyeknek dobja martalékaul.

Az OMGE. Évkönyve. Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület 1895/96. egyleti évről szóló évkönyve e hét folyamán küldetett szét a tagoknak, úgy, hogy legkésőbb f. hó 17-ig minden egyes tag kell, hogy kézhez vegye. A kihez ez ideig az Évkönyv meg nem érkezik, akkor az a postán elveszett, miért is pótlásért sziveskedjenek a tagok a titkári hivatalhoz fordulni.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1896. november 13.

Készbuza ma jól volt kinalva, magasabb New-yorki jegyzés és a hűvösebb idő folytán a malmok igen jó vételkedvet mutattak, szilárd irányzat mellett körülbelül 6000 mm. adatott el, az árak 10 krig magasabbak.

Eladott:			
Tiszavidéki:	100 mm. 80 kg. á	8-30	frt 3 óra
	300 " 80 " "	8-35	" "
	650 " 80 " "	8-32 1/2	" "
	500 " 80 " "	8-30	" "
	400 " 80 " "	8-35	" "
	200 " 80 " "	8-30	" "
	300 " 80 " "	8-25	" "
	400 mm. 80 kg. á	8-31	" "
	100 " 79 " "	8-25	" "
	300 " 79 " "	8-20	" "
	200 " 78 " "	8-25	" "
	4890 " 78 " "	8-22 1/2	" "
	650 " 77 " "	8-05	" "
Pestvidéki:	100 " 77 " "	8- "	nvmb
	200 " 77 " "	8- "	3 óra
	550 " 76 " "	8- "	" "
Fehérmegyei:	700 " 76 " "	8- "	" "
Bácskai:	2900 " 76 " "	8-05	" "
	2900 " 76 " "	8-05	" "
	1500 " 74 " "	7-75	" "
	1200 " 74 " "	7-85	3 óra
Becskereki:	1500 " 75 " "	7-92 1/2	" "
Béga:	6500 " 76 " "	8-05	" "
Dunai:	1100 " 75 " "	7-85	" "
Északvidéki:	1000 " 78 " "	8-02 1/2	" "
F-Tiszai:	100 " 80 " "	8-25	" "
Szerbiai:	6000 " 75 " "	7-32 1/2	" "
	1000 " 75 " "	7-31	" "
	2000 " 75 " "	7-27 1/2	" "
Marosi:	2860 " 79 " "	8-25	" "
Raktár:	1800 " 80 " "	8-45	" "

Készrozsz változatlan, csekély forgalom mellett 6-60-65 frt Pest paritással kelt el.

Árpa üzletellen.

Tengeri 6-áruban a forgalom szünetel, új tengeri helyben 3-20 30 frt kelt el, állomásokon decz.-januárra 3-05-10 frt újvidéki paritással kérnek.

Zab finom fajtákban hiány van és ennek ára jól tartott.

Határidők magas, külföldre szilárdan indultak, délfelé azonban némi realizációra ellanyhultak.

Következő kotekek történetek:

	Kötetett.	Déli zárlat
Tavaszi buza	8-19-8-31-8-28	8-28-29
Őszi buza	7-11-7-11-7-11	7-11-11
Tavaszi rozs	7-11-6-98-7-06	7-06-07
Őszi rozs	6-04-6-11-6-08	6-08-10
Tavaszi zab	4-18-4-24	4-23-24
Őszi zab	11-85-11-90	11-85-95

Mütrágyák. (Satori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek“ részére.)

Áralk: Thomassalak teljes kocsirakományokban 18-20% 80% ciztrátold. foszforsavtartalommal mmként 2-80-3-40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilóperzentenként 23-25 kr., mi 3-70-4-10 frtnyi mmázánkénti árak felel meg.

Chilislétrom 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12-12-25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas kálitartalommal métermázánként 11-50-12 forint.

Trágyafosz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0-50-1-10 forint.

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő udósítása.)

Élénkebb kereslet és nagyobb fedezési vásárlások folytán a szeszárak 25 krral drágábban zárulnak e héten.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz 25 krral drágábban 14 frton kelt azonnali és későbbi szállításra felsőmagyarországi állomásokhoz szállítva. Dunántuli állomásokhoz szállítva 13.25-13.50 frton volt kinalat kontingens nyersszeszben.

Galicziából szintén szilárd irányzatot jeleznek. kontingens nyersszesz ott 14.13 frt kelt el ngyban tartályokban szállítva.

A budapesti piacon nagyobb fedezési vásárlások folytán kész áru szilárd és szállítások csak 25 frttal drágább árakon lettek eszközölve. Elkelt finomított szesz 51.75 frt, élesztőszesz 51.75-52 frt, nyersszesz adózva 50.75 frt, adózatlan (exkontingens) 12.25 frt, denaturált szesz 17.50 frton.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14-50-14.75 frt.

Bécsi jegyzés 15.20-15.30 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 50.70-50.90 adózott burgonyaszeszért.

Brianni jegyzés 10-75-11- frt exkontingens finomított szeszért.

A kivétel e héten kisebb tételeket vásárolt, melyek Fiumén át tovább lettek szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Barcs, Nagyvárad változatlanul, a többiek 25 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51-75-52- frt, élesztőszesz 51.75-52- frt, nyersszesz adózva 50.75-51- frt, nyersszesz adózatlan 12-12.25 frt, denaturált szesz 17-17.50 frt. Kontingens nyersszesz - - - - -

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmicikkek a budapesti hetivásáron. 1896. év november 13-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.

Halvásár a háltéren. A fővámterti, Ferencz József-rakparti és háltéri piacra 17 helybeli halás és halkereskedő által 65 q és vidéki kocson 4 q, összesen 69 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázánként - - - - - frttal csökkentek.

Viszontelárusítók fizetik a hal q-át nagy élő 100-120, nem élő 70-80, közép nagy élő 60-75, nem élő 40-50, apró élő 20-30, nem élő 8-16 frt.

Vad. Hozatott a fővámterre vaspályán 400 db hajón 20 db, kocsin 100 db, gyalogosok által 200 db, összesen 720 do; a forgalom élénk volt. Nyul 120-150, Vadlud 80-110, Vadréce 50-60, Fácány - - - - - Szalonka erdei - - - - - Fogoly 50-70, Fűrj - - - - - Fenyőmadár - - - - - kr.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 15000 db, hajón kb 1000 db, - kocsin kb. 6000 db, helybeli árusoktól kb. 2000 darab, összesen kb. 24000 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronkint: tyuk 110-125, csirke 65-120, (idei kiv. - - - - -), kappan hizott 140-170, kappan sovány 110-140, réce hizott - - - - - (idei - - - - -) lud öreg h - - - - - lud (liba) új hiz. 400-700, új lud sovány 350-400, öreg - - - - - , pulyka hizott idej 350-380, sovány. 300-350, gyöngytyuk 120-120, galamb pecsenyének 35-60 krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi hely belé és vidéki árusok által kb. 1500 pár hozatott fel, árak a következők: páronkint tyuk 120-140, csirke idei 70-120, kappan hizott 160-200, sovány 120-140 réce hizott 180-200, sovány 120-140, hizott lud 400-600, sovány 300-350, pulyka hizott - - - - - , sovány 200-350 krig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi, helybeli és vidéki árusok által kb. 400 db: forgalom élénk. Árak: Jérece 80-100, csirke 35-60, kappan hizott 80-100, réce hizott 90-100, réce félkővér 70-80, lud (liba) hizott 250-300, lud liba félkővér 180-200, pulyka, hizott 200-250, pulyka félkővér 170-200, Galamb - - - - - , ludmáj hizott 160-170 krig.

Hidegvásár az István-téri élelmi piacon. 1896. novemb. hó 13-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozta Budapestre a szokott községekől: 75 árus 65 drb sertést, - árus 20 drb süldőt, 1500 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonkát és 300 kg. hájat.

Vidékről és pedig: A szokott helyekről: 23 árus 195 drb sertést, 55 drb süldőt, 400 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst, - kg. húst és - drb malaczat.

A forgalom élénk.

Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 52-70, 1 q 5200-5400, süldőhus 1 kg. 60-64, 1 q 5810-6000, füstölt sertéshus 1 kg. 68-70, 1 q 6700-6800, szalonka zsirnak 1 kg. 57-60, 1 q 5500-5600, füstölt szalonka 1 kg. 64-70, 1 q. 6000-6500, háj 1 kg. 60-64, disznózsír 1 kg. 62-64, 1 q - - - - - , kocsonyahus 1 kg. 46-52, füstölt sonka 1 kg. 90-100, 1 q - - - - - krajczárig, malacz 1 drb - - - - - frt.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekől vasp. kb. 2700 db, kocsin 4480 db, gyalog-árusok 800 db, helybeli árusok 2300 db, összesen 10280 db baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronkint következők: tyuk 130-150, csirke 55-100,

idei - - - - - , hizott kappan 180-200, sovány 120-150, hizott réce 200-350, sovány réce 140-180, hizott lud (liba) 480-700, sovány lud 320-350, hizott pulyka 380-420, sovány pulyka 280-300, gyöngytyuk - - - - - , galamb pecsenyének - - - - - krig.

Tojás. Hozatott a fővámterre vasp. kb. 50,000 db, hajón kb. 80,000 darab, kocsin kb. 25,000 db helybeli árusoktól 30,000 db, összesen kb 110,000 db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 3700-3800 kr., 100 db 280-300 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) 3200-3250 k., 210 db - - - - - kr., 1 db - - - - - krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekől vasp. kb. 9000 drb, kocsin - - - - - drt, gyalogárusok 5000 drb, helyb. árusok 28500 darab, összesen 42500 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 230-230 40 krét 14-16 drb, 1 láda 1440 drb 3300-3300, meszes tojás 1 db 2 1/2-100 230-250, 40 "krét 16-18 db, 1 láda 1440 drb 3200-3300 krig

Zöldség. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vasp 2000 q, hajón 3000 q, kocsin 800 q, helyb. árusok kb. 1600 q, össz. kb. 7400 q vegyes zöldség. A vásár és Nagy. árak sárgarépa 100 k. 30-40, 1 q - - - - - , petrezselyem 100 cs. 40-450, 1 q - - - - - , zeller 100 db 50-140, karalábé 100 db 50-200, vöröshagyma 100 db 30-180, 1 q 300-350, fokhagyma 100 f. 400-1200, 1 q 1000-1100, fehérrépa 100 darab 150-226 fejeskáposzta 1 q 60-300 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 60-80 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 30-300, kelkáposzta 100 db 50-80, vöröskáposzta 100 db 350-300, fejes saláta 100 db 80-140, kötött-saláta 100 db - - - - - , burg. belföldi 1 q 180-220, külföldi - - - - - , fekete reték 100 db 70-120, hónapos reték 100 csomó - - - - - , Ugorka s. való 100 db - - - - - , ugorka savanyu 100 db - - - - - , zöldpaprika 100 db 10-50, tök 100 db 500-800, paradicsom 1 kg. 40-250, zöldbab 1 l. 8-12, zöld-borsó 1 kg. - - - - - zöldborsó fejettél l. - - - - - krig. Zöldtengeri 100 cső 80-100 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekől szek. kb. 650 q, gyalog és helyb. árusok által 376 q vasp. - q, összesen mintegy 3978 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 50-110, új l q 140-180, fejeskáposzta 100 db 200-450, vöröskáposzta 100 db - - - - - , kelkáposzta 100 db 60-80, paradicsom 100 db - - - - - , 1 puttony 50-55, fejes saláta 100 db 70-80, kötött saláta 100 db - - - - - , ugorka savanyitani való 100 db - - - - - , ugorka savanyu 100 db - - - - - zöld paprika 100 db 10-50, zöldbab hüvelyes 1 kg. - - - - - , 1 zsák 10-50 zöldborsó héjas 1 kg. - - - - - , zöldborsó fej-tett 1 liter - - - - - krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 300 q, gyalogárusoktól - kb. q, helybeli árusoktól kb. 200 q, össz. 500 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 60-80, 1 q 180-220 fejes káposzta 100 db 200-450, vörös káposzta 100 db - - - - - , kelkáposzta 100 db 60-100 paradicsom 100 db 150-020, 1 puttony 70-50, fejsaláta 100 db 80-160, kötöttsaláta 100 db - - - - - , ugorka sav. való 100 db - - - - - savanyított 100 db 110-120, zöld paprika 100 db 8-30, zöldbb hüvelyes 1 kg. 6-6, zöldbab hüvelyes zsák 60-70, zöldborsó héjas 1 kg. - - - - - , zöldborsó fejettél 1 liter - - - - - krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferencz-József-rakparti piacra vaspályán kb. 1500 q, hajón kb. 200 q, kocsin - q, helybeli árusok által kb. 800 q, összesen kb. 1800 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1400-3000, köz. alma 1 q 400-1200, fajkörte 1 q 1800-2600, közönséges körte 1 q 700-1600, köz. dió 1 q 1200-2400, szilva magvaváló 1 q - - - - - , szilva vörös 1 q - - - - - , szilva aszalt 1 q füge 1 kg. 19-17, meggyor 1 q 2600-2700, gesztenye belföldi q 1000-1100, gesztenye olasz 1 q 1900-2000, cizitrom 1 láda 280 350, őszibarack 100 db - - - - - , szőlő közönséges 1 q 2000-3200, szőlő csemege 1 kg. 290-4000 krig, dinnye görög nagy 100 db - - - - - , dnyne görög kicsiny 100 db - - - - - , sárga faj 100 dbi - - - - - , dinnye sárga közönséges 100 db - - - - - frt.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekől vaspályán kb. 10 q, kocsin kb. - q, gyalog és helybeli árusok 60 q, összesen 70 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db - - - - - , 1 kg. 20-30, 1 db 2-5, közönséges alma 100 db - - - - - , 1 kg. 8-16, 1 db 1/2-2, köz. alma 1 put. - - - - - , körte, fajt 100 db - - - - - , körte faj 1 kg. 20-20, körte faj 1 db 3-5, szőlő csemege 1 kg. 50-60, szőlő köz. 1 kg. 30-40 kr, dinnye görög, nagy 100 db - - - - - , dinnye görög nagy 1 db - - - - - , dinnye görög kicsiny 100 db - - - - - , dinnye görög kicsiny 1 db 4-10, dinnye sárga faj 100 db - - - - - , dinnye sárga faj 1 db - - - - - , dinnye sárga köz. 100 db - - - - - , dinnye sárga köz 1 db - - - - - , szőlő csemege 1 kg. 50-60, szőlő közönséges kg. 30-40 krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községekől vasp. 10 q, kocsin 20 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 10 q, összesen kb. 40 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db - - - - - , 1 kg. 20-36, 1 db 3-7. köz. alma 100 db - - - - - , 1 kg. 10-15, 1 db 1-2 1/2 kr, körte faj 100 db - - - - - , körte faj 1 kg. 35-60, körte faj 3-6, őszibarack 100 db - - - - -

dinnye, görög nagy 100 db ———, dinnye gör., 1 db ———, dinnye, görög, kicsiny 1 db ———, dinnye görög, 100 db ———, dinnye görög kicsiny, 1 db ———, dinnye sárgafaj 100 db ———, dinnye sárga faj 1 db ———, dinnye, sárga köz. 100 db ———, dinnye, sárga, köz. 1 db ———, szőlő csemege 1 kg. 45—60, szőlő közönséges 1 kg. 24—30 kr.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. november 13. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekben 137 szekér réti széna 177 szekér muhar, 37 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 8 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1200 zsák zecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 210—300, muhar új 225—280, zsupszalma 170—185, alomszalma 140—160, egyéb takarmány ———, lóhere ———, takarmányszalma ———, tengeriszár luczerna ——— sarju 200—250, szalmaszecska 215—230, új széna ———, zabosbüköny ———. Összes kocsiszám 385 súly 306.400 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896. nov. hó 12-én. (A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 260 drb, egymint: jármos ökör elsőminőségű — db, közép 127 db, alárendelt — drb. Fejőstehen: fehér 1 drb, tarka 117 drb, bonyhádi 15 drb, tarka ökör — drb, tenyészbika — drb, fehér hizalmi való — db, üsző — db, jármosbivaly — db, hizalmi való tinó — db.

A fejőstehénvásár a gyenge kínálat folytán meg ehető élénk hangulat mellett nyert lebonyolódást. A gazdasági mahavásár gyorsan folyt le. Az egyes vevők közül említhetők: Baruka Samu K. Láng 36 db jármosökör. Schweiger J. Fenyőpuszta 10, Cséry L. T. Szele 12 fejőstehen.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 335—380, középminőségű jármos ökör 250—335, alárendelt minőségű jármos ökör ———, hizalmi való ——— forintig páronként. Jármos bivaly ———, jobb minőségű jármos ökör ———, tarka bekötmi való ökör 280—340 forintig páronként. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén ———70, tarka, kevert származású tehén 92—150, bonyhádi tehén 110—160 forintig, bika ——— forintig páronként.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. november hó 12-én. (A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2383 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 322 drb magyar és tarka ökör, 555 drb magyar és tarka tehén, 1101 drb szerbiai ökör, 14 drb boszniai ökör, 242 drb szerbiai tehén, 50 drb bika és 99 drb bivaly.

Minőség szerint: 165 drb elsőrendű hizott bika, 1931 drb középminőségű bika és 287 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. — A mai vágómarhavásárra 363 dbbal kevesebbet hajtottak fel, mint a múlt héten. A kisebb felhajtás következtében, amiből a kereslet a múlt hetéhez volt hasonló, a vásár forgalma élénk volt. Az árak 1—2 frittal emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 28—31—, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25—27—, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20—24—, jobb minőségű magyar tehén 26—30— forintig, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 20—25—, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 27—30—, kivételesen —, szerbiai ökör középminőségű 18—26—, szerbiai ökör alárendelt minőségű 18—26—, szerbiai bika 21—30—, szerbiai bivaly 17—20—, kivételesen — forintig métermázsánként élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. nov. 12. A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár kevés felhajtás mellett élénk forgalmu volt.

Felhajtott össz. 421 drb. Eladott 189 drb. Jobb minőségű lovakból háta 8 db, eladott 3 db 125—210 frttért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 30 db, eladott 10 db ———105 frttért, nehezebb kocsiló (hintós) 70 db, eladott 25 db ———60 frttért, igas kocsiló (nehéz nyugoti faj) 50 drb, eladott 16 drb ———80 frttért, pony 2 db, eladott — db, ——— frttért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 40 db, eladott 15 db ———50 frttért, könnyebb félék (parasztló stb.) 60 db, eladott 25 db, ———60 frttért; alárendelt minőségű lovakból 161 db, eladott 96 db, ———22 frttért. Bécsi vágóra vásárolt 44 db, ——— frt, az állatkert és kutyák részére vásárolt 10 db, ——— frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. nov. 13. (Első magyar sertéshizlaló-részv. társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha. Heti átlagárak: Magyar válogatott 320—380 kg. nehéz ———kr, 230—300 kg. nehéz ———kr, öreg 300 kgontuli ———kr, vidéki sertés könnyű — krajezar. Szerb 53—55—kr. Román ———tisza klg. páronként 45 klg. ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos. — *Eleség-árak.*

Tengeri új 440— frt, árpa 5— frt Kőbányán átveve. *Helyi állomány:* nov. hó 13. maradt 6014 drb. *Felhajtás:* belföldről — drb, Szerbiából 2295 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen — db. F ő s s z e g — db. Állomány és felhajtás együtt — darab. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 713 darab, belföldre Bpest környékére 515 db, Bécsbe 263 db. Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 771 db. Német birodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgozott 30 drb, összesen 2297 drb. Maradt állomány 6012 drb. A részv. szállásokban 533 db van elhelyezve. Az egészségi és transitószállásokban maradt 4693 db. *Felhajtás:* Szerbiából 2295 darab, romániából — drb, összesen 6988 drb. *Elhajtás:* 2314 db, maradt állomány 4647 drb és pedig — drb szerb és — drb román. Az egészségi szemlénél jan. 1-től máig — drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgozott.

Budapesti szurómarhavásár. Nov. hó 12-én A székes fővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 456 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 58 drb növendék élő borju, — drb élő bárány: 77 drb belföldi, 86 db galicziai, — drb tiroli, 53 drb bécsi, — drb növendék borju, 1 drb öltött bárány, — db élő kecske.

A borjuvásár élénk lefolyású volt. Árak a következők. Élő borjuk: belföldi ——— frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 38—46 frtig, kivételesen 48 frtig sulyra. Növendék borju 15—36 frtig, kivételesen — frtig dbonkint. 20—23 frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 53—68 tiroli ——— frtig, galicziai 54—62 frtig, növendék borju 38—40 frtig dbonkint, bárány — frtig, bécsi 66—70 frtig sulyra. Élő bárány ——— forintig páronként. Élő kecske ——— frtig páronként, kivételesen — frtig.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. nov. 9. A bécsi marha- és huspenztár jelentése.

Összes felhajtás 4693 db. Ebből magyar 3396 db, galicziai 131 db, bukovinai 255, németországi 916 db, bizott 2198 db, legelő 736 db, fiatal 1762 db, ökör 3347 db, bika 434 db, tehén 698 db, bivaly 217 db.

A szombati vásárra 939 dbot hajtottak fel. A felhajtás a múlt hetéhez képest csak jelentéktelenül volt nagyobb és ugy az irányzat, mint az árak a múlt vásárral szemben változatlanul maradtak. A kereslet csak elsőrendű tarka ökrökben volt igen élénk ezeknél egyes esetekben 50 kr áremelkedés volt elérhető métermázsánként. Többi árak alandóan lanyha irányzat mellett mult heti árakat tartottak. A vásáron minden eladatott.

Árak: prima magyar 37—39— frt, szekunda 33—36 frt, tertia 29—32 frt. Galicziai prima 37—39— (—42) frt, szekunda 34—36 frt, tertia 30—33 frt. Német prima 40—4250 (—), szekunda 36—39, tertia 31—35 frt. Legelőmarha: szerb és magyar 19—28 é. s., rossz minőségű — frt é. s. Bika 21—32 frt é. s., tehén 19—33 frt é. s., bivaly 16—21 frt é. s. (Kizárólagosan az élő-sulyra, minden % levonás nélkül történeuk. Az értékesítésben kiténtetett árak ugy ételmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

	Ar	Ar
Böhm V., Cs.-Rendek	32	31
Kellner Dávid, Pápa	34	33
Lederer és Kálmán, N.-Várad	38 1/2	35 1/2
Neumann testvérek, Arad	39	35
Nyitrai Jakab, Nagy-Kanizsa	32	31
Windisch J., Zákány	30	29

Erdélyi hizó ökrök. Eladók:

Voith Gergely, Deés	42	37
---------------------	----	----

Német hizó ökrök. Eladók:

Blau testvérek, Temesvár	42 1/2	39 1/2
Hacker Miksa, Sopron	40	39
Neumann testvérek, Arad	42 1/2	40

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztég-vásár ezen szombaton tartassék meg. A vesztég-vásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendelkezésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárolt megyék közül szeptember 12-től kezdve további rendelkezésig csakis a következő vármegyék vannak száj- és körömfájás miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Árva, Bereg, Baranya, Fejér, Máramaros, Moson, Nyitra, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Tolna, Trencsén, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén vármegyékből és H.-M.-Vásárhely, Sopron és Székesfehérvár sz. kir. városokból. Az itt elő nem sorolt vármegyékből az ismeretes feltételek mellett állatok szabadon szállíthatók a vesztégvásárra. Az alsó-ausztriai helytartóság rendelete szerint a hasított körmű állatoknak Budapestről alsó-ausztriába való szállítása tilos; kivételt képez e rendelet alól a kőbányai sertéshizlalda.

Bécsi sertésvásár. 1896. november 3-án. Be lett jelentve: 8755 drb. Felhajtás: 3874 drb fiatal sertés, 4033 drb kövér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 7907 drb.

Irányzat igen lanyha. Árak különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 48—49 (50—) kr., közepes 45—47, könnyű 41—44—kr., fiatal sertés 33—40 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. nov. 5-én. Felhozott: 3342 borju, 1047 élő sertés, 1459 kizsigerelt sertés, 911 kizsigerelt juh, 426 bárány.

Ugy az árak, mint az irányzat az összes áruk-nál a mult héthez képest változatlanul maradtak.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 40—48 kr., prima 50—54 kr., primissima 56—60 kr., élő borju ———kr., prima ———kr., primissima ——— (—) kr., fiatal sertés 33—40 kr., kizsigerelt sertés nehéz 50—54 kr., súlós 46—56 kr., kizsigerelt juh 24—35 kr., bárány páronként 4—11 kr.

Bécsi juhvásár. 1896. nov. 5-én. Felhajtás: 2189 drb juh.

Az export és vidéki vevők tartózkodása miatt teljes üzletpangás uralkodott. Ezen o ból nem lehetett árakat jegyezni a jelentés összeállításánál.

Árak: export juh páronként ——— (—) raczka ———, selejtes juh ———.

Párisi juhvásár. 1896. nov. hó 9-én. Felhajtás: 15375 drb juh. Irányzat vontatott.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 16	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Bernát	Gross 30500
Nov. 16	Gy.-fehérvári kir. tvszék	Tartaria közs.-ház Miklós	Barcsay 32000
Nov. 20	Edelényi kir. járásbírószág	a tkvi ha-tóság Istvánné	gr. Kun 21156
Nov. 24	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Mihály	S. Kovács 100000
Nov. 23	Szentesi kir. járásbírószág	a tkvi ha-tóság váth Jánosné és tsa	özv. Hor- 4290'10
Decz. 16	Kecskeméti kir. tvszék	telekvi helyiség Antal	Kovács 21900
97. Jan. 15	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi ha-tóság Izidor és neje	Deutsch 327987
Jan. 28	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Balázs	Nagy 24'00
Febr. 27	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Andor	Kiss 261695

Szerkesztői üzenetek.

D. K. urnak Jaska. Láthatlanba nem adhatunk alapos tanácsot arra nézve, hogy 5 éves ezetjével mit tegyen, hogy az meg ne törjék, ha a pinczéből felhozzák. Tessék egy félliternyit Zalka Zsigmond tanár urnak, lapunk rovatvezetőjének Kassára beküldeni, ki aztán meg fogja adni a kellő utmutatást.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társszerkesztő: Jeszenszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára**

mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes** gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czim:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN.

Czimre ügyelni tessék!

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1891. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWEFF ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINER GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség) biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltetebbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáradt, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatlalt terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,

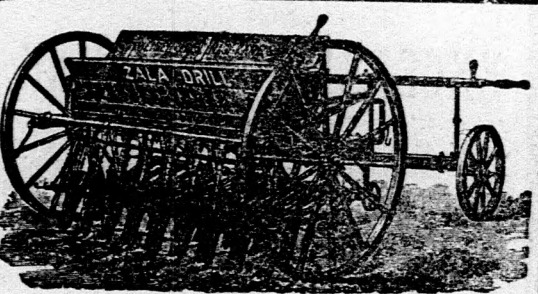
FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

Ajánlja elismert hirü: 1148

szabadalm. „PERFECTA“ meritő korongos sorvetőgépeit.

Sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult „ZALA DRILL“ (szabad. Simplex) sorvetőgépeit.

Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacuklyókkal vannak ellátva. — Felülmulatlan egyetemes egyes és kétvasu aczélekeit és az egyetemes ekekhez való felszerelvényeit, valamint összes talajmivelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.

A gépek bármikor megtekintetők az ezredéves kiállításán (9. csoport gépcsarnok) és helybeli raktár-helyiségben.

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A balaton-almádi-i első amerikai szőlőtelepen nagymennyiségű gyökeres fásojtvány, továbbá feltétlenül fajtisza Rupestris Monticola, Solonis, Riparia Portalis és Selecta sima és gyökeres vessző kerül eladásra. Ugyanott talajok mézstartalmának megvizsgálása pontosan eszközöltetik. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál a tulajdonos:

Suly László,

takarékpénztári pénztárnok Veszprémben. 1772

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legjutányosabban szállítunk.

Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállit megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

HIRDETÉS.

Mahonia aquifolia, 2000 darab, 4 éves, erős disz-példányok, drbja 25 kr. (100 darab megrendelésénél 10 darab ráadás).

Boxus aurea, 200 darab, 10 éves, erős példányok, drbja 50 kr. (100 drb. megrendelésénél 2 darab ráadás).

Az árak az itteni vasúthoz szállitva értendők. 1948

Kleisz Mihály urad. főkertész

Zichy (Pusztá) Ujfalu (vasuti állomás) u. p. Seregélyes, Fejérm.

Védjegy.

A Zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kén-sav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **superfoszfátot, répa-, szőlő- és árpátrágyát Thomas-salaklisztet, chilisalétromot, kén-savas ammoniákat és minden egyéb műtrágyát** szavatolt beltartalommal.

Fölvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint a központi iroda

BUDAPEST. IV., Bécsi-utca 5. sz.

KÖSZÉN

Tokodi, Dorogi és Ebszöny- annavölgyi szén, Osztrai gyári, dió-, koczka és darabos, 2-szer mosott ostraui Henrikaknai kovácsszén, porosz, szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

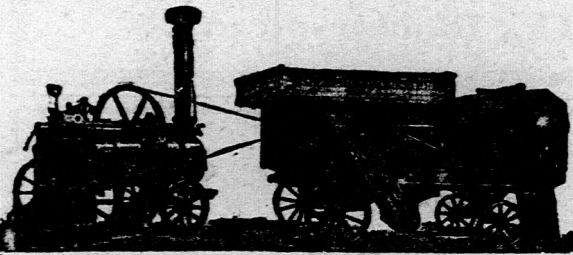
összes gazdasági ipari és házi célokra

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hittelintézet köszén-osztályának vezérképviselte.

Gőzeséplő-készletek.

saját gyártmány legkitűnőbb kivitelben 4 lőerőig, a magyar gazdasági viszonyokkal alaposan megegyező. Kizárólagos képviselőség Magyarországon részére:

Lanz Henrik cég (61) Manheimből.

Németország elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyára **gőzmozgony és gőzeséplőgépekben, legkülönfélébb nagyságban**, valamint önműködő etetővel és anélkül határozottan előnybe részesülő gépeivel.

Felvilágosítással, tanácsal, képes árjegyzékkel, kedvező fizetési feltételekkel készségesen szolgál:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépjárá, vas- és ércműködője

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Alapított 1866.

Szolid képviselőségek mindenhol felállítanak.

Vincenz Oblack

cs. és kir. udvari szállító

Grác (Stájerország).

Első és legnagyobb eredeti stájer vadász-, hölgy és turista szövet különlegesség és kiviteli üzlet.

A minőség, választék, színvalódság és olcsóság tekintetében utolérhetlen.

Minták ingyen és bérmentve.

1889

C. SCHLICKEYSEN, BERLIN.
TÉGLA, AGYAGCSŐ, FEDÉLCSERÉP, TÖZEG, HABARCS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU ÉS ÉRCZ-
BRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott önműködő turfahintő-closetek,

valamint

áruékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek

kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

Haszonbérbeadó birtok.

Özvegy báró Apor Károlynénak Maros-Torda vármegye Csejád községéhez tartozó, a szőlők, erdők és kert kivételével, **800-900 holdat kitevő tagosított tófalvi birtoka**

1897. évi márczius hó 1-étől kezdve

haszonbérbe kiadó 1914

Értekezhetni lehet a tulajdonosnővel Marosvásárhelyt.

Minden fajta erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor, bükk, fehérjuhár, szilfa, nyírfák, tölgy- és ákáczfák, csipke és bodzafacsemetéket ajánl a tavaszi telepítésre **Guts-verwallung Borowna** posta **Bochnia**, Galiczia. Árjegyzék kívánatra bérmentve. Az erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven. 1522

Szabadalmazott s Bécsben és Párisban stb. az aranyéremmel kitüntetett

EXCELSIOR SZÜRŐINK

utólérhetetlen munkaképesség, a legegyszerűbb kezelés és tisztaság tekintetében az összes eddigi szűrőket felülmulják, a melyeket a **cs. és kir. hadsereg, államvasutak és egészségügyi hatóságok a legjobbnak ismerték el** és ennél fogva nevezettek kizárólag csak ezt használják.

Teljesen piszkos vizet, zavaros bort stb. ha 90% bacteriummal van is tele, néhány perc alatt kristály tisztára filtrál s készülékünk nagyság szerint óránként 30-3000 liter szűréket ad.

Prospectusok és képes árjegyzékek kívánatra ingyen.

TRENKLER & Co.

WELS, Ob. Öster. 1891

csász. és kir. hadsereg és vasuti szállító.

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 ft 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 ft. Kaucsukkal együtt kilónként 10 kr. Vízmentes bőrkenőcs vadászszimánknak.

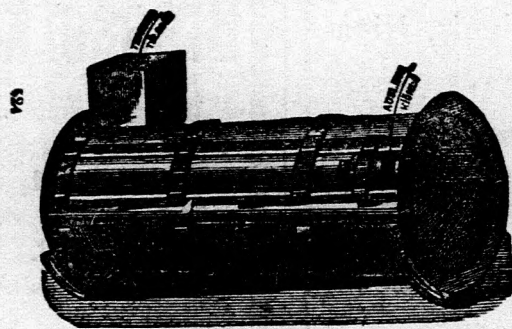
TERMÉSZETI NYERS-VASELINE
Pata és Bőr Ápolószer
4 Kiló tiszta súly bérmentesen ft 2.50

JUST és Tarsa BECS XII/2

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készülék. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépjárárosnál Budapesten, V.. Külső Váci-ut 46. sz.

Hirdetés.

Sándor József B.-Diószegi szőlőbirtokos

elad saját szőlőterméséből

uj bort,

100 hectolitert jutányos áron, elad még 60.000 darab gyökeres fásajtót külön fajokban és gyökeres Ripária és sima vesszőket, ojtás és ültetés alá, hozzá nemes galyakat, elad 10.000 db. zöldajtót simát, fehér és veres bort termő, direkttermő amerikai fajokat többféleket, az árakat levélbeli megkeresésre megmondja vagy árjegyzéket küld. 1933

Magyar kenderből készült,
és legjobb minőségű
gazdasági kötélneműeket,
ajánl a
BLEIER és WEISZ,
kötélgyári cég Budapest.
Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy féle házban
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.
Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötelek,**

halhálók,
készítéskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender, kőcz** stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.
Videki megrendelések pontosan eszközöltnék. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Eladó szőlővesszők.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
„istvántelki immunis“ homoktalaju
szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres Riparia sauvage alanyra készített ojtványok.	Madeleine Ang. ... 700 db ezre 16 frt.
Chasselas blanc 3150 db száza 12 frt.	Muscot Ottonel... 300 " " 20 "
Rouge 400 " " 12 "	Alexand. blanc 120 " " 20 "
Blanc Croqu. 650 " " 12 "	Saumur ... 70 " " 20 "
Furmint... 300 " " 12 "	Rozea ... 50 " " 20 "
Nemes Kadarka 130 " " 12 "	Kanadai ... 130 " " 16 "
Olasz Rizling ... 550 " " 12 "	Nemes-Kadarka ... 120 " " 16 "
Nagy-Burgundi ... 300 " " 12 "	Piros bakar ... 50 " " 20 "
Mézes-fehér ... 200 " " 12 "	Vetelini piros ... 150 " " 16 "
Tramini piros ... 225 " " 12 "	Delambre ... 150 " " 16 "
	Ezerjó ... 50 " " 16 "
	Damaskusi ... 60 " " 20 "
	Furmint ... 70 " " 16 "
	Luisiane ... 60 " " 16 "
Gyökeres vesszők.	Amerikai vesszők.
Olasz Rizling ... 18000 db ezre 16 frt.	Othello ... 100 " " 16 "
Nagy Burgundi... 5000 " " 16 "	Jaquez ... 300 " " 16 "
Tramini piros ... 3250 " " 16 "	

Megrendelések az
Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához
Budapest. Köztelek intézendők. — Az elszállítás **ősszel** vagy **tavaszzal** történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasutra szállításért ezrenként 1 frt számíttatik. **IGAZGATÓ.**

Kukoricza-morzsolók kézi- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.
Gabona-rosták, Konkolyozók (trierurók) kézi kezelésre való
1905 **Széna- és szalmasajtók** fekvően vagy kocsira szerelve.
Takarmány-füllesztők, Szállítható takarék-fűzőüstök takarmány stb. részére zománáz bevonattal vagy anélkül, szállítóköszülékkel vagy anélkül.
Szeceksavágók.
Répa és burgonyavágók, darálók,
„AGRICOLA“ sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül,
Egy-, két-, és több vasu ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA cs. és kir. kiz. szab. gépgyárában **BÉCS, II/1. Taborstrasse 76.**
Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételnek.

Gyár i Mosonban **Kühne E.** **Főraktár: Budapest,**
(alakult 1856.) **VI., Váci-körút 57a. sz.**
gazdasági gépgyára
ajánlja a t. gazdaközönségnek a következő őszi idényre
takarmány-kamra berendezéseit
a legjutányosabb árban.
Tervezetek kívánatra készíttetnek.
Takarmány füllesztők,
(Ventzky szabadalma)
melyek kitűnősége, gyors működése és könnyű kezelhetősége felül számos magyar gazda bizonyítványa rendelkezésre áll;
továbbá: **szeceksavágók, répavágók, morzsolók, darálók, czirokoséplők, arankarosták, Sack-rendszerű egyes, kettős és hármastakarmányrosták, (szelelő magtarrosta 33 frt), konkolyválasztók stb.**
Hadviger-féle legjobb acél kazalvágó kések!

Thost Ottó-féle rostély-öntőde
Paris, Zwickau 1/8 Szent-Pétervár.
Vezérképviselő Budapesten:
KÜHNEL ADOLF
mérnök
Wesselényi-utca 36. földszint.
1448
Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti.
Füstemésztő tüzelés, nagy szemtölgakarítás, a legnagyobb tartósság.

HERKÓ PÁTER
A legelterjedtebb néppárti heti élelzap, változatos szöveggel, mulattató eredeti képekkel, a politikai romlott korszellemnek szatyra és gúny által ostromozott heti eseményeivel, versekkel, adomattárral, kép-, szám-, sakk- és szőrejtvenyekkel és sok más mulattató dologgal.
Szerkesztő: **MARKOS GYULA.**
Előfizetési ára: **egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt.**
A szegényebb, de olvasni szerető közönség számára a „HERKÓ PÁTER“ népies kiadását egész évre 2 frtért, negyed évre 50 krért küldjük.
A „HERKÓ PÁTER“ tót nyelven is megjelenő heti élelzap egész évre 2 frt, fél évre 1 frt, negyedévre 50 kr.
Márczius hó óta német nyelven is megjelenik a „HERKÓ PÁTER“ heti élelzap.
Naptárak magyar, német és tót nyelven, az idő előrehaladottságánál fogva már **csak 20 kr.** darabonkint.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV. kerület, Zsibárus-utca 7-dik szám.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST, Üllői-ut 25-dik szám.**

Beocsini Czemementgyári Unio
REDLICH, OHRENSTEIN és SPITZER
az 1885. budapesti országos és számos más kiállításon az első díjjal, a Nagy Diszoklevéllel kitüntette.
A gyárak évenkénti szállítási képessége 1,000,000 métermázsza portland és román-czemement. — Gyárak: Beocsinban, (Szerémm.) Pétervárad mellett. — Központi iroda: Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 9. sz.
Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezésekben kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, bármely vasuti vagy hajóállomásra szállítva: **gyorsan vagy lassan kötő román-czemementet és mesterséges portland-czemementet, valamint vakolatnak nagyon alkalmas román-czemementet szép és egyenletes színben.** Jótállás. A normáliáknál 25%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.
Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

Cs. és kir. közös hadügyminisztérium.

1791/1896. Abt. 13.

AJÁNLAT.

A közös hadügyminisztérium az I. alatt mellékelt kimutatásban felsorolt, bőrből készült ruházati és felszerelési cikkek, melyek az 1897. évi rendes szükséglet magyar ipar részére fentartott hányadának $\frac{1}{4}$ részét képezik, kispárosoknál szándékozik beszerezni.

A szállításban résztvevőkre nézve a következő határozmányok szolgáljanak zsinórmértékül.

1. A szállításban csak olyan Magyarországon lakó és az illető ipar gyakorlására iparhatósági igazolvánnyal jogosított mesterek vehetnek részt, kik az illető cikkek tényleg saját műhelyükben állítják elő.

2. Minden ilyen kispáros szabad választása szerint akár önállóan, akár mint valamely kispáros szervezet tagja vehet részt a szállításban. Az első esetben az alább látható A) minta szerint szerkesztett ajánlatot maga tartozik benyújtani.

Azon kispárosok, kik a szállítás eszközlése céljából szervezetet alkotnak, kötelesek egy meghatalmazottat választani, ki azután a jelzett minta értelmében szerkesztett ajánlatot az általa képviselt kispárosok névjegyzéke kíséretében tartozik beküldeni. E névjegyzék mintája B) alatt egyedejüleg csatolattatik.

Ha valaki úgy a cipész mesterek mint a szíjgyártó, nyerges és más mesterek szervezetek által is meghatalmazottként nevezetik meg, az esetben úgy a cipész mint a többi mesterek nevében elkülönített ajánlatot tartozik a megbízók névjegyzékének csatolása mellett benyújtani.

Ha valamely szervezetben levő kispárosok különböző hadbiztossági kerületekben laknak, úgy tartozik a meghatalmazott a különböző hadbiztossági kerületek részére külön ajánlatot szerkeszteni s abban csupán az illető kerületbe lakó szervezet tagokat megnevezni.

A többi szervezet tagokat az illető hadbiztosság nem fogja figyelembe venni.

3. Az ajánlatokhoz, illetőleg a névjegyzékhez melléklendő az illető iparág önálló gyakorlására való jogosultságot tanúsító igazolvány, mely oly helyeken, hol iparhatóság van, e hatóságnál, különben pedig a községi előjárásnál kell megszerezni.

Ajánlatok (jegyzékek) melyek ezen igazolványt nem tartalmazzák, figyelmen kívül fognak hagyatni.

4. Azon kispárosok, kik egy szervezet tagjai, egyidejüleg mint magánosok nem pályázhatnak. Ugyisint egy kispáros se lehet egyidejüleg két vagy több szervezetnek tagja.

5. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb 1896. december hó 17. (tizenhetedikének) déli 12 óráig azon katonai kerület hadbiztosságánál nyújtandók be, melynek területén a kispárosok (vagy a szervezetek) meghatalmazott) laknak.

E hadbiztosságok a következők:

a 4.	hadtest hadbiztosságánál	Budapestben,
a 5.	"	Pozsonyban,
a 6.	"	Kassán,
a 7.	"	Temesvárott,
a 12.	"	Nagyszébenben,
a 13.	"	Zágrábban.

Elkésve érkezett vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

6. Próbaminták felmutatása és óvadék letétele nem kívántatik.

7. Egy szállítási részlet pénzértéke a szállításra pályázó kispárosok összes számának a kiirt szállítási mennyiséghez való arányarányától fog függni.

A lábbeliekre, összhangban az ajánlat- minta szavaival, a közös hadügyminisztérium fentartja magának, hogy az egyes kispárosok (szervezetek) által szállítandó lábbeliek nemét és nagysági osztályait a megrendelésnél maga állapítsa meg.

Könnyű cipők szállítása csak oly ajánlattevőknek fog odaitélni, kik ajánlatukban külön kijelentik, hogy ilyenmő lábbelít szállítani akarnak.

8. A szállítandó cikkek a szállításban részes kispárosok saját műhelyükben tartoznak előállítani.

Az odaitélt szállítást más személynek átengedni — akár díjért akár díjtalánul — tilos és ha megtörténik, úgy az illető cikkek az átvételből kizáratnak.

9. Az árviszonyok tekintetében a II. alatti jegyzék szolgál tájékoztatóul, melyből a hadsereg részére szállító társaságokra nézve jelenleg érvényes árak láthatók. Ezeknél magasabb árak nem fogadhatók el.

10. A megrendelt cikkek beszállítási helye és a beszállítás határideje a szállítás odaitétele alkalmával, mely 1897. január havában történik meg, fog közöltetni.

A beszállítási határidők 1897. május 1-je és július 31-ike közötti időszakra fognak esni.

A beszállítás lehető megkönnyítése céljából oly szállítók érdekében, kik a budapesti 2. számú ruharaktártól nagyon messze eső helyiségekben laknak, a lehetőség szerint közel elhelyezett átvételi állomások fognak berendeztetni.

11. A beszállított cikkeknek úgy az anyag minősége valamint az alak, a méretek, suly és kiállítás tekintetében a budapesti 2. számú katonai ruharaktárban található mintákkal teljesen egyezőeknek lenniök.

Ezen minták ugymint a hozzájuk tartozó leírások és rajzok a lábbeliekhez a szabási minták a nevezett katonai ruharaktárban megtekinthetők és fizetés ellenében megszerezhetők.

A borjubőr és töltényhúti bőrdőndhöz való nádlemez anyagot illetőleg külön figyelmzettetnek a pályázók az I. jegyzékben foglalt ide vonatkozó megjegyzésre.

Ha valamely község cipész iparosai a katonai lábbeliek mintaszerű előállítására felől közelebbi tájékoztatást óhajtának szerezni, jogukban áll e célból egy maguk közül kiválasztott mestert a budapesti 2. számú katonai ruharaktárba küldeni, hol is az illetőnek az e részben szükséges felvilágosításokat meg fogják adni.

12. Gépek használata megengedtetik. Azonban a lábbelieknek mindenestre teljesen varrottaknak kell lenniök.

A varrásokhoz csupán lánczöltésű (Kettenstich) gépek használhatók, tűzőgépek (Stepptichmaschine) ellenben nem.

13. A beszállítandó lábbeliek megvizsgálása tekintetében megjegyzetetik, hogy mindenkélt a cipők belső minősége fog megvizsgáltatni — és pedig kémpróba útján minden egyes szállítási részletből — az átvételt szabó szabad választása szerint kijelölendő egy százaléknak vagy legalább egy párnak felfejtése által.

Ha e kémpróba alkalmával semmi kifogás nem merült fel, akkor az egész szállítvány részlet megvizsgálása következik, a midőn is a lábbeliek többé nem fejtetnek fel.

Ha a kémpróba alkalmával a belső minőséget illetőleg oly hiányok merülnek fel, melyek a megvizsgált darabok mintaszerűségét kétségtelenné teszik, úgy az egész szállítványrészlet azonnal visszautasítatik.

Ha pedig a kémpróba alkalmával a megvizsgált cikkek mintaszerűsége tekintetében kétség merülne fel, az esetben a kémpróba útján eszközölt vizsgálat két, a körülményekhez képes három százalékra (de legalább két három pár cipőre) terjesztetik ki.

A kémpróba alkalmával megsérült cikkek, ha a vizsgálat a visszautasításokra alapot szolgáltató kifogást nem eredményezett, a kincstár költségén újból helyreállítatnak.

Különbön pedig e cikkek felfejtett állapotban a szállítónak visszaadotnak anélkül, hogy annak ebből folyólag kártalanításra igénye volna.

Felszerelési és lőszerszámcikkek darabonként vizsgáltatnak meg.

14. Azon cikkek, melyek a vizsgálat alkalmával mintaszerűeknek nem találtattak, vagy melyek csak a szállítási határidő lejártá után szállítottak be, az átvételből kizáratnak.

15. Az esetben ha a kispáros (szervezet) a cikkek visszautasítását megokoltatnak nem találja, jogosítva van pártatlan bizottság kirendelését kérni.

Az ide vonatkozó folyamodvány legkésőbb a visszautasítástól számított 14 nap alatt azon hadtest parancsnoksághoz nyújtandók be, melynek területén az a katonai ruharaktár (átvételi hely) van, mely a cikkek visszautasította.

A pártatlan bizottság, melynek megalakítása iránt az említett hadtestparancsnokság tartozik intézkedni, áll a csapatállomány egy törzstisztjéből, mint elnökből, a csapat állomány két századosából, egy katonai hadbiztossági tisztviselőből és három polgári szakértőből, kik közül egyet a szállító, egyet az átvételi katonai ruharaktár (illetőleg az a hadtestparancsnokság, melynek területén az illető átvételi hely van) és egyet a hadtestparancsnokság megkeresésére a kereskedelmi bíróság küld ki.

Ha a kereskedelmi bíróság nincs azon helyzetben, hogy szakértőt nevezzen, az esetben a hadtestparancsnokság az illető kereskedelmi és iparkamarát keresi meg e czélból.

Az összes bizottsági tagok többségének a szállítási feltételek alapul vétele mellett a cikkek elfogadása vagy visszautasítása iránt hozott határozata olyan végleges döntésnek tekintendő, mely ellen sem közigazgatási sem bírói uton egyik félnek sincs további felzárkóztatási joga.

A pártatlan bizottság költségeit az esetben ha a bizottság elé hozott összes cikkek meg nem felelőknek nyilvánítottak a szállító, ha ellenben az összes cikkek átvétettek, a katonai kinestár viseli.

Ha a bíróság tárgyat képező cikkeknek csak egy része nyilvánított meg nem felelőknek, az esetben a szállító a pártatlan bizottság költségeinek csupán azon hányadrészét viseli, mely a megfelelőknek nem talált cikkek szállítási értékével arányos.

Bécs, 1896. október 22.

I. Jegyzék a szállítandó cikkekről:

A cikkek megnevezése		menyiség		
kész	ezipő könnyű ezipő felszárú esizma dragonyos esizma huszár esizma	az 5-től a 13. méret nagyiságig	pár	23734
				4027
				1078
				2392
				548
nadrágszj				
borjubőr háti bórond	1888. évi M. tartószj készü-(uj divatu (meghosszab- lék és háti bórondtú nélkül) fedő esatlékkal műszaki csapatoknak derékszj esatlékkal egészségügyi csapatoknak		darab	2122
				89
				26
			készlet	2480
hátibórond tartószj-készülék				
töltény háti bórond*)				2232
lovassági máhaborond tölténytáska nélkül				293
tüzérségi máhaborond tölténytáska nélkül, evőcsészeszjijal				33
kész tölténytáska lovasság részére				274
derékszj kapos nélkül 1888. évi M.				2508
derékszj esattal				102
kard szuronytáska	ismétlő fegyverekhez gyalogisági Wernndl-fegyverhez			4156
gyalogisági kardtáska			70	
utász kardtáska a szekerész csapatoknak**)				148
utász kard- és szuronytáska				83
hordesukor és derékszjhoz				200
lovassági derékszj	karabély esatlékkal**) karabély esatlék nélkül			261
				584
puskaszj				134
szj ismétlő karabélyhoz				2771
köpeny szija a gyalogság részére 2 esatt darabbal				443
" " a gyalog tüzérségi legénység részére				709
" " lovasság részére				64
gyalogisági tölténytáska 8 mm. töltényhez tölténytartó nélk.				99
lovassági tölténytáska 8 mm. töltényhez				3862
revolvértáska tartószjijal				514
lovassági kardkötő				86
lovassági kardmarkolatszj				582
táskás kardkötő				482
kardkötő táska	utászkardhoz			227
vasalt dobszj				221
dob vállszj				29
nyeregtakaró szilárd oldallapokkal bíró nyereghez				28
felső heveder				310
alsó heveder esatlék nélkül				267
alsó heveder esatlék				243
kantárfej				1104
csikófék				375
feszítő zabla				335
csikó zabla				349
kengyelzár				421
elő		pár		404
hátulsó	oldal } máhhaszj közép }			1515
				873
istálló kötőfék kötőszár nélkül***)				452
istálló kötőfék kötőszár				623
szügy szerszám				657
patkótáska tartószjijal				234
főzödény hordszj	M. 1888. lovasság részére			208
főzödény hordszj				713
lovassági tábori ásó-börtök				33
				702

*) Az ezen bórondokhoz szükséges nádlemezyanyagot a kisiparosok saját költségükön legközelebbi ruharaktárban szerezzék be.

***) E cikkből 5% az 1., 95% a 2. méretnagy lesz előállítandó.

*) E cikkből a szükséglet fele az 1., fele a 2. méretnagy-ságban lesz előállítandó.

II. Jegyzék a szállítási ákról:

A cikkek neve	Egység ár		szóval		
	frt	kr	forint	krajczár	
ezipő a	5	5 19	öt	tizenkilencz	
	6	5 08	öt	nyolez	
	7	5 05	öt	öt	
	8	5 01	öt	egy	
	9	4 88	négy	nyolevannyole	
	10	4 91	négy	kilencvenegy	
	11	4 74	négy	hetvennégy	
	12	4 72	négy	hetvenkettő	
	13	4 67	négy	hatvanhét	
	könnyű ezipő a	5	3 77	három	hetvenhét
		6	3 71	három	hetvenegy
		7	3 71	három	hetvenegy
		8	3 66	három	hatvanhat
9		3 61	három	hatvanegy	
10		3 60	három	hatvan	
11		3 51	három	ötvenegy	
felszárú esizma a	12	3 48	három	negyvennyolez	
	13	3 46	három	negyvenhat	
	5	6 93	hat	kilenevenhárom	
	6	6 86	hat	nyolezvanhat	
	7	6 82	hat	nyolezvankettő	
	8	6 78	hat	hetvennyolez	
	9	6 51	hat	ötvenegy	
	10	6 50	hat	ötven	
	11	6 42	hat	negyvenkettő	
	12	6 38	hat	harminnyole	
	13	6 36	hat	harminczhat	
	dragonyos esizma a	5	8 91	nyolez	kilenczvenegy
		6	8 84	nyolez	nyolezvannégy
7		8 80	nyolez	nyolezvan	
8		8 76	nyolez	hetvenhat	
9		8 47	nyolez	negyvenhét	
10		8 46	nyolez	negyvenhat	
11		8 37	nyolez	harminczhét	
12		8 34	nyolez	harmincznégy	
13		8 32	nyolez	harminczkettő	
huszár esizma a		5	9 07	kilencz	hét
		6	9 01	kilencz	egy
		7	8 96	nyolez	kilenczvenhat
		8	8 92	nyolez	kilenczvenkettő
	9	8 59	nyolez	ötvenkilencz	
	10	8 58	nyolez	ötvennyolez	
	11	8 49	nyolez	negyvenkilenc	
	12	8 46	nyolez	negyvenhat	
	13	8 44	nyolez	negyvennégy	

A cikkek neve	Egység ár		szóval		
	frt	kr	forint	krajczár	
1	nadrágszj	—	19	—	tizenkilencz
1	borjubőr háti bórond, u) divatu tartószj készülék és (hosszabított) háti bórondtú nélkül fedő esatlékkal	5	5	öt	öt
1	borjubőr és háti bórond derékszj esatlékkal műszaki csapatok részére	4	83	négy	nyolevanhárom
1	borjubőr háti bórond egészségügyi csapatok részére	4	37	négy	harminczhét
1	háti bórond tartószj készülék	1	35	egy	harminczöt
1	töltény bórond	3	27	három	huszonhét
1	lovassági máhaborond tölténytáska nélkül	7	35	hét	harminczöt
1	tüzérségi máhaborond tölténytáska nélkül, evőcsészeszjijal	7	76	hét	hetvenhat
1	kész lovassági tölténytáska	—	76	—	hetvenhat

A cikkek neve	Egység ár		szóval	
	frt	kr.	forint	krajczár
1 derékszij } kapocs nélkül 1888. M. csíttal	—	47	—	negyvenhét
1 kard-szu- } ismétlő fegyverhez Werndl-	—	51	—	ötvenegy
1 ronytáska } fele gyalogsági fegyverhez	—	21	—	huszonegy
1 gyalogsági kardtáska	—	23	—	huszonhárom
1 utász kardtáska a szekeresz-	—	25	—	huszonöt
1 csapatoknak	—	30	—	harmincz
1 utász kard- és szuronytáska	—	32	—	harminczkettő
1 hordesuker a derékszijhoz	—	05	—	öt
1 lovassági karabély csatlékkal	—	71	—	hetvenegy
1 derékszij } karabély csatlék nélkül	—	52	—	ötvenkettő
1 puskaszij	—	34	—	harmincznégy
1 szij ismétlő karabélyhoz	—	67	—	hatvanhét
1 gyalogság részére 2. csat dróbal	—	12	—	tizenkettő
1 a gyalog tüzérségi legénység	—	08	—	nyolez
1 lovasság részére	—	08	—	nyolez
1 gyalogsági tölténytáska 8 mm. töltényhez, tölténytartó nélkül	1	25	egy	huszonöt
1 lovassági tölténytáska 8 mm. töltényhez	—	49	—	negyvenkilencz
1 revolver táska tartószíjjal	1	58	egy	ötvennyolez
1 lovassági kardkötő	—	84	—	nyolezvannegy
1 lovassági kardmarkolatszij	—	33	—	harminczhárom
1 táskas kardkötő } utász kardhoz	—	77	—	hetvenhét
1 kardkötő táska }	—	24	—	huszonnégy
1 vasalt dobhordszij, dobverőhüvely nélkül	1	02	egy	kettő
1 dob válszij	—	32	—	harminczkettő
1 nyeregtakaró, szilárd oldallapokkal bíró nyereghez	5	97	öt	kilenczvenhét
1 felső heveder	1	69	egy	hatvankilencz
1 alsó heveder, csatlék nélkül	1	47	egy	negyvenhét
1 alsó heveder csatlék	—	64	—	hatvannégy
1 kantárfej	—	91	—	kilenczvenegy
1 csikófék	—	46	—	negyvenhat
1 feszítő zabla	—	64	—	hatvannégy
1 csikó zabla	—	59	—	ötvenkilencz
1 pár kengyelszár	1	31	egy	harminczegy
1 elő	—	23	—	huszonhárom
1 hátulso } oldal } málhaszij	—	30	—	harmincz
1 közep }	—	37	—	harminczhét
1 istálló kötőfék, kötőszár nélkül	1	48	egy	negyvennyolez
1 istálló kötőfék kötőszár	—	54	—	ötvennégy
1 szügyerszám	1	39	egy	harminczkilencz
1 patkótáska tartószíjjal	—	99	—	kilenczvenkilencz
1 lovassági főzőedény-hordszij	—	40	—	negyven
1 lovassági tábori ásóbörtök	—	72	—	hetvenkettő

A) minta.
 A es. és kir.....hadtest hadbiztosságának.....n.
 Ajánlat.
 (50 kros bélyeg.) N. N.....i lakos (vármegye, helység, utca, házzám) ezennel kijelentem, hogy mindennemű, mennyiségű és méretnagyságu *) lábbelit a közös hadügyministerium által 1896. évi október hó 22-én 1791/13. oszt. sz. alatt kelt hirdetményvel közzétett árákon, e hirdetmény határozmányainak értelmében, melyeket teljesen ismerem és melyeknek magamat teljesen alávetem, szállítani hajlandó vagyok.
 Könnyű czipők **) szállítását ugyanazon feltételek mellett szintén elvállalom.
 Azon kisiparosok nevét tartalmazó jegyzéket (jegyzékeket) kiknek nevében az ajánlatot benyújtom, idecsatolom. ***)
 Kelt.....1896.
 Aláírás
 (vezeték- és keresztnév olvashatóan írva.)
 Hogy N. N. ur ipargyakorlására jogosított önálló czipész (szijgyártó) mester, biznyitom. †
 (P. H.) Hatósági aláírás.
 *) A felszerelési és löszerszámcikkre ajánlatot tevők „a mindennemű, mennyiségű és méretnagyságu lábbeli“ szavakat elhagyják és e helyett azon cikkek nemét és mennyiségét jelölik meg, melyet szállítani szándékoznak.
 **) E tétel csak azon kisiparosok ajánlatába veendő fel, ki esetleg a könnyű czipők szállítására is vállalkoznak.
 ***) E tétel csak azon ajánlatokba veendő fel, melyeket szövetkezetek meghatalmazottai nyújtanak be.
 † E fajta igazolást csupán az egyenként ajánlatot tevők ajánlatai tartalmazhatnak. Szövetkezeteknél az igazolás, a szövetkezeti tagok jegyzékére vezetendő a B) m. szerint. Egyebekben az ajánlatok helyes szerkesztését illetőleg figyelni kell a hirdetmény 2-ik pontjára.

B) minta.
 J e g y z é k e
 azon.....i *) czipész (nyerges, szijgyártó stb. kisiparosoknak, kik N. N. urat (név, lakás, foglalkozás) felhatalmazták arra, hogy a közös hadügyministerium által 1896. évi október hó 22-én 1791/13. oszt. szám alatt kibocsátott árlejtési hirdetményvel kiirt szállítás elnyerése czéljából nevükben ajánlatot nyújtsion be, a vonatkozó megrendelést elfogadja, a megrendelt cikkek beszállítását eszközölje és a kereseti összeget felvegye.

A kisiparosok			
vezeték- és keresztnéve	lakása		sajátkezű aláírása
	utca	házzám	

Kelt.....n 1896. N. N. **) meghatalmazott.
 Hogy a fenti jegyzékben megnevezett.....***) egyén ipar gyakorlására jogosított önálló czipész (nyerges, szijgyártó stb.) mester igazolom.
 Keltn 1896.
 (P. H.) Hatósági aláírás.
 *) Ha valamely szövetkezet több helyiségbeli kisiparosokat foglalt magában, úgy minden egyes helység kisiparosai külön jegyzékbe foglalandók.
 **) Ha a meghatalmazott szintén kisiparos és szintén óhajt egy szállítási részletet elnyerni, úgy neve a jegyzékbe és pedig az első helyre szintén felveendő.
 ***) Itt a jegyzékben felsorolt kisiparosok száma teendő ki.
 Egyebekben a jegyzék helyes szerkesztését illetőleg figyelni kell a hirdetmény 2-ik pontjára.
 (Utánnomás nem díjazatik.)

Most jelent meg

a

„Köztelek Zsebnaptár“

1897-dik évre.

Szerkesztik :
RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.
 az Orsz. Magy. Gazd. Egylet titkárjai.

A „ZSEBNAPTÁR“ praktikus új beosztással, gazdag tartalommal s terjedelmes könyvviteli részzel és jegyzékuaplóval jelenik meg.

Posta díj 10 kr. **Előfizetési ára 1 frt 20 kr.** Bolti ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Magy. kir. államvasutak.

136165. sz.

Pályázati hirdetmény

műhelyi fák szállítására.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az alábbi táblázatban foglalt műtákból az 1897. évben műhelyei részére felmerülő szükségletét biztosítani óhajtván, ezen fák szállítására ezennel pályázatot kirdet.

Az ajánlattételre használandó űrlap, melyben a fáknek méretei és a szükséges mennyiségek is ki vannak tüntetve a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. szám II. em.) vagy pedig az üzletvezetősekinknél megtekinthetők illetve megszerezhetők.

Szükségleti kimutatás.

anyag leltár száma	oszt.	tétel	A fa neme	mérete milliméterekben				szükséges mennyiség		Összesen m ³	Jegyzet
				Hosszúság	szélesség	vastagság	átmérő	darab szám	m ³		
VII. 49		Emelőfa		3000			100	530	12.5	12.5	
		57	Vágott luczfenyőfa	5700	190	160		190	15.6	15.6	
		59	Vágott Vörösfenyőfa	2500	280	130		2	20	20.0	
		70	Feszítő rud	2000			90	280	4.561	4.561	
		171	Diófa palló	2000	260	105		25.0	25.0		× 25% 1-0 m. hosszúságtól és 1/2 230 mm. szélességtől felfelé szállítható
		178	Hársfa palló	4000	220	80		35.0	35.0		50% 20 m-től felfelé szállítható
		179	Jávorfa palló	2000	200	80		28.0			
				2000	200	105		30.0	58.0		
		183	Luczfenyő palló	5100	360	52		250	23.85	23.85	
		242	Kemény szálfátölgy vagy szikfából	4500			135	24	1.548	1.548	
		245	Puhafa rúd	6000			110	250	14.24		
				10.000			135	150	21.50	35.698	

Az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy a tényleg megrendelt köb méter vagy darab összmennyiségből a hasonlóképpen a jelenleg kiírt legkisebb és legnagyobb méretek (u. m. hosszúság, szélesség és vastagság illetve átmérő) határain belül szállítási év folyamán még további 30%-ot ugyanazon árák és feltételek mellett megrendelhesen, miből folyólag a nyertes szállítók megfelelő fakészletet tartani kötelesek.

A szállításnál a következő feltételek mérvadóak:

1. A szállítás az anyagok szállítása iránt fennálló 122291/96. számú általános valamint a műhelyi célokra való műfák szállítására vonatkozó (ujj) 134417/91. sz. különleges feltételek alapján eszközöndő.

A fentemlített szállítási feltételek a pályázati határidőig az anyag és leltár beszerzési szakosztályánál és az üzletvezetőségeknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők vagy a megállapított vételár lefizetése mellett posta útján is megszerezhetők.

Mind egyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a vonatkozó szállítási feltételeket ismeri és azokat a jelen határozományok tekintetbe vételével egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

2. A pontosan megtartandó szállítási határidők az ajánlati mintaképen használandó méretjegyek végén vannak kitüntetve, megjegyeztetvén miszerint ezen szállítási határidők be nem tartása esetén a műhelyi fák szállítása iránti 134417/92. sz. alatt különleges feltételek 8. §-ában előírt bírság fog a hátralevő mennyiség után alkalmaztatni.

3. A műhelyi célokra való műfák bérmentve a magy. kir. államvasutak valamely állomásra szállítandók be s e célból az ajánlatban a beszállítási állomások pontosan kiteendőek.

4. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külszimmel: „Ajánlat műhelyi fákra 136165/96. számhoz” 1896. évi november hó 20-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy posta útján küldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5%-os készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1896. évi november hó 14-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert letéti elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlati árak az ajánlati mintában kitüntetett egységek szerint számban és szóban korona értékben teendőek ki.

5. Az ajánlat az összes faneműk fedezésére tehető, de szólhat egyes faneműk szállítására is.

Az ajánlattevők ajánlatukban kitüntetni tartoznak, hogy az ajánlott fák, mely erdőben fogják vágatni. A szállítandó fák csakis nem usztatott darabokból állíthatók elő.

6. Ajánló czég ajánlatával az e feletti határozat hozatalig köteles felelősségen maradni.

7. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig vagy táviratilag téteknék, vagy melyekben vakarások fordulnak elő, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételt egyáltalán nem igényelhetnek.

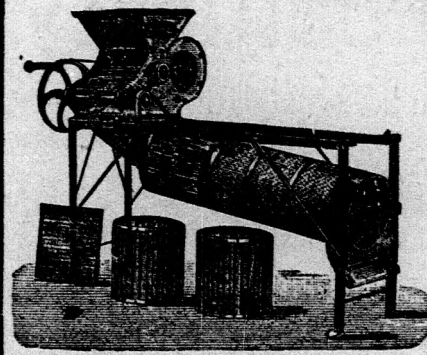
8. A magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának jogot, hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az árra szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti mennyiség szállítását is átengedhesse, ha részmennyiség elfogadása az illető ajánlatban világosan ki nem zárított és végre, hogy a cél elérésére bármely más irányú intézkedést is teheszen.

Budapest, 1896. október havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánzomás nem díjaztatik.)

Cs. és kir. szab. trieur és perforirozó gyár.
NICOLAUS HEID
Stockerau-Wien.

Trieurök s szortirozó gépek minden gabonam tisztításához.

Különleges trieurök, lencse, bab, refoze, lenmag, köles stb.-hez szab.

lyukasztott lemezekkel.

25%-al nagyobb munkaképesség, kifogástalan tisztítás, egészséges (magvak) szemek vesztesége nélkül.

Lóhere trieurök, a lóherének minden idegen és megtisztításához.

Excelsior daráló-malmok,

HEID szabadalma, rozs, árpa, zab, tengeri, bab stb. zuzása és őrléséhez, kézi és erőhajtással.

Nagyon könnyű kezelés, nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély kopás.

60 első díj!

Prospectusok ingyen és bérmentve.

1640

Kitűnő

szecskavágó- és répavágó-gépeimet,

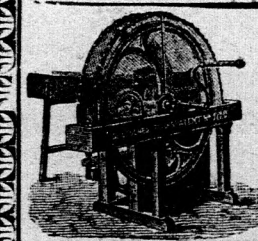
biztonsági járgányaimat

és legjobb rendszerű

„REFORM” takarmány-pároló készülékeimet

valamint eredeti minőségű

Sack ekéket

és más egyéb talajmivelési eszközöket és gépeket van szerencsém a t. gazda-közönségnek ajánlani. Ábrás árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52.

„Gloria” vihar-lámpa

petroleum égetésre 5° szabadgével, üvegcylinder nélkül, felülmul minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izlées lámpa, kemény színezett hádogból van készítve, mindenütt forrasztva és ékeelve; a vihar és ütődési biztonság a felette könnyű kezelés adja meg, hogy egyedül a legbiztosabb, leghasználatosabb lámpa van elismertve, miért is az érdeklődők szíves figyelmébe ajánlom. Magassága a fogó nélkül 32 cm. □ átmérőjű, rézszattal egyült 18 cm. Körületétől 16 óráig ég, az idő alatt felemészt 220 gramm petroleumot. Ára darabonként 2 fnt 30 kr. Csomagoltással és bérmentes küldéssel 2 fnt 95 kr. 2 drb. egy postaszállítvány, csomagolás: al és bérmentes küldéssel 5 fnt 30 kr. Szétküldés rövidség kedvéért UTÁNVÉY mellett.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Megrendelést idejekorán kérek.

ALEXANDER BÁLINTH,

W'ien, III/3, Salesianergasse 8/I.

„Gloria” viharlámpám mindenütt a legjobb eredményt érte el, és állandó használatban van. a m. kir. Állami uradalomnál Mezőhegyesen (50 drb.), Uradalmi felügyelőségénél Kis-Szállás (14 drb.), Jálcs Geza gazdasága Gyál (1 drb.), Czukorgyár, Petőházagyár (12 drb.), Czukorgyár Bótfalu (10 drb.) stb.

767

A karácsonyi ünnepek

alkalmából lapunkból mint minden évben, ugy ez évben is
26,000 példány mutatványszámot

küldünk szét, igen kedvező alkalom nyílik tehát, hogy a gazdaközönség **szükségletét és eladó tárgyait lapunk útján gazdátársai tudomására juttassa.**

A hirdetés okvetlen eredményes:

tenyészállatok,
 lovak, ökrök és egyéb haszonállatok,
 használt gépek és eszközök, hordók,
 takarmány-készletek, vetőmagvak,

kerti termények,
 szőlővessző,
 bármiféle cikk vagy eszköz eladása és
 vételénél.

Földbirtok el- és bérbeadása, vétele

minden közvetítési díj nélkül eszközölhető a

„KÖZTELEK” hirdetéseivel.

Felhívjuk tehát a t. gazdaközönséget, hogy az üzleti előnyt, amelyet lapunk karácsonyi számának **olcsó hirdetési rovata** nyújt, használja fel saját előnyére s a hol lehet, kimélje meg **a mindig méregdrága közvetítést.**

Tanuljunk e téren is a külföldi gazdaktól.

A hirdetési árakra vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál a kiadóhivatal.

Hazafias tisztelettel a „KÖZTELEK” kiadóhivatala.

KWIZDA-féle
Korneburgi marha-táppor

több mint **40 év** óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint tehéneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása czéljából.

Egy dobozzal **70 kr.**,
 fél dobozzal **35 krajczár.**

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

FŐRAKTÁR:
Kwizda Ferencz János
 csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító kerületi gyógyszerárban,
KORNEUBURG, Bécs mellett.

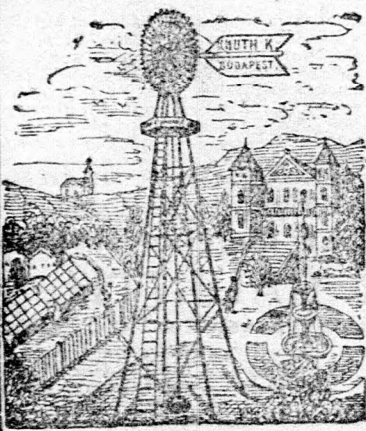
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

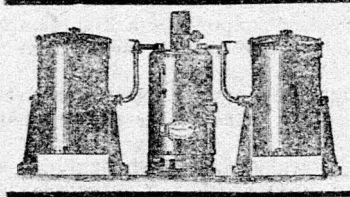
BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closették, szivattyúk, vizerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és róteum váladékból nyert gázok értékesítését czélzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. Legjobb minőségű kőanyag-osövek raktáron.

Takarmányozó-kamrák

teljes berendezését, járgány vagy gőzhajtásra, elvállalják és legolcsóbb költségvetéssel valamint tervrajzzal díjmentesen szolgálnak:

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST,

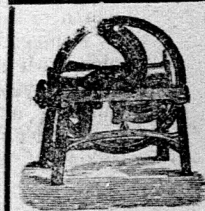
Váci-körut 60. szám.

Nagy választéku árjegyzék szecska- és repavágó-gépek, darálók, egyes- és kettős-malomjártatok, takarmány-füllesztők, olajpogácsatorók, kukoriczamorzsolók és az

összes gazdasági gépekről

kivánatra ingyen és bérmentve.

Különlegesség: Teljes gőzcséplőgarnitúrák és Compound-gőzmozgonyok 100 lóerőig rendkívül kedvezményes árak és fizetési-, valamint jótállási feltételek mellett.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly level-kre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Alulírt gazdaságba ke-
restetik egy jó családból
származó s legalább is gazd.
tanintézetet végzett fiatal
ember, gazd. segéd minő-
ségben, ki a tót nyelvet
is bírja. Pályázók forduljanak
a „Névedő bérnökse-
hez“ u. p. Verebily. Bekül-
dött bizonyítványok vissza
nem adtnak. 1920

Gazdasági írnök kellő
praxissal és jó referenciák-
kal felvételre kerestetik.
Bizonyítványokkal ellátott
ajánlatok e lap kiadóhivatalába L. M. alatt
intézendők, 1990

Herczeg Ypsilanti örökösök
kevermési uradalmában előléptetés
folytán egy írnoki állás megüresült,
melynek elnyerése végett gazdasági
intézetet jó sikerrel végzett,
sajátkezűleg irt kérvényeket hiteles okmány
másokkal és arczképpel felszerelve a fenti uradalmi
tisztartóssághoz nyújtásuk be. Kérvény és okmány
másolatok vissza nem küldetnek. A német nyelvben
jártsak előnyben részesülnek. Az állás azonnal is,
de legkésőbb január elsején elfoglalandó. Azon pályázók,
kik tekintetbe vétethetnek, bővebb felvilágosítást
nyernek. 1970

Állást keresők.

38 éves nős gyermektelen
vagyok, 21 éves tapasztalással. A gazdasági bármelyik
ágában, ugyiszintén a gazdasági könyvek vezetéseben
valamint a jószág nevelésében és hizlalásában,
dohánytermelésében teljes jártassággal bírok. Jelenleg
is nagyobb gazdaságban működöm mint főtisztviselő,
azonban helyem változtatni óhajtanám, ösmerettség
hiányában ez uton kérem az érdeklődő gazdák
szives megkeresését. Czim a kiadóhivatalban „Szor-
galmas gazda“ jelige alatt, 1949

Okl. gépész-kovács, ki
egy a cséplő, mint az összes gazdasági gépek
kezelését, javítását, továbbá a lovasalást tökéletesen
érti, több évről szóló jó bizonyítványai vannak s
jelenleg is uradalomban van, január 1-re állását
váltóztatni óhajta. Czim a kiadóhivatalban. 1956

Ispáni, írnoki vagy gazdai
állást keres egy csakvári földmives iskolát végzett,
29 éves, kiszolgált katona. Egy 800 magyar holdbirtokból
egy évi gyakorlattal bír. Kitünő bizonyítványokkal
és ajánlatokkal rendelkezik. Czim e lap kiadóhivatalában. 1957

Gazdatiszt, fiatal, nős,
gyermektelen, — ki jelenleg egy nagyobb intenzív
kezelt uradalomban mint önálló ispan van alkalmazva,
a ki cukorrépa termelés, jószágtenyésztés,
hizálás szóval a gazdaság minden ágában teljes
jártsággal bír, január elsejére állást keres. Czim a
kiadóhivatalában. 1985

Egy gazdasági iskolát
végzett egyén, ki most szabadult katonaságtól,
alkalmoszerű állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1966

Gépész, tanult géplakatos,
stabil és locomobil képesítéssel, 20 éves gyakorlattal,
állását újétől nagyobb gazdaság, malom vagy
szeszgyárba változtatni óhajta. Jelenleg is nagyobb
birtok és szeszgyárban van alkalmazva. Czim a
kiadóhivatalban. 1962

Fiatal, megbízható ember,
ki a tehenészet, vajkikészítés, ugyiszintén centrifugák
gépek kezelésében teljesen járts s igen jó bizonyítványokkal
rendelkezik november 15-re állást keres. Czim „K. H.“ Aradi
tejszarnok. 1982

Földmives iskolát jó sikerrel
végzett fiatal intelligens ember, ki a gazdasági
térén több évi gyakorlattal bír, a könyvvezetésben is
tökéletesen járts a magyar és német nyelvet szóban
és írásban bírja, nős, ispani vagy hasonló állást keres.
Czim „B. M.“ alatt a kiadóhivatalban. 1984

Egy kitünőnek ismert kertlakító s minden ágban
gyakorolt kertész, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1978

Egy felsőbb gazdasági tanintézetet
jó sikerrel végzett fiatal ember ki az ország egyik
legelőkelőbb uradalmában hosszabb ideig sikerrel
működött, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1979

Számtartói állást keres egyszerű
és kettős könyvitelben járts, több évi gazdasági
gyakorlattal bírő nőtlen fiatal ember, jelenleg
haszonminőségben működik. Czim a kiadóhivatalban. 1988

Gépész-kovácsi nős egyén,
ki gazdaságban már több évig működött s jó bizonyítványokkal
bír, újvire állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1987

Egy tisztességes családból
származó, intelligens, jó modoru fiatal gazdasz,
ki egy a mezőgazdaság mint az állattenyésztés
térén, valamint a könyvitelben kellő jártassággal bír,
óhajta oly állást elfoglalni, hol tehetsége és vas
szorgalma árán jövőjét megállapíthatná. Elfogad
magán titkári állást is. Szives megkereséseket
„Ambitio“ jel alatt a kiadóhivatalba továbbít. 1996

Erdész, ki nagyobb erdőt
önállóan kezel, 5 évi praxissal bír, állást keres,
mit azonnal is elfoglalhat. Szives megkereséseket Okle-
veles címre a kiadóhivatalba kéretnek. 1993

Okleveles gazdatiszt, 26
éves, ki több évi önálló gyakorlattal és igen jó bizonyítványokkal
bír, azonnali belépésre állomást keres. Czime a kiadóhivatalban. 1937

Egy 40 éves, nőtlen, izr. gazda,
ki huzamosabb ideig volt elsörendü gazdaságba alkalmazva,
míról kitünő bizonyítványokkal rendelkezik,
külcsári állást keres szerény feltételek mellett.
Szives megkeresések a lap kiadóhivatalába intézendők „1994“ jel alatt. 1994

Gazdatiszt állást keres egy
kitünő bizonyítványok és kiváló referenciákkal bíró ügyes,
szakképzett, román. kath. vallásu, nőtlen 39 éves s a
gazdálkodás minden ágában teljesen járts,
a gazdasági számfeljés, kettős könyvelések s az
irodai munkák, a belső ügy a külső gazdasági
teendők ellátásában elméleti s gyakorlati teljes
képzettség, jó írással, nyelvismeretekkel és
kellő intelligenciával bíró gazdatiszt, a ki az emlitet-
teken kívül a régi ugy az amerikai szölköltura,
száraz és zöld ojtás, szölköltetés, pince-
kezelés és az állatoknak a ragályos betegségek
elleni védelését és sikeresen kezeli uradalom vagy
nagyobb birtokban szerény feltételek mellett
titkár, pénztárnok, számvizsgáló, mezőgazdatiszt
vagy szölkökezelőt azonnali belépésre alkalmaz-
tatni kíván. Szives megkeresések „R“ jelige
alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1922

Gazdatiszt, 28 éves, izr. 11 évi
gyakorlattal, két éven át egy belterjes gazdaság
kezelőbiztosítje volt, jelenleg mint ispan van
alkalmazva, dohánytermelés és a gazdaság többi
ágaiban, valamint az állattenyésztés és hizlalás-
ban járts, jó bizonyítványokkal rendelkezik,
oly állást óhajta, hol szorgalma, megbízhatósága
és szakképzettsége által jövőjét biztosíthatná,
esetleg nőülhetne is. Czim a kiadóhivatalban
megtudható. 1935

Állatok.

Eladó nagy tehenészet. Száz
kitünő, prima, fejős tehén, 4 bika, 6 központi
tejszarnok-részvény, teljes tehenészeti felszerelés
együttessen eladó; vevő kívánatára 50 waggon
repaszelet (a gyárban), korpa, széna is átvehető,
személyzet és tavaszig állító is rendelkezésre áll.
Czim a kiadóhivatalban. 1967

Három mén, 2 1/2 éves, apja
Furioso XXI., és 5 drb. bika eladó. A bikák
közül 1 drb. 2 1/2 éves a többi 1 1/2 éves, kettő
simmenthali és három berni fajú. Ugyiszintén eladó 4
drb. hasas tehén is. Az állatok bármikor megtekin-
thetők békéscsüdi gazdaságomban. A gazdaság
Mező-Berény vasuti állomástól 1 1/2 óra
jársnyira van. Czim: Bakucz Tivadar, Mező-Berény. 1998

Igen szép, válogatott vöröstarka
simmenthali jellegű 1-2, (3) éves növendék ökor
és üsző borjakat megvételre ajánlanak,
Klein és Spitzer Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor
is elfogadtnak. 1964

Eladók

angol telivér fiatal kanca Meissonnier
csikóval, ugyiszintén 3 éves csikók Mat-Cameron,
Glen, Ivan és Remény után. Czim a kiadóhivatalban. 1959

Garr telivér, volt futó méné
apja Bálvány, anyja Garuda berbe adó,
esetleg fedeztetés és ellátásra kanca-
k elfogadtnak. Bővebb felvilágosítással
szolgál Nagy Hörsöki intézőség posta
Sárbogárd. 1980

Alkalmi vétel.

Angol telivér mén (Idol II.) 9 éves,
aranyárga, gyönyörű külsejű, beltenyész-
tés kikérülése végett a Tattersallban
olcsón eladó. Értekezhetni a Tattersall
irodájával, vagy levélileg tulajdonos
Lovassy Ferencz ural, Nagy-Szalontán. 1963

Eladó állatok.

Pinzgau-i igás lovak (4 éves,
kocsiba betanítva)

Simmenthali bikák (1-2 éves
tisza véru)

Simmenthali üszök (1-2 éves
tisza véru)

Magyar faj üszök (1-2-3 éves
tisza véru)

Magyar faj bikák (2 éves
tisza véru)

Bivalytinók (3-4 éves)

Bivalyüszök (1-2-3 éves)

Felvilágosítást ad az **Ur-
adalmi igazgatóság Lengyel-tóti,**
Somogy-megye. 1825

Vegyesek.

Báró Harkányi Frigyes úr abonyi
gazdaságában 200 méter mázsa lónak való
murok répa eladó. Közlebbit Budapesten
Andrássy-ut 4. sz. a. 1932

Eladó birtok

Borsodmegyében 600 holdas házi-
lag kezelt birtok teljes felszereléssel
családi körökben folytán eladó. Köz-
vetítők nem díjaztatnak. Czim a kiadóhivatalban. 1961

Túr A.

(Pestmegye).

A kinek megbízható üzleti vagy
gazdászati szemelyzetre szüksége van,
birtokot, házat vagy üzletet venni vagy
eladni szándékozik, bizalommal forduljon a
**Hatos. enged. és bejegyzett budapesti ke-
resked. és gazdasági közvetítő ügynökség-
hez,** 1873 VII., Károly-körút 9.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-30 év kústi időre
kiszámbaz. Birtokok felmondhat bármikor,
pénztézet nem mondhat fel. Csak-
kely kamattal tölke is törlesztetik. Leho-
nyoltás 14 nap alatt.

Semmi előleges költéség. Minden
felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a
telekkönyvi kivonat, kataszterív.
Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Czim:

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.
Budapest, Váci-körút 38. sz.
Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a
monarchiában egyedül, mely
hatóságok és a legalkalmasabb
földbirtokoktól ajánlja van.

POKRÓCZ és nemezárú gyári raktár.

A n. t. közönséget van szerezem
értesíteni, hogy kényelmese szempontjából
fenti árukból Budapest, Károly-körút 5.
dűsan felszerelt raktárt tartok.

Pokrócok

a legelőkelőbb áraktól a legfinomabb
minőségig. Meg nem felelő árukért,
bérmentes visszaküldés ellenében,
ez összeg visszatérítetik. Pontos s lelkiismeretes kiszolg-
lás

Sonnenschein B.

Budapest, Károly-körút 5.

Kerestetik egy használt, de jó
karban levő marha mérleg. Czim a
kiadóhivatalban. 1986

Szőlővessző eladás.

Turai uradalom 247 kat. hold
területű, immunis hómok talajú
szőlőtelepéről f. év öszen és
jövő év tavaszán 2-3 százezer
sima szőlővessző (különféle leg-
finomabb csemege és borfa-
jokból) adatik el mérsékelt-
tebb árak mellett. A közlebből
érdeklődőknek bővebb felvilá-
gosítással és részletes árjegyzékkel
kivátra szivesen szolgál

Br. Schosberger Zsigmond

jószágigazgatósága.

T U R A,

(Pestmegye).

Eladó birtok

Borsodmegyében 600 holdas házi-
lag kezelt birtok teljes felszereléssel
családi körökben folytán eladó. Köz-
vetítők nem díjaztatnak. Czim a kiadóhivatalban. 1961

Napraforgó magvat vásárol HALDEK

magkereskedése Budapest, Károly-körút 9.

Tátrai

különlegességek. Vörös áfonya
csukorban főtt, 5 kilos edény 3.50.
Rizike salátá-gomba 5 kilos bödöny 3.50.
Májaszörp 5 kilos edény 3.80.
Kárpáti gyomorerősítő, kitünő likör,
3 üveg 3.90. Borókaszesz leg-
tisztább boróka-párlat, 3 üveg 2.65.
utánvét mellett bérmentve szállít
Cornides K. gyógy-szerész, Felka, Szepesem. 1995

Kerestetik egy használt, de jó
karban levő marha mérleg. Czim a
kiadóhivatalban. 1986

Eladó Nógrádvármegyében
egy 400 és egy 1000 holdas birtok
(a 1200 □ ö). Czim a kiadóhivatalban. 1972

Szabadalmazott

tíz évig is eltartó portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m. hosszú,
egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr.
1000 drb 15 frt. Ugyanily

kévekötelek

4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú
egy próba postacsomag 200 drb-al
1 frt 60 kr 1000 darabot 7 frt-ért
szállít utánvét mellett; ugyiszintén
más gazdasági kötele-
műeket ajánl legjutányosabb
árakon

Bellán Mátyás,

Bács-Cséb.

5300 folyóméter

könnyebb mozdony-üzemre is
alkalmas, kitünő állapotban lévő

vágány,

valamint használt, de nagyon jó
karban lévő

görkoesik

olesón eladók. Ajánlatok „Vágány“
cím alatt e lap kiadóhivatalába
intézendők. 1997

Wind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom
és földbirtok tulajdonosa aki
KLEIN gyógyszer-féle Rattoxint
patkányok és egerek kirtására
hasznalta. Mintadoboz 60 kr., 1/2 kg.
kisebb vállalatok elegendő 3 frt.
nagy vállalatok számára 1 kg.
5 frt. Valódi kapható csak
KLEIN S. o. gyógyszerész-
nével, LUGOSON, 60 sz.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50.

Budapest—Kelenföld, a vasutállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

ALAPITTATOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

es. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb kivitelben jutányos árakon. Előirásos nyereg-szerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Lapunk bekötési táblája 1 frt 36 krért (portomentesen) kapható kiadóhivatalunkban.

Magyar királyi államvasutak.
130852. C. IV. sz.

Hirdetmény.

(A magyar olasz személy- és podgyászforgalomban Fiume—Ancona/Velenczen illetve Cormonson át 1896. augusztus 1-től illetve 1894. július 1-től érvényes I. és III. füzeti személy- és körutazási díjszabásokban foglalt menet árak felemelése.)

A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a magyar olasz személy- és podgyászforgalomban Fiume—Ancona/Velenczen illetve Cormonson át 1896. évi augusztus 1-től illetve 1894. évi július 1-től érvényes I. füzeti személy és II. füzeti körutazási díjszabásban foglalt menetárak 1897. évi január hó 1-től 5 centimnyi kincstári bélyegilletéssel fel fognak emeltetni. Budapest, 1896. október hó 13.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

Répa-kiemelő villák.

Répa-vágó bal-ták és kések, répa felrakó villák és répa-szelet horgok, trágya villák és horgok, kavics és kerti gereblyék az oszl kikeresés kie-eléséhez való eszköz, mindennemű közönséges kumetszer-szám eszközök, talicskák kovácsolt vasból, aczél rajol ékek, különböző vaskék aczél szelekek, és különösen szabadalmazott új, tisztán aczélból készült izületes boronák kaphatók 1857

Gustav Mödig
gazdasági eszközök gyárában Marchegg, Alsó-Ausztria.

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítására és termőképessé tételére

kitűnőnek bizonyult az 4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

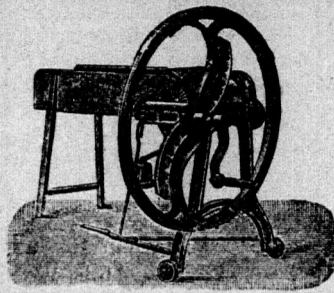
melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az

EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

KRAMER J.,

BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Szecska-vágók

járgány- és kézihajtásra,

Répa-vágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID” darálógépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakar-mány-füllesztők

nagy készletben

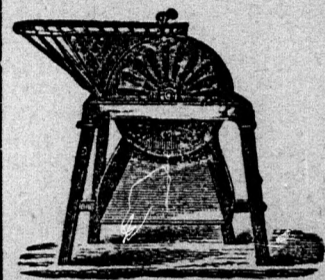
Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., kerepesi-ut 17. sz.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Tenyészállat eladás.

A szent-imrei m. kir. földmives-iskola tehenészetében az alább megnevezett tenyész állatok lettek kisorsolva, melyek az iskola majorjában, Pusztaszent-Imrén (u. p. Kadarkut, Somogy-megye)

folyó évi november hó 29-én

délután 1 órakor, árverés utján lesznek eladva. Vasuti állomás Kaposvár és Kiskorpad.

2 drb.	4 éves simmenthali bika,
2 „	előhasi „ üsző,
6 „	fejős bonyhádi tehén,
5 „	előhasi „ üsző,
2 „	növendék „ bika.

Kik bővebb tájékoztatást óhajtanak, azok forduljanak alul-írott igazgatóságához.

1989

A m. kir. földmives-iskola Igazgatósága.

Gépolajat,

u. m. valódi tiszta olívaolajat, elsőrendű savtalanított rezeceolajat stb.

SZALONNÁT, Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsót, csudasót stb.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,

műtrágyát.

Olasz szaponáriát, tisztán vastag gyökerekből örölve.

Luczernát, lóherét, fümagvakat,

minden célra és minden egyéb gazdasági czikkel és

vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben szállít:

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10 sz.

Telefon.

Az ország

Egész évr

AZ OM

az Ország

mely 1896.
órákor fog

Tárgy

1. Elr

2. Kö

tésére 2 ta

3. Ig

egyesület 1

4. Az

5. Az

lentése.

6. Tis

7. A

gató-válasz

adásáról, a

kezeléséről

8. Az

keretében

tása.

9. 15

ujak vála

alapján.

10. A

jelentés és

hajtásáról.

11. A

bályzatána

12.

indítvány

gos Szövet

13. A

a portóme

Buda

M

A szöve

títés gazd

czikkel

terménye

III. Hitel

Tüz

közvetíté

Sürgön

Mezőgazd

Híva

Árúrak

M. A. V.